

Ministerie van Buitenlandse Zaken

Aan de Voorzitter van de
Eerste Kamer der Staten-Generaal
Kazernestraat 52
Den Haag

**Ministerie van Buitenlandse
Zaken**

Rijnstraat 8
2515 XP Den Haag
Postbus 20061
Nederland
www.rijksoverheid.nl

Onze Referentie

BZ2518402

Bijlage(n)

6

Datum 11 juli 2025

Betreft Informatievoorziening over nieuwe Commissievoorstellen

Geachte voorzitter,

Overeenkomstig de bestaande afspraken ontvangt u hierbij 6 fiches die werden opgesteld door de werkgroep Beoordeling Nieuwe Commissie voorstellen (BNC).

Fiche 1: Verordeningen wijziging Europees securitisatieraamwerk.

Fiche 2: Mededeling Internationale Digitale Strategie.

Fiche 3: Defence Readiness Omnibus pakket.

Fiche 4: Mededeling Het Europees Oceaanpact.

Fiche 5: Mededeling Europese strategie voor waterweerbaarheid en aanbeveling over leidende beginselen inzake waterefficiëntie eerst.

Fiche 6: Verordening uitfaseren import Russisch aardgas en monitoring energieafhankelijkheden.

De minister van Buitenlandse Zaken,

Caspar Veldkamp

Fiche 1: Verordeningen wijziging Europees securitisatieraamwerk

1. Algemene gegevens

a) Titel voorstel

Voorstel voor een Verordening van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Verordening (EU) 2017/2402 betreffende een algemeen kader voor securitisatie en tot vaststelling van een specifiek kader voor eenvoudige, transparante en gestandaardiseerde securitisatie.
Voorstel voor een Verordening van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Verordening (EU) nr. 575/2013 betreffende prudentiële vereisten voor kredietinstellingen met betrekking tot vereisten voor blootstellingen aan securitisaties.

b) Datum ontvangst Commissiedocument

17 juni 2025

c) Nr. Commissiedocument

COM(2025) 825, COM(2025) 826

d) EUR-lex

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A52025PC0825>
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52025PC0826>

e) Nr. impact assessment Commissie en Opinie Raad voor Regelgevingstoetsing

SWD(2025) 825 en SWD(2025) 826
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52025SC0825&qid=1750407070568>

f) Behandelingstraject Raad

Raad Economische en Financiële Zaken

g) Eerstverantwoordelijk ministerie

Ministerie van Financiën

h) Rechtsbasis

Artikel 114 VWEU voor beide voorstellen

i) Besluitvormingsprocedure Raad

Gekwalificeerde meerderheid

j) Rol van het Parlement

Medebeslissing

2. Essentie voorstel

a) Inhoud voorstel

Een securitisatie is een financieel instrument waarbij leningen of het kredietrisico van leningen van met name banken aan huishoudens en bedrijven worden gebundeld, ingedeeld in verschillende klassen en verkocht als verhandelbare effecten. Hiermee kunnen banken (de risico's op) hun balans flexibeler beheren en kan meer bancaire financieringsruimte ontstaan. De Europese Commissie (hierna: Commissie) stelt een algehele herziening van de regelgeving rond securitisaties voor. Zij acht dit van belang in het licht van de financieringsbehoeften van de reële economie, het bevorderen van de concurrentiekracht van de EU en het versterken van de Spaar- en Investeringsunie (SIU). De herziening omvat aanpassingen aan de Securitatieverordening¹ (SECR) en de verordening kapitaalvereisten² (CRR). Ook wil de Commissie twee gedelegeerde verordeningen aanpassen, over de liquiditeitsvereisten voor banken en de solvabiliteitsvereisten voor verzekeraars. Die vallen buiten dit fiche, omdat de Commissie in grote mate zelfstandig bevoegd is om gedelegeerde verordeningen vast te stellen, waarbij lidstaten wel worden geconsulteerd.³ Het doel is om het gebruik van securitisatie als financieringsinstrument te versterken en barrières om te investeren in deze instrumenten weg te nemen. Dit wil de Commissie bewerkstelligen door het vereenvoudigen van de transparantievereisten, het versoepelen van de zorgvuldigheidsverplichtingen (*due diligence* verplichtingen), het aanpassen van kapitaalvereisten voor banken en het verbeteren van het toezicht.

De belangrijkste wijzigingen in het voorstel tot aanpassing van de SECR betreffen een aantal onderwerpen. Ten eerste worden voor investeerders bepaalde zorgvuldigheidseisen versoepeld. Zo vervallen enkele controle vereisten voor investeerders in securitisaties als de uitgever is gevestigd en onder toezicht staat in de EU. Ook wordt de risico analyse die investeerders in securitisaties moeten doen meer gebaseerd op algemene principes in plaats van gedetailleerde regels. Daarnaast krijgen partijen meer tijd om documentatie aan te leveren bij doorverkoop van securitisaties op de secundaire markt. Bovendien vervallen zorgvuldigheidseisen voor securitisaties waarvan de eerste verliezen worden opgevangen door de EU of nationale ontwikkelingsbanken. Ten tweede worden transparantievereisten aangepast door het herzien van de rapportageformats. Daarnaast komt er een eenvoudiger regime voor private securitisaties (zoals bilaterale overeenkomsten waar geen prospectus voor nodig is), en worden rapportagevereisten verlicht voor producten met veel kleine en kortlopende leningen, zoals creditcards. Ten derde worden partijen verplicht om ook private securitisaties te registreren in centrale gegevensregisters. Bovendien krijgen meer partijen toegang tot gegevens over publieke securitisaties, wat de transparantie vergroot. Publieke securitisaties worden expliciet gedefinieerd, met een bredere reikwijdte dan

---

¹ Verordening van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Verordening (EU) 2017/2402 betreffende een algemeen kader voor securitisatie en tot vaststelling van een specifiek kader voor eenvoudige, transparante en gestandaardiseerde securitisatie.

² Verordening van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Verordening (EU) nr. 575/2013 betreffende prudentiële vereisten voor kredietinstelling met betrekking tot vereisten voor blootstellingen aan securitisaties.

³ De Kamer zal via de geëigende procedures worden geïnformeerd wanneer Nederland op deze consultaties zal reageren.

voorheen. Ten vierde, voor bepaalde securitisaties, zoals van MKB-leningen, worden de regels voor Simpele, Transparante en Gestandaardiseerde (*Simple, Transparent and Standardized, STS*)-criteria iets versoepeld. STS securitisaties zijn een categorie securitisaties die aan strenge voorwaarden voldoen en daardoor veiliger zijn. Ook wordt het mogelijk gemaakt dat verzekeraars (ongedekte) garanties verstrekken voor STS securitisaties, onder voorwaarden. Ten vijfde worden risicoretentie-eisen afgeschaft voor securitisaties waarvan de eerste verliezen worden opgevangen door overheden, centrale banken en multilaterale of nationale ontwikkelingsbanken. Tot slot wordt het toezicht op de eisen uit de SECR versterkt en gecentraliseerd door een uitbreiding van de rol van het Gemeenschappelijke Toezichtsmechanisme (*Single Supervisory Mechanism, SSM*). Ook krijgt de Europese Bankenautoriteit (*European Banking Authority, EBA*) een leidende rol in het nastreven van convergentie in het toezicht. Het mandaat voor het opstellen van standaarden wordt uitgebreid, evenals de mogelijkheid om sancties op te leggen als partijen zorgvuldigheidseisen niet naleven.

De Commissie stelt voor om de bancaire kapitaalvereisten uit de CRR op drie punten te wijzigen. Kapitaalvereisten worden berekend op basis van risicogewogen activa (RWA), waarbij voor risicovollere activa hogere kapitaaleisen gelden dan voor activa met een lager risico. Banken kunnen de RWA berekenen op basis van standaard risicogewichten, oftewel het standaardmodel, of risicogewichten die volgen uit hun interne modellen.

Allereerst wil de Commissie de minimumvloer, die de ondergrens is voor de risicogewichten voor securitisaties, onder voorwaarden verlagen. Het doel is om daarmee kapitaalvereisten meer risicogebaseerd te maken en een drempel voor het securitiseren weg te nemen. Dit gebeurt door die vloer afhankelijk te maken van het risicogewicht van de onderliggende activa. Hier wordt ook gedifferentieerd tussen het wel of niet voldoen aan de criteria voor STS securitisaties. Dit bestaande STS raamwerk heeft tot doel een veilige en liquide markt voor securitisaties te waarborgen.

Ten tweede wil de Commissie enkele aanpassingen doen in de methodes die ten grondslag liggen aan de berekening van kapitaalvereisten voor securitisaties. Dit betreft de verlaging of begrenzing van parameters voor zowel banken die het standaardmodel gebruiken om de kapitaalvereisten te bepalen, als voor banken die interne modellen gebruiken om hun kapitaalvereisten te berekenen. De Commissie introduceert een nieuwe categorie securitisaties in het raamwerk, zogeheten 'weerbare securitisaties'. Voor die securitisaties gelden voordeligere eisen. De meeste voorgestelde wijzigingen in de minimumvloer en parameters zien op het veiligste deel van de securitisaties, de *senior tranches*. De Commissie wil de in het laatste bankenpakket overeengekomen transitiebepalingen, die de kapitaaleisen tijdelijk verlagen, laten aflopen conform de huidige wetgeving, nu zij met meer omvattende aanpassingen komt.

Ten slotte stelt de Commissie aanpassingen voor in het raamwerk dat de toezichthouders gebruiken bij de goedkeuring van bepaalde securitisatietransacties waarbij het risico wordt overgedragen aan de investeerder en de bank profiteert via kapitaalverlichting (*significant risk*

transfer). Uit evaluaties van EBA en de Commissie bleek namelijk dat dit raamwerk gebreken kent en niet als efficiënt en voorspelbaar wordt ervaren. De kern van dit beoordelingsraamwerk wordt in het voorstel geënt op principes en minder mechanisch toegepast, terwijl details uitgewerkt moeten worden in nadere technische standaarden met als doel een soepeler en voorspelbaarder proces.

b) Impact assessment Commissie

Ten aanzien van de SECR, heeft de Commissie verschillende beleidsopties onderzocht en uiteindelijk gekozen voor een naar haar oordeel gebalanceerde aanpak, gericht op het vereenvoudigen van de transparantievereisten, het versoepelen van de due diligence verplichtingen en het verbeteren van het toezicht. Er is expliciet afgezien van fundamentele herziening van kernprincipes van het raamwerk, zoals risicoretentie en het verbod op hersecuritisatie. De verwachte effecten zijn toename van de marktparticipatie, lagere nalevingskosten, en verbeterde datakwaliteit. De Commissie schat dat terugkerende due diligence-kosten met 42% verminderd zouden kunnen worden, wat neerkomt op 220 miljoen euro.

Ten aanzien van de CRR verwacht de Commissie een positieve impact van de voorgestelde aanpassingen in het prudentiële raamwerk, doordat het raamwerk risico-sensitiever wordt en securitisatie economisch rendabeler maakt voor banken. De Commissie verwacht een toename van gebruik van securitisaties. De Commissie ziet de huidige kapitaaleisen als overmatig en schat dat banken ongeveer een derde minder kapitaal hoeven aan te houden voor senior tranches. Kapitaaleisen zijn dan nog steeds 20% hoger dan voor de onderliggende activa. Dit is een gevolg van het non-neutraliteitsprincipe, dat rekening houdt met inherente risico's van securitisatie als complex product. De Commissie ziet de afwijkingen van de Bazelstandaarden als relatief beperkt en verwacht geen materiele negatieve effecten op de financiële stabiliteit.

3. Nederlandse positie ten aanzien van het voorstel

a) Essentie Nederlands beleid op dit terrein

Het kabinet ziet securitisatie als instrument dat kan bijdragen aan het verdiepen van de kapitaalmarktunie, dooreen groter en meer divers aanbod van kapitaal in de EU. Dit stimuleert economische groei en versterkt de financiering van de groene en digitale transitie. Door illiquide activa om te zetten in verhandelbare effecten kan securitisatie bijdragen aan een efficiëntere inzet van kapitaal, risicospreiding en het aantrekken van institutioneel kapitaal van buiten de bankensector. Dit maakt ruimte op bankbalansen vrij en kan financieringskosten verlagen, waardoor banken weer meer financiering aan de reële economie kunnen verstrekken. Hiermee zijn deze hervormingen onderdeel van een bredere pakket aan benodigde stappen om de kapitaalmarktunie te verdiepen.⁴

Het kabinet steunt hervormingen om de securitisatiemarkt beter te laten functioneren, onder voorwaarde dat de risico's adequaat worden geadresseerd via de juiste eisen en prikkels.

---

⁴ Voor de kabinetsinzet kapitaalmarktunie: Kamerstukken II, 2024-2025, 21 501-07, nr. 2099.
Voor het BNC fiche over de Mededeling van de Europese Commissie over de Spaar- en investeringsunie: Tweede Kamer, Kamerstukken II, 2024-2025, 22 112, nr. 4043.

Een beter functionerende markt vereist een meer diverse investeerdersbasis, vooral door institutioneel kapitaal aan te trekken voor productieve investeringen die aansluiten bij de doelstellingen van de kapitaalmarktunie. Daarnaast acht het kabinet het wenselijk dat de regelgeving proportioneel is, met name waar het gaat om zorgvuldigheidseisen, rapportageverplichtingen en de beoordeling van bepaalde securitisatietransacties waarbij het risico wordt overgedragen aan de investeerder en de bank profiteert via kapitaalverlichting. Dit kan ook kosten en toetredingsdrempels verlagen. Dit zorgt voor minder regeldruk en voor versimpeling.

Tegelijkertijd vindt het kabinet dat kapitaaleisen risicogebaseerd moeten zijn en dat aanpassingen de stabiliteit van het financiële systeem niet mogen ondermijnen. Het kabinet ziet overmatige versoepelingen van kapitaaleisen niet als oplossing om de securitisatiemarkt goed te laten functioneren, vanwege de risico's die versoepelingen met zich meebrengen. Gerichte en beperkte aanpassingen in het prudentiële kader kunnen bijdragen aan risicosensitiviteit van de kapitaalseisen en het goed functioneren van de markt, mits onder de juiste voorwaarden. Hiertoe is het van belang dat de aanpassingen banken niet stimuleren te investeren in securitisaties van andere banken. Ook is het wenselijk dat ze voortbouwen op sterke Europese kenmerken die zorgen voor veilige en transparante producten, zoals het STS-label. Het kabinet ziet dat Nederland en Europa baat hebben bij commitment aan internationale standaarden en is geen voorstander van materiële afwijkingen van de Bazelstandaarden.

Kortom, het kabinet streeft naar een transparante, robuuste en efficiënte securitisatiemarkt die bijdraagt aan de verdieping van de Europese kapitaalmarkten, versterking van de risicodeling en financiering van de groene en digitale transitie, terwijl de financiële stabiliteit als fundament voor een sterke economie gewaarborgd blijft. Ook hecht het kabinet waarde aan het verminderen van rapportagelasten, zoals ook verwoord in het BNC-fiche Betere Regelgeving.⁵

b) Beoordeling + inzet ten aanzien van dit voorstel

Het kabinet staat in algemene zin positief tegenover het voorstel tot aanpassing van de SECR. In het kader van de kapitaalmarktunie pleitte Nederland reeds voor herziening van het raamwerk voor securitisaties om de barrières te verlagen voor een bredere doelgroep van institutionele beleggers, met name door meer proportionele regelgeving.⁶ Het voorstel bevat diverse elementen die in lijn zijn met de aanbevelingen uit het recente rapport over het functioneren van de SECR van het Gemengd Comité van de Europese toezichthouders (EBA, ESMA en EIOPA).⁷ Deze aanbevelingen richten zich op het versterken van de effectiviteit van het Europese securitisatiekader via vereenvoudiging, terwijl tegelijkertijd een hoog niveau van beleggersbescherming en financiële stabiliteit wordt gewaarborgd.

Specifiek verwelkomt het kabinet de voorstellen om de zorgvuldigheidseisen aan te passen. Deze voorstellen, zoals het schrappen van dubbele verificatie-eisen voor instellingen actief op de

---

⁵ BNC-fiche Mededeling Betere Regelgeving: Kamerstukken II, 2024-2025, 21 112-4015

⁶ Kabinetsinzet kapitaalmarktunie: Kamerstukken II, 2024-2025, 21 501-07, nr. 2099.

⁷ [Joint Committee report on the functioning of the securitisation regulation, 31 March 2025](#)

securitisatiemarkt die zijn gevestigd en onder toezicht staan binnen de EU, dragen bij aan meer proportionaliteit. Dit voorkomt dat marktpartijen controles moeten uitvoeren die reeds door toezichthouders zijn verricht. Ook de introductie van vereenvoudigde rapportageformats wordt verwelkomd, mits toezichthouders voldoende toegang houden tot essentiële informatie. Hierbij is het ook van belang dat rapportageformats en de gehanteerde definities daarvoor duidelijk zijn. Nederland ondersteunt dan ook de versterking van toezicht en transparantie, onder meer de uitbreiding van de rol van centrale gegevensregisters voor securitisatietransacties en het verbeteren van rapportagevereisten. De voorstellen voor versterking van het toezicht kunnen bijdragen aan een meer uniforme toepassing van de regelgeving. Het kabinet hecht er daarbij aan dat deze versterking van het toezicht proportioneel is en niet leidt tot onnodige administratieve lasten voor marktpartijen. De voorgestelde versoepeling van STS-criteria, zoals het verlagen van de homogeniteitseis voor MKB-leningen, kan mogelijk bijdragen aan een betere toegang tot financiering voor deze sector. Het stimuleren van financiering aan de reële economie, met name voor het midden- en kleinbedrijf (MKB), is een prioriteit voor Nederland. Ten aanzien van het versoepelen van de STS-eisen, door het mogelijk te maken dat verzekeraars ongedekte garanties verstrekken, is het voor Nederland van belang dat een toename van besmettings- en systeemrisico's voorkomen wordt. Om deze reden volgt het kabinet het oordeel van de Europese toezichthouders in bovengenoemd rapport, waaruit volgt dat versoepeling slechts mogelijk is onder strenge voorwaarden en vergezeld van een gedegen risicoanalyse. Het kabinet is er niet van overtuigd dat dit voldoende het geval is in het voorstel. Tot slot vindt het kabinet het belangrijk dat kernprincipes zoals risicoretentie en het verbod op hersecuritisatie behouden blijven.

Het kabinet steunt de keuze om het prudentiële raamwerk voor banken niet volledig om te gooien, maar gerichte voorstellen voor aanpassingen te doen die bijdragen aan risicosensitiviteit en die primair zien op de meest veilige delen van STS securitisaties, die banken zelf op hun balans houden als ze securitisaties uitgeven. Het afhankelijk maken van de vloer voor risicogewichten van het onderliggende portfolio past hierbij, omdat het de daadwerkelijke risico's beter weerspiegelt. Ook zorgt het voor meer risicogebaseerde eisen waar dat het meest passend is, namelijk voor de meest veilige delen van securitisaties. Wel moet de minimumkalibratie van de vloer zowel proportioneel, als voldoende robuust zijn vanuit stabiliteitsperspectief. Het kabinet steunt het overeind houden van het non-neutraliteitsprincipe en ook de maximale begrenzing daarvan. Dit laatste voorkomt overmatige kapitaaleisen. Het kabinet begrijpt de introductie van weerbare securitisaties met additionele criteria. Deze zijn minder streng dan STS eisen, maar creëren de randvoorwaarden waardoor de vermindering van kapitaaleisen te rechtvaardigen is. Dit draagt bij aan het beperken van risico's van verlaagde kapitaaleisen voor deze posities. De voorwaarden die de Commissie stelt, beperken ook de mate waarin banken door verlaagde kapitaaleisen worden gestimuleerd te investeren in securitisaties uitgegeven door andere banken. Het is van belang in de voorwaarden goed onderscheid te maken tussen banken die securitisaties uitgeven en banken die erin investeren. De introductie van de categorie weerbare securitisaties weegt op tegen het nadeel van extra complexiteit. Het kabinet steunt het niet verlengen van de huidige transitie maatregelen die zijn overeengekomen in het laatste bankenpakket.

Het kabinet wil materiële afwijkingen van de Bazelstandaarden tijdens de onderhandelingen zoveel mogelijk voorkomen. Het kabinet zou een empirische evaluatie en herziening van de Bazelstandaarden ten aanzien van securitisaties verwelkomen. In de door de Commissie voorgestelde evaluatiebepaling van de CRR ziet het kabinet dan ook graag worden opgenomen dat de Commissie nagaat of ontwikkeling in internationale standaarden in de toekomst aanspoort tot herziening van de huidige aanpassingen. Het kabinet is geen voorstander van vermindering van de kapitaaleisen voor securitisaties waar banken als investeerder in optreden, behoudens de vloer voor risicogewichten en de maximale begrenzing van het non-neutraliteitsprincipe.

Het kabinet steunt de aanpassingen van het beoordelingskader van securitisatietransacties met een *significant risk transfer*. Deze verduidelijken de kern en geven meer flexibiliteit, waar criteria in het verleden mechanisch werden toegepast. Tegelijkertijd zorgen technische standaarden die bepaalde voorwaarden specificeren ook voor eenduidigheid en voorspelbaarheid.

c) Eerste inschatting van krachtenveld

De verwachting is dat er breed gedragen steun is voor het versimpelen van transparantie-, zorgvuldigheids- en rapportage-eisen. Op het gebied van prudentiële hervormingen zullen sommige lidstaten de voorgestelde wijzigingen naar verwachting volledig steunen of zelfs verder willen gaan, terwijl andere lidstaten mogelijk bepaalde elementen van de voorstellen te ver vinden gaan, vooral ten aanzien van afwijkingen van de Bazelstandaarden. Het Europese Parlement heeft aangegeven het voorstel te verwelkomen als onderdeel van haar bredere ambities om de Europese Spaar- en Investeringsunie te versterken. Ze staat positief tegenover securitisatie als een middel om financiering voor de reële economie te versterken, maar blijft kritisch op verwatering van regelgeving die leidt tot een toename van systeemrisico.

4. Beoordeling bevoegdheid, subsidiariteit en proportionaliteit

a) Bevoegdheid

Als onderdeel van de toets of de EU mag optreden conform de EU-verdragen toetst het kabinet of de EU handelt binnen de grenzen van de bevoegdheden die haar door de lidstaten in de EU-verdragen zijn toegedeeld om de daarin bepaalde doelstellingen te verwezenlijken. Het oordeel van het kabinet over de bevoegdheid is positief. De Commissie stelt als juridische basis voor beide voorstellen artikel 114 van het VWEU voor. Op grond van artikel 114 VWEU is de EU bevoegd om maatregelen vast te stellen over de instelling en de werking van de interne markt. Het kabinet kan zich vinden in de voorgestelde rechtsgrondslag. De bestaande wetgeving die met deze voorstellen wordt geamendeerd heeft dezelfde grondslag. Het voorstel tot herziening van de SECR heeft tot doel om de securitisatiemarkt binnen de EU te versterken en barrières om te investeren in deze instrumenten te verwijderen. Daarnaast heeft de herziening van de CRR als doel regels rond kapitaaleisen voor securitisaties proportioneler te maken. Hiermee bevordert het huidige voorstel de werking van de interne markt voor securitisaties en beoogt het belemmeringen op de markt weg te nemen. Op het terrein van de interne markt heeft de EU een met de lidstaten gedeelde bevoegdheid (artikel 4, lid 2, sub a, VWEU).

b) Subsidiariteit

Als onderdeel van de toets of de EU mag optreden conform de EU-verdragen toetst het kabinet de subsidiariteit van het optreden van de Commissie. Dit houdt in dat het kabinet op de gebieden die niet onder de exclusieve bevoegdheid van de Unie vallen of wanneer sprake is van een voorstel dat gezien zijn aard enkel door de EU kan worden uitgeoefend, toetst of het overwogen optreden niet voldoende door de lidstaten op centraal, regionaal of lokaal niveau kan worden verwezenlijkt, maar vanwege de omvang of de gevolgen van het overwogen optreden beter door de Unie kan worden bereikt (het subsidiariteitsbeginsel). Het oordeel van het kabinet ten aanzien van de subsidiariteit is positief. Het voorstel tot herziening van de SECR heeft tot doel om de securitisatiemarkt binnen de EU te versterken en barrières om te investeren in deze instrumenten te verwijderen. Daarnaast heeft de herziening van de CRR als doel de regels rond kapitaaleisen voor securitisaties proportioneler te maken. Hiermee bevordert het huidige voorstel de werking van de interne markt voor securitisaties en beoogt het belemmeringen op de markt weg te nemen. De voorstellen bevatten wijzigingen van reeds bestaande geharmoniseerde EU-wetgeving die geldt voor Europese banken en, in het geval van de SECR, voor alle EU-partijen actief op de securitisatiemarkt. Gezien het Europese karakter van de markt en marktpartijen, het bestaande geharmoniseerde toezicht en regelgeving en de ambitie om te streven naar verdere versterking van de Europese markt, kan dit onvoldoende door de lidstaten zelf op centraal, regionaal of lokaal niveau worden verwezenlijkt. Daarom is een EU-aanpak nodig. Door het creëren van uniforme, proportionele regels en meer harmonisatie en voorspelbaarheid worden belemmeringen op de interne markt voor securitisaties weggenomen.

c) Proportionaliteit

Als onderdeel van de toets of de EU mag optreden conform de EU-verdragen toetst het kabinet of de inhoud en vorm van het optreden van de Unie niet verder gaan dan wat nodig is om de doelstellingen van de EU-verdragen te verwezenlijken (het proportionaliteitsbeginsel). Het oordeel van het kabinet ten aanzien van de proportionaliteit is positief. Beide voorstellen hebben tot doel om de securitisatiemarkt binnen de EU te versterken en barrières om te investeren in deze instrumenten te verwijderen. De Commissie acht dit van belang in het licht van de financieringsbehoeften van de reële economie, het bevorderen van de concurrentiekracht van de EU en het versterken van de Kapitaalmarktunie. Door aanpassing van de verordeningen worden eisen in regelgeving meer in lijn gebracht met die voor andere instrumenten en wordt onnodige complexiteit en regeldruk verminderd. Hiervoor is wijziging van de SECR en de CRR noodzakelijk. Door voor gerichte wijzigingen voor te stellen en oog te hebben voor de financiële stabiliteit en de soliditeit van de instellingen gaat het voorstel niet verder dan noodzakelijk om dit te bereiken. Belangrijke elementen in bestaande regelgeving die noodzakelijk zijn om een veilige en transparante werking van de securitisatiemarkt te garanderen, blijven behouden. Daarmee kunnen de voorstellen van de Commissie bijdragen aan het behalen van de doelstelling, omdat er meer financiering beschikbaar komt voor de reële economie, wat een doelstellingen van de kapitaalmarktunie is.

5. Financiële consequenties, gevolgen voor regeldruk, concurrentiekracht en geopolitieke aspecten

a) Consequenties EU-begroting

Deze voorstellen hebben naar verwachting geen gevolgen voor de EU-begroting. Het kabinet is van mening dat, indien de voorstellen toch tot extra kosten leiden bij de toezichthouders, de benodigde EU-middelen gevonden dienen te worden binnen de in de Raad afgesproken financiële kaders van het MFK 2021–2027, en dat deze moeten passen bij een prudente ontwikkeling van de jaarbegroting.

b) Financiële consequenties (incl. personele) voor rijksoverheid en/ of medeoverheden

Deze voorstellen hebben naar verwachting geen financiële gevolgen voor de Rijksbegroting. (Eventuele) budgettaire gevolgen worden ingepast op de begroting van het/de beleidsverantwoordelijk(e)) departement(en), conform de regels van de budgetdiscipline.

c) Financiële consequenties en gevolgen voor regeldruk voor bedrijfsleven en burger

De voorstellen zullen niet leiden tot extra financiële kosten voor burgers en bedrijven. De voorstellen zijn geënt teneinde de securitisatiemarkt aan te jagen. Dit heeft een positief effect op de regeldruk en voor de financiële kosten van partijen die actief zijn op de securitisatiemarkt. Zo neemt de administratieve last door aanpassing van zorgvuldigheids- en transparantie-eisen, en kunnen aanpassingen in de prudentiële behandeling van securitisaties leiden tot lagere financiële kosten voor financiële instellingen die vallen onder de CRR. Verder kan door het aanjagen van de securitisatiemarkt meer kapitaal beschikbaar komen voor kredietverlening aan burgers en het bedrijfsleven. Mochten er toch budgettaire gevolgen zijn, dan zullen deze worden ingepast op de begroting van het/de beleidsverantwoordelijke departement(en), conform de regels van de budgetdiscipline.

Terugkerende rapportagelasten zouden met 22,5% verminderd kunnen worden: zo'n 19 miljoen euro. De Raad voor Regelgevingstoetsing (RSB) beoordeelt de impact assessment positief, maar gaf aan dat er meer onderbouwing nodig is over hoe de vereenvoudigingen bijdragen aan marktontwikkeling zonder negatieve effecten op financiële stabiliteit.

d) Gevolgen voor concurrentiekracht en geopolitieke aspecten

De voorgestelde aanpassingen maken het voor financiële instellingen eenvoudiger en goedkoper om securitisaties uit te geven en om daarin te investeren. Dit maakt het doen van securisatietransacties binnen de Europese Unie aantrekkelijker en verbetert de positie van deze instellingen ten opzichte van instellingen die actief zijn in andere jurisdicties. Daarmee komt naar verwachting ook meer kapitaal vrij die mogelijk geïnvesteed kan worden in activa die de concurrentiekracht in de eurozone verbeteren.

Er wordt geen impact op geopolitieke aspecten voorzien.

6. Implicaties juridisch

a) Consequenties voor nationale en decentrale regelgeving en/of sanctionering beleid (inclusief toepassing van de lex silencio positivo)

De wijzingen van de verordeningen hebben rechtstreekse werking. Ter uitvoering zal een algemene maatregel van bestuur opgesteld worden om enkele nieuwe en gewijzigde bepalingen op te nemen in het Besluit EU-verordeningen Wft, zodat de Nederlandsche Bank (DNB) en de Autoriteit Financiële Markten (AFM) de bevoegdheid hebben om te kunnen handhaven op overtreding van die bepalingen..

b) Gedelegeerde en/of uitvoeringshandelingen, incl. NL-beoordeling daarvan

Het voorstel tot wijziging van de SECR bevat één aangepaste gedelegeerde handeling, waarbij, in plaats van ESMA, de Europese toezichthoudende autoriteiten, via hun Gemengd Comité en onder leiding van EBA, de bevoegdheid krijgen om technische rapportagestandaarden en templates op te stellen.⁸ Het toekennen van deze bevoegdheid is mogelijk, omdat het geen essentiële onderdelen van de basishandeling betreft. Toekenning van deze bevoegdheden acht het kabinet wenselijk vanuit het oogpunt van harmonisatie. De keuze voor delegatie ligt hier voor de hand omdat het gaat om het aanvullen van de verordening. De handelingen worden vastgesteld volgens de procedure van artikelen 10 tot en met 14 van Verordening 1093/2010. Die procedure geldt voor gevallen zoals deze, waarin de bevoegdheid aan de Europese Commissie is overgedragen om door middel van gedelegeerde handelingen technische reguleringsnormen vast te stellen, teneinde consistente harmonisatie te waarborgen op het terrein van – kort gezegd – het toezicht op de financiële markten. De procedure houdt in dat EBA technische reguleringsnormen ter vaststelling aan de Commissie voorlegt. In elke stap van het proces worden het Europees Parlement en de Raad geïnformeerd. Toepassing van deze procedure is hier volgens het kabinet op zijn plaats, omdat de gedelegeerde handeling geen inhoudelijke beleidskeuzen vastlegt, maar technische details die niet passen in primaire wetgeving en waarvoor de expertise van de Europese toezichthoudende autoriteiten benodigd is.

Het voorstel tot wijziging van de SECR bevat één aangepaste uitvoeringshandeling, waarbij, in plaats van ESMA, de Europese toezichthoudende autoriteiten, via hun Gemengd Comité en onder leiding van EBA, de bevoegdheid krijgen om technische rapportagestandaarden en templates op te stellen.⁹ Het toekennen van deze bevoegdheid is mogelijk, omdat het geen essentiële onderdelen van de basishandeling betreft. Toekenning van deze bevoegdheden acht het kabinet wenselijk vanuit het oogpunt van harmonisatie. De keuze voor uitvoering ligt hier voor de hand omdat het gaat om uitvoering van de verordening volgens eenvormige voorwaarden. De handelingen worden vastgesteld volgens de procedure van artikel 15 van Verordening 1093/2010. De procedure houdt in dat EBA technische reguleringsnormen ter vaststelling aan de Commissie voorlegt. In elke stap van het proces worden het Europees Parlement en de Raad geïnformeerd.

---

⁸ Artikel 1, vijfde lid, onderdeel c, van het voorstel tot wijziging van de securitisatieverordening, dat strekt tot wijziging van artikel 7, derde lid, van de Securitatieverordening.

⁹ Artikel 1, vijfde lid, onderdeel d, van het voorstel tot wijziging van de securitisatieverordening, dat strekt tot wijziging van artikel 7, vierde lid, van de Securitatieverordening.

Toepassing van deze procedure is hier volgens het kabinet op zijn plaats, omdat de uitvoeringshandeling geen inhoudelijke beleidskeuzen vastlegt, maar technische details die niet passen in primaire wetgeving en waarvoor de expertise van de Europese toezichthoudende autoriteiten benodigd is.

Verder bevat het voorstel tot wijziging van de CRR een nieuwe gedelegeerde handeling.¹⁰ Voorgesteld wordt in het voorstel tot wijziging van de CRR dat de EBA concept technische standaarden opstelt voor de technische uitwerking en berekening van voorwaarden waar banken aan moeten voldoen bij een *significant credit risk transfer*. Ook ziet het op enkele procedurele elementen over het proces dat de toezichthouders moeten toepassen. De Europese Commissie krijgt de bevoegdheid om deze technische standaarden vervolgens vast te stellen middels een gedelegeerde handeling. Het toekennen van deze bevoegdheid is mogelijk, omdat het geen essentiële onderdelen van de basishandeling betreft. Toekenning van deze bevoegdheden acht het kabinet wenselijk vanuit het oogpunt van harmonisatie. De keuze voor delegatie ligt hier voor de hand omdat het gaat om het aanvullen van de verordening. De handelingen worden vastgesteld volgens de procedure van artikelen 10 tot en met 14 van Verordening 1093/2010. Die procedure geldt voor gevallen zoals deze, waarin de bevoegdheid aan de Europese Commissie is overgedragen om door middel van gedelegeerde handelingen technische reguleringsnormen vast te stellen, teneinde consistente harmonisatie te waarborgen op het terrein van – kort gezegd – het toezicht op de financiële markten. De procedure houdt in dat EBA technische reguleringsnormen ter vaststelling aan de Commissie voorlegt. In elke stap van het proces worden het Europees Parlement en de Raad geïnformeerd. Toepassing van deze procedure is hier volgens het kabinet op zijn plaats, omdat de gedelegeerde handeling geen inhoudelijke beleidskeuzen vastlegt, maar technische details die niet passen in primaire wetgeving en waarvoor de expertise van de Europese toezichthoudende autoriteiten benodigd is.

c) Voorgestelde implementatietermijn (bij richtlijnen), dan wel voorgestelde datum inwerkingtreding (bij verordeningen en besluiten) met commentaar t.a.v. haalbaarheid

Verordeningen werken rechtstreeks door in rechtsorde van de lidstaten van de EU. Het voorstel is om de wijzigingen aan de SECR een dag na publicatie in werking te laten treden. De wijzigingen aan de CRR treden twintig dagen na publicatie in werking. De inwerkingtreding van de wijzigingen aan de SECR zijn bijzonder snel na publicatie. Het is niet duidelijk waarom de gebruikelijke termijn voor verordeningen van twintig dagen na publicatie niet gevolgd kan worden. Tijdens de onderhandelingen zal het kabinet aandacht vragen voor de gevolgen van de korte termijnen voor marktpartijen die aan de verordeningen dienen te voldoen.

d) Wenselijkheid evaluatie-/horizonbepaling

Artikel 506 quinquies van de CRR bevatte reeds een evaluatiebepaling voor de regels omtrent securitisaties. Dit artikel wordt door het voorstel aangepast. Voorgesteld wordt om enerzijds de

---

¹⁰ Artikel 1, vierde lid, van het voorstel tot wijziging van de verordening kapitaalvereisten, dat strekt tot wijziging van artikel 244 van de verordening Kapitaalvereisten.

Commissie en EBA op te dragen na vier jaar een algemeen rapport op te leveren over de securitisatiemarkt in de EU en het prudentiële raamwerk voor securitisaties, eventueel vergezeld van een voorstel tot aanpassing van de CRR. Daarnaast wordt EBA opgedragen om twee jaar na inwerkingtreding van de wijzigingen in de voorgestelde verordening een monitoringsrapport op te leveren over de rol van banken als uitgevende partijen (*originators*) van en investeerders in en in SRT-transacties, inclusief de verschillen tussen synthetische, traditionele, en NPE-securitisaties en het verschil tussen transacties met of zonder het STS-keurmerk.

Het kabinet kan deze voorstellen steunen, maar zet er ook op in dat de voorstellen rondom het nieuwe concept van weerbare securitisaties binnen de scope van de EBA rapportage worden gebracht. Het kabinet zal hier in de onderhandelingen aandacht voor vragen. Daarnaast acht het kabinet van belang dat het algemene rapport tevens een holistische benadering kiest en de voorziene wijzigingen t.a.v. de prudentiële, openbaarmakings- en transparantievereisten van securitisaties in samenhang beziet met de hierboven beoogde doelstellingen. Onduidelijk is waarom de Commissie heeft gekozen voor een evaluatie na vier in plaats van na de gebruikelijke vijf jaar. Het kabinet zal hier om verduidelijking vragen.

Artikel 46 van de SECR bevatte reeds een evaluatiebepaling voor het functioneren van de SECR waarin de Commissie werd opgedragen om een rapport op te leveren. Deze evaluatiebepaling wordt vervangen door een nieuwe bepaling waarbij de Commissie vier jaar na vaststelling van de wijzigingen in de SECR een rapport moet opleveren. Hierbij worden een drietal onderwerpen ter evaluatie genoemd die in ieder geval in dit rapport opgenomen moeten zijn: de effecten van de SECR op het functioneren van de securitisatiemarkt in de EU, of er een equivalentieregime kan worden opgesteld voor securitisaties met het STS-keurmerk en de internationale ontwikkelingen, en de mogelijkheid om openbaarmaking van ecologische data toepasbaar te maken op securitisaties die niet gedekt worden door blootstellingen op hypotheek, autoleningen/leasing. Het kabinet kan deze bepalingen steunen.

In het kader van regeldruk zijn er evaluatiebepalingen opgenomen in de reeds bestaande bepalingen omtrent gedelegeerde handelingen en uitvoeringshandelingen in artikel 7 van de SECR. Hierin worden de ESA's opgedragen elke drie jaar de relevantie en accuraatheid van deze handelingen te beoordelen. Vanuit het oogpunt van lastendruk steunt het kabinet deze evaluatiebepalingen.

e) Constitutionele toets

Niet van toepassing.

7. Implicaties voor uitvoering en/of handhaving

a) Uitvoerbaarheid

De uitvoering en handhaving van de voorstellen ligt bij Europese en nationale toezichthouders.

b) Handhaafbaarheid

Het toezicht op de eisen in de SECR is belegd bij DNB en de AFM, en het toezicht op naleving van de eisen uit de CRR bij de ECB en DNB. De voorgestelde wijzigingen worden als handhaafbaar ingeschat.

8. Implicaties voor ontwikkelingslanden

Het voorstel zal naar Nederlandse verwachting geen gevolgen hebben voor (de belangen van) ontwikkelingslanden.

Fiche 2: Mededeling Internationale Digitale Strategie

1. Algemene gegevens

a) *Titel voorstel*

JOINT COMMUNICATION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT AND THE COUNCIL An International Digital Strategy for the European Union

b) *Datum ontvangst Commissiedocument*

5 juni 2025

c) *Nr. Commissiedocument*

JOIN(2025) 140

d) *EUR-Lex*

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX:52025JC0140>

e) *Nr. impact assessment Commissie en Opinie Raad voor Regelgevingstoetsing*

Niet opgesteld

f) *Behandelingstraject Raad*

Raad voor Vervoer, Telecom en Energie (Telecom)

g) *Eerstverantwoordelijk ministerie*

Ministerie van Buitenlandse Zaken

2. Essentie voorstel

Op 5 juni 2025 hebben de Europese Commissie en de Hoge Vertegenwoordiger van de Unie voor Buitenlandse Zaken en Veiligheidsbeleid (hierna: Commissie) gezamenlijk de Internationale Digitale Strategie voor de EU gepubliceerd. De strategie benadrukt dat het mondiale leiderschap in digitale technologieën zoals kunstmatige intelligentie (AI) en infrastructuur doorslaggevend zal zijn voor wie de spelregels van de toekomst bepaalt. Met deze strategie speelt de EU in op de groeiende geopolitieke en technologische impact van digitale technologieën.

De strategie onderstreept het belang van internationale samenwerking met landen die dezelfde waarden delen en stelt dat digitale technologieën een centrale rol spelen in externe betrekkingen van de EU. De overkoepelende doelstellingen van de strategie zijn 1) het versterken van het Europese technologische concurrentie- en innovatievermogen, 2) het verzekeren van de (digitale) veiligheid van de EU en haar partners en 3) en het vormgeven van het mondiale digitale bestuur en standaarden.

De strategie heeft zes pijlers: (1) digitale technologie als kern van extern beleid, (2) uitbreiding van het wereldwijde netwerk van digitale partnerschappen, (3) versterking van het Europese

technologieaanbod, (4) focus op strategische samenwerkingsdomeinen, (5) mondiaal digitaal bestuur, en (6) een veilige, concurrerende en verbonden EU.

De eerste pijler beschrijft de sleutelrol die digitale technologie speelt in geopolitiek en veiligheid. Digitale infrastructuur, zoals cloud- en satellietconnectiviteit, en technologieën als AI, 5G/6G, halfgeleiders en kwantum, worden daarbij gezien als cruciale strategische technologieën en capaciteiten, zowel voor internationale partnerschappen als voor de eigen veiligheid. Deze infrastructuur moet niet alleen binnen Europa, maar ook in samenwerking met derde landen ontwikkeld worden. Het betrekken van de private sector heeft een centrale rol in de strategie.

De tweede pijler richt zich op het verdiepen van bestaande samenwerkingen via o.a. digitale partnerschappen en handel- en technologieraden en het verder uitbreiden van het netwerk aan handelsovereenkomsten en digitale handelsovereenkomsten. De EU zoekt actieve samenwerking met onder meer de VS, Japan, India, Singapore, Zuid-Korea en landen in Latijns-Amerika. Buurlanden en kandidaat-lidstaten worden daarnaast nadrukkelijk betrokken bij EU-projecten rond digitale ontwikkeling, connectiviteit en regelgeving. Dit moet leiden tot wederzijdse investeringen in connectiviteit en innovatie alsook harmonisatie van regelgeving en standaarden.

De derde pijler introduceert het *EU Tech Business Offer*: een aanbod van veilige en betrouwbare Europese digitale technologieën, diensten en infrastructuren die afgestemd worden op de behoeften van partnerlanden. Hiermee beoogt de EU een alternatief te bieden voor digitale oplossingen uit andere machtsblokken. Dit aanbod wordt o.a. uitgerold in samenwerking met Europese bedrijven en ontwikkelingsbanken.

De vierde pijler benoemt een aantal concrete prioriteiten. De Commissie wil Europese investeringen in veilige digitale infrastructuur, zoals onderzeese kabels en AI-fabrieken in derde landen. Daarnaast wordt samenwerking op het vlak van halfgeleiders, kwantumtechnologie, 6G en cyberveiligheid genoemd. Ook het bestrijden van desinformatie, online bescherming van minderjarigen en cyberweerbaarheid staan op de agenda.

De vijfde pijler focust op wereldwijde digitaal bestuur en standaarden, waarbij de ontwikkeling van digitale technologieën wordt ingezet als instrument in het externe beleid van de EU om wereldwijd technische standaarden te zetten op basis van universele mensenrechten, democratische waarden, rechtsstatelijkheid en cyberveiligheid. Hier pleit de Commissie voor een multilaterale aanpak met organisaties als de VN, G7, OESO en Raad van Europa. De EU moet via die weg invloed uitoefenen op mondiale technische standaarden. Het behoud van een open, vrij en veilig internet staat hierbij centraal.

Ten slotte benadrukt de zesde pijler dat de EU zich moet profileren als een betrouwbare en innovatieve partner, door samen te werken met gelijkgestemde landen die bijdragen aan het vergroten van de EU haar concurrentiekracht en veiligheid.

3. Nederlandse positie ten aanzien van de mededeling/aanbeveling

a) Essentie Nederlands beleid op dit terrein

In een sterk veranderende en fragmenterende geopolitieke context waarin digitale technologieën steeds bepalender zijn voor de machtsverhoudingen, streeft het kabinet ernaar om actief bij te dragen aan een competitief, veilig, open en betrouwbaar digitaal ecosysteem.¹ Deze inzet sluit aan bij de bredere Europese ambitie om het concurrentievermogen en de technologische weerbaarheid te versterken, internationale digitale partnerschappen uit te bouwen en democratische waarden ook online te waarborgen.

Met het oog op toekomstig verdienvermogen, economische en digitale weerbaarheid zet Nederland zoals beschreven in onder andere de Strategie Digitale Economie, de Nationale Technologiestrategie en de Internationale Cyberstrategie in op internationale samenwerkingen, zowel bilateraal als multilateraal in opkomende technologieën als AI, halfgeleiders, 6G en kwantum.² Daarbij zet het kabinet in op Europese samenwerking en innovatie middels onder andere de *Semicon Coalition*³ en onderhoudt het internationale partnerschappen om open, betrouwbare waardeketens te waarborgen. Op het gebied van AI heeft Nederland de ambitie om internationaal met de koplopers mee te doen bij verantwoorde ontwikkeling en toepassing van AI.⁴ Qua semiconbeleid streeft Nederland naar mondiale samenwerking met gelijkgestemde internationale partners (van overheden tot industrie) met als doel een betrouwbare mondiale leveringsketen. Daarnaast wil het kabinet talent van buiten de EU blijven aantrekken en het Europese ecosysteem versterken, waarbij economische en veiligheidsbelangen in acht worden genomen.

In de Kamerbrief Agenda Digitale Open Strategische Autonomie⁵ is op basis van een systematische analyse geconcludeerd dat voor het terugdringen van ongewenste afhankelijkheden het versterken van internationale partnerschappen een belangrijke handelingsoptie is.

Zoals beschreven in de Beleidsagenda Buitenlandse Handel zet Nederland zich in EU-verband in voor handelsverdragen met gelijke en redelijke standaarden en voor een open en op regels gebaseerd handelssysteem.⁶ Dit geldt ook voor afspraken over digitale handel. In de beleidsbrief Ontwikkelingshulp⁷ is aansluiting bij de *Global Gateway*-strategie van de EU een van de

---

¹ Kabinetsreactie advies Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) over «Nederland in een fragmenterende wereldorde». Kamerstukken 2024–2025, 30 821, nr. 260.

² Strategie Digitale Economie, Kamerstuk 2022, 26 643, nr. 941; Strategie Digitale Economie, Kamerstuk 2025, 26 643, nr. 1309; Nationale Technologiestrategie, Kamerstuk 2024; Internationale Cyberstrategie, Kamerstukken 2022–2023, 26 643, nr. 1036.; voortgangsbrief halfgeleiderindustrie, kamerstuk 2025.

³ Innovatiebeleid, Kamerstukken 2024–2025, 33 009, nr. 159.

⁴ BNC fiche Mededeling AI Continent Actieplan, kamerstukken 2024–2025, 22112, nr. 4059.

⁵ Agenda Digitale open Strategische Autonomie, Kamerstuk 2023D42774.

⁶ Beleidsbrief Ontwikkelingshulp 2025. Kamerstukken 2024–2025, 36 180, nr. 133.

⁷ Beleidsbrief Ontwikkelingshulp 2025. Kamerstukken 2024–2025, 36 180, nr. 133.

Nederlandse prioriteiten. Daardoor beoogt het kabinet via *delegated cooperation*⁸ met de EU extra EU-gelden op te halen om Nederlandse initiatieven op te schalen. Het betrekken van het Nederlandse bedrijfsleven is daarbij een belangrijk speerpunt. Nederland steunt daarbij opschaling van *Global Gateway*, met bijzondere aandacht voor digitale infrastructuur.⁹ Voor het opzetten van digitale projecten in Europees verband richt Nederland zich op de *Digital for Development Hub*, het Europese samenwerkingsplatform voor de digitale pijler van Global Gateway. Het kabinet legt een speciale focus op het Afrikaanse continent.

Voor wat betreft veilige infrastructuur is het voor het kabinet onder andere van belang dat de samenwerking met partners wordt gezocht op het gebied van 6G, om zo tot gemeenschappelijke standaarden te komen. Op nationaal niveau investeert het kabinet vanuit het Nationaal Groeifonds in het programma *6G Future Network Services*.¹⁰ Op het gebied van zeekabels zet het kabinet in op routediversiteit en redundantie van zeekabels volgens het Programma Bescherming Noordzee Infrastructuur.

De Internationale Cyberstrategie 2023–2028 beschrijft de diplomatieke inzet die nodig is om te werken aan een open, vrij en veilig digitaal domein. Nederland richt zich tevens op het versterken van het multistakeholdermodel voor het beheer van het internet en pleit voor een vrij, veilig en open internet. Het kabinet streeft naar strategische coalities en samenwerking met derde landen voor de erkenning en toepassing van internationaal recht en mensenrechten online. De focus ligt hierbij onder andere op dialogen over internetbeheer met de Westelijke Balkan, Azië, Oceanië en landen in zuidelijk Afrika. Daarnaast besteedt het kabinet expliciet aandacht aan de bestrijding van online terrorisme en extremisme via de Versterkte Aanpak Online en wordt desinformatie tegengegaan middels de maatregelen uit de Rijksbrede strategie voor de effectieve aanpak van desinformatie.¹¹

b) Beoordeling + inzet ten aanzien van dit voorstel

Het kabinet verwelkomt de strategie en onderschrijft het belang van een sterke internationale positie van de EU en haar lidstaten. Het kabinet herkent het beeld dat wordt geschetst; digitale technologie speelt een sleutelrol in de huidige geopolitieke verhoudingen en veiligheid. Het kabinet verwelkomt daarom ook de keuze van de Commissie om in te zetten op het vergroten van het Europese (technologische) concurrentie- en innovatievermogen, het versterken van de (digitale) veiligheid van de EU en het vormgeven van het mondiale digitale bestuur en standaarden. Daarbij zet het kabinet in op meer aansluiting van het extern digitaal beleid met het Gemeenschappelijk

---

⁸ Beleidsbrief Ontwikkelingshulp 2025. Kamerstukken 2024–2025, 36 180, nr. 133. Bijlage: Delegated cooperation - working better together. Rijksoverheid.nl, 8 juli 2020.

⁹ Verslag informele Raad Buitenlandse Zaken–Ontwikkelingssamenwerking (RBZ–O) 26 mei 2025 aan de Tweede Kamer, kamerstukken 2024–2025, 21501–04, Nr. 291.

¹⁰ Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Economische Zaken (XIII) voor het jaar 2025, kamerstukken 2024–2025, 36 600, nr. 2.

¹¹ Rijksbrede strategie effectieve aanpak van desinformatie. Kamerstukken 2022–2023, 30 821, nr. 173 & Voortgangsbrief Rijksbrede strategie voor de effectieve aanpak van desinformatie en aankondiging nieuwe acties. Kamerstukken 2023–2024, 30 821, Nr. 230.

Buitenlands en Veiligheidsbeleid en het Gemeenschappelijk Veiligheids- en Defensiebeleid in een sterker geïntegreerde aanpak, waarbij goede afstemming plaatsvindt met instrumenten als het European Defence Fund.¹² Het is daarnaast in het kader van een versterkte (technologische) concurrentie- en innovatiepositie van de EU positief dat wordt verwezen naar de *Competitiveness Compass*¹³ van de EU. Ook de recent gepresenteerde *start-up* and *scale-up* strategie moet hier aan bijdragen.¹⁴

Het kabinet verwelkomt de inzet van de Commissie op het verder uitbouwen en verdiepen van digitale partnerschappen en digitale handelsovereenkomsten. Dergelijke partnerschappen kunnen bijdragen aan de *Global Gateway* strategie. Strategische samenwerking met derde landen draagt bij aan de ontwikkeling, implementatie en bestendiging van gedeelde waarden en standaarden. Dit geldt eveneens voor engagement met (potentiële) kandidaat-lidstaten. Gezien de huidige geopolitieke spanningen is het aangaan van nieuwe en het versterken van bestaande partnerschappen van extra belang. Ook onderschrijft het kabinet de noodzaak om extra in te zetten op het versterken van partnerschappen met Afrika via vraaggestuurde digitale initiatieven, in lijn met de *Global Gateway*-strategie. Het Europese platform *Digital for Development Hub* is hierbij een faciliterend instrument om de Europese samenwerking op het gebied van digitale Global Gateway-initiatieven te versterken. Het kabinet acht het van belang dat de inzet op wederkerige samenwerking ook daadwerkelijk leidt tot concrete projecten en investeringen die bijdragen aan digitale veiligheid, innovatie en economische kansen.

Het creëren van een *EU Tech Business Offer* is in lijn met de Nederlandse inzet op het betrekken van het bedrijfsleven. Om het concurrentievermogen, innovatie en de onafhankelijkheid van de EU te versterken is het noodzakelijk om samenwerking tussen Europese tech-bedrijven te verbeteren. Hoewel de strategie voortbouwt op bestaande financieringsinstrumenten en gebruik maakt van bestaande programma's en netwerken zoals de digitale hubs, blijkt nog onvoldoende uit dit voorstel wat de toegevoegde waarde is bovenop bestaande en aangekondigde initiatieven van de Commissie. Het kabinet zal de Commissie verzoeken dit voorstel verder uit te werken om de samenhang met andere initiatieven beter te kunnen beoordelen.

Mondiaal concurreren op het gebied van kritieke technologieën is cruciaal voor onze veiligheid, concurrentievermogen en open strategische autonomie. Het kabinet verwelkomt de voorgestelde prioritaire digitale technologieën en infrastructuur. Op het gebied van AI ziet dit op het aantrekken van AI-investeringen naar de EU, ondersteuning globaal gelijk speelveld voor betrouwbare AI, en bevorderen van goed AI-bestuur. Tevens moet de EU ook een sterke positie verwerven op de kritieke technologieën die digitalisering (en AI) faciliteren, zoals semicon en kwantum. De EU en

---

¹² European Defence Fund. Commissie van de Europese Unie, European Defence Fund (EDF) – official webpage. European Commission, 2025.

¹³ *Competitiveness Compass*. Europese Commissie, Communication: A competitiveness compass for the EU. EU-publicatie.

¹⁴ Het Nederlandse startup en scale-up ecosysteem in internationaal perspectief, kamerstukken 2024-2025, 32 637, nr. 690.

lidstaten kunnen elkaar hierbij versterken. In dit licht is het interessant om te bezien hoe Nederland bij kan dragen aan het *EU Tech Business Offer* en vice versa.

Het kabinet verwelkomt de strategie op het gebied van strategische samenwerkingsdomeinen, waaronder semicon, veilige netwerken en kwantumtechnologie. De strategie weerspiegelt het groeiende besef dat digitale weerbaarheid en autonomie essentieel zijn in een snel veranderende geopolitieke context. Samenwerking met partners aan het versterken van de onderlinge verbondenheid via veilige, robuuste en toekomstbestendige (digitale) netwerken past daarbij, zoals in de strategie wordt voorgesteld via het bevorderen van investeringen in onderzeese kabels en in het satellietcommunicatieprogramma IRIS.

Ook op het gebied van kwantumtechnologieën verwelkomt het kabinet de aanpak van de EU. De positie van EU in deze moet worden versterkt en de Nederlandse positie in de groeiende wereldwijde leveringsketen voor kwantumtechnologieën moet worden verbeterd. Deze samenwerking draagt ook bij aan de ambitie van het kabinet om de maatschappelijke en economische kansen van AI te verzilveren en de publieke belangen en waarden bij AI te borgen door internationaal met de koplopers mee te doen bij de verantwoorde ontwikkeling en toepassing van AI.¹⁵ In dit kader verwelkomt het kabinet de *Implementation Roadmap for AI in CFSP and CSDP*.¹⁶

Digitale infrastructuur zoals netwerktechnologie (5G/6G), cloud- en satellietconnectiviteit ziet het kabinet als cruciale strategische capaciteit, zowel voor partnerschappen als voor de eigen veiligheid. Deze infrastructuur moet niet alleen binnen de EU maar ook in samenwerking met derde landen worden ontwikkeld. Hierbij is aansluiting met de Nederlandse prioritaire technologiegebieden zoals uiteengezet in de Agenda DOSA en de Nationale Technologiestrategie gewenst. Samenwerking met Europese industrie is nodig om als Europa sleutelposities in waardeketens te verwerven en te beschermen.

Het kabinet ziet de verdere versterking van cyberveiligheid en digitale weerbaarheid, zoals in het kader van de *ProtectEU Strategie*,¹⁷ als noodzakelijk onderdeel van de EU buitenlandagenda en verwelkomt daarom deze inzet. Specifiek verwelkomt het kabinet het voorstel om de attributie van cyberaanvallen op EU-niveau en het cybersanctieregime te versterken en de aandacht voor de *EU Cybersecurity Reserve* en betrokkenheid van derde landen.

Het kabinet onderschrijft het belang van algoritmische transparantie en de aandacht voor moderatiepraktijken van online platformen. Het kabinet steunt de prioriteiten in de handhaving van

---

15 BNC fiche Mededeling AI Continent Actieplan, kamerstukken 2024-2025, 22112, nr. 4059.

16 BNC fiche Mededeling AI Continent Actieplan, kamerstukken 2024-2025, 22112, nr. 4059.

17 Communicatie van de Europese Commissie - ProtectEU: a European Internal Security Strategy (COM(2025) 148 final). Europese Commissie, 1 april 2025. CELEX: 52025DC0148.

de Digitaledienstenverordening (DSA) die door de Commissie worden gegeven aan de bestrijding van illegale online content, het beschermen van minderjarigen online en het bevorderen van internationale samenwerking. Het kabinet is tevens positief over de aangekondigde concrete uitwerkingen hiervan, namelijk het bilateraal en multilateraal delen van Europese expertise en ervaringen met de uitvoering, alsmede het organiseren van regionale dialogen over online veiligheid en vrijheid van meningsuiting. Het kabinet steunt ook de prioriteit die wordt gegeven aan de handhaving van de Digitalemarktenverordening, wat bijdraagt aan een meer concurrerende Europese markt en betere toegang tot kernplatformdiensten voor ondernemers en consumenten. Het kabinet verwelkomt de focus op het Europese Interoperabiliteitsraamwerk¹⁸ en de genoemde *interoperability-by-default* aanpak wanneer het over digitale identiteit gaat. Het kabinet staat positief tegenover internationale samenwerking en wederzijdse erkenningsregelingen op het gebied van digitale identiteit en vertrouwensdiensten met belangrijke partners ter stimulering van het vereenvoudigen van het grensoverschrijdend zakendoen voor bedrijven en ter bevordering van de mobiliteit van burgers. Het is van belang dat het gebruik van digitale identiteit vrijwillig is voor gebruikers, dat de veiligheid en betrouwbaarheid geborgd worden.

Nederland erkent het belang van een vrij, veilig en open internet. Het open en decentrale karakter van het internet zorgt ervoor dat diverse stakeholders betekenisvol kunnen deelnemen en dat het internet toegankelijk is voor iedereen. Het kabinet erkent de toenemende druk op het multistakeholdermodel en benadrukt het belang om dit proactief te blijven aanmoedigen en beschermen, met oog voor veranderde machtsverhoudingen gegeven de toegenomen macht van bigtech. Het kabinet verwelkomt de toegenomen focus op (economische) veiligheid, waarbij het kabinet benadrukt dat het van belang blijft om de Europese waarden te blijven waarborgen. Het kabinet steunt de voorgenomen inzet van de Commissie om middels digitale partnerschappen en dialogen (nieuwe) coalities te vormen om deze doelstellingen in verschillende multilaterale organisaties (VN, G7, G20, OESO, Raad van Europa) te bewerkstelligen. Het vergroten van de invloed van de EU op internationale standaard-setting voor digitale sleuteltechnologieën is een doelstelling die het kabinet onderschrijft. Het verstevigen van de rol van de EU hierin verbetert niet alleen onze veiligheid, maar ook de concurrentiepositie van de EU.

In het geheel beschouwt het kabinet het voorstel als positief voor het verbeteren van de EU haar concurrentievermogen en biedt het belangrijke aanknopingspunten om de (economische) veiligheid, open strategische autonomie en handelspositie van de EU en haar lidstaten te versterken. Gelijktijdig brengt de strategie veel bestaande initiatieven samen en zet het niet veel nieuwe initiatieven. Hoewel het kabinet het samenbrengen van de digitale beleidsvelden vanuit een geopolitiek perspectief verwelkomt, rijst wel de vraag -juist vanwege deze geopolitieke dreiging- of de huidige acties voldoende zijn en of het voorgestelde optreden wel ver genoeg gaat. Dit zou het startpunt moeten zijn van een strategie waarin nieuwe initiatieven worden ontplooid. Het kabinet zal de Commissie hierop bevragen. Ook is het kabinet er bewust van dat niet alle digitale

---

¹⁸ Europese Commissie - European Interoperability Framework (EIF) 2017. Europese Commissie, 23 maart 2017. CELEX: 52017XC0324(01)

beleidsvelden zijn meegenomen in deze strategie, en heeft het hier gelet op de breedte van het digitale domein begrip voor.

a) *Eerste inschatting van krachtenveld*

De eerste reacties van de EU-lidstaten op het voorstel zijn overwegend positief, aangezien er een breed gedeeld gevoel van urgentie is om het concurrentievermogen, de veiligheid en partnerschappen van de EU in het digitale domein te versterken. Wel zullen er nuanceverschillen zijn, bijvoorbeeld in de regionale focus bij het aangaan van nieuwe partnerschappen. Ook het Europees Parlement heeft zich positief uitgesproken over de strategie, en benadrukt daarbij onder andere het belang van de EU als betrouwbare partner richting derde landen, ook in het digitale domein.

4. Grondhouding ten aanzien van bevoegdheid, subsidiariteit, proportionaliteit, financiële gevolgen en gevolgen voor regeldruk, concurrentiekracht en geopolitieke aspecten

a) *Bevoegdheid*

De grondhouding van het kabinet is positief. De mededeling heeft betrekking op vele beleidsterreinen waaronder interne marktbeleid, onderzoek en technologische ontwikkelingsbeleid, economisch beleid, industriebeleid, handelspolitiek en gemeenschappelijk buitenland- en veiligheidsbeleid. Op het terrein van interne markt is sprake van een gedeelde bevoegdheid van de Unie en de lidstaten (artikel 4, lid 2, sub a, VWEU). Op het terrein van gemeenschappelijke handelspolitiek is de EU exclusief bevoegd, conform artikel 3, lid 1, sub e, VWEU. Op het terrein van onderzoek en technologische ontwikkeling is sprake van een parallelle bevoegdheid van de EU en de lidstaten, waarbij geldt dat het optreden van de Unie de lidstaten niet belet hun eigen bevoegdheden uit te oefenen (artikel 4, lid 3, VWEU). Op het terrein van industriebeleid is sprake van een aanvullende bevoegdheid (artikel 6, sub b, VWEU), dat wil zeggen dat de Unie bevoegd is om met betrekking tot de Europese dimensie van het industriebeleid het optreden van de lidstaten te ondersteunen, te coördineren of aan te vullen. Op terrein van het gemeenschappelijk buitenland- en veiligheidsbeleid zijn de lidstaten bevoegd op extern naast de Unie op te treden (artikel 2, lid 4, VWEU). De Commissie is derhalve bevoegd om op dit terrein een mededeling te doen.

b) *Subsidiariteit*

De grondhouding van het kabinet is positief. De mededeling heeft tot doel het versterken van de positie van de EU in het digitale domein en het bevorderen van de samenwerking met gelijkgestemde landen binnen dit domein. Gezien het grensoverschrijdende karakter van digitaal beleid en de sterke positie van de EU als geheel richting derde landen t.o.v. Europese lidstaten afzonderlijk is een gecoördineerde Europese aanpak wenselijk en noodzakelijk. De beoogde doelstellingen kunnen niet door lidstaten afzonderlijk worden behaald. Door gezamenlijk op te treden kan de EU haar belangen en waarden beter beschermen en bevorderen in het wereldwijde

digitale domein. Bovendien draagt het bij aan het creëren van een gelijk speelveld voor bedrijven en burgers. Om deze redenen is optreden op het niveau van de EU gerechtvaardigd.

Op het terrein van gemeenschappelijke handelspolitiek is de EU exclusief bevoegd, zoals is vastgesteld onder paragraaf 4a. Voor zover de mededeling daarop ziet, is de subsidiariteitsvraag niet van toepassing.

c) Proportionaliteit

De grondhouding van het kabinet is positief. De mededeling heeft tot doel het versterken van de positie van de EU in het digitale domein en het bevorderen van de samenwerking met gelijkgestemde landen binnen dit domein. In de huidige geopolitieke context is het van belang om de vele digitale beleidsvelden met een internationale dimensie in een strategie en vanuit een geopolitiek perspectief te bezien. Het voorgestelde optreden is geschikt om deze doelstelling te bereiken, omdat het voorziet in een samenhang pakket van acties, waaronder het opzetten van digitale partnerschappen, coördineren van regelgeving en investeringen en beleidsmaatregelen, die de strategische digitale positie van de EU versterken. Bovendien is er ruimte voor nationale inbreng en respecteert de strategie de bevoegdheden van lidstaten. De strategie stelt kaders en prioriteiten, zonder gedetailleerde verplichtingen op te leggen. Om die reden gaat de voorstelde optreden niet verder dan noodzakelijk.

d) Financiële gevolgen

Het voorstel heeft geen directe financiële gevolgen voor de EU of nationale begroting. Wel wordt voorzien in het gebruik van bestaande EU-instrumenten zoals *Global Gateway*. De Commissie kondigt initiatieven aan die mogelijk op termijn tot wetgeving of aanvullende budgettaire inzet kunnen leiden. Het kabinet is van mening dat de benodigde EU-middelen gevonden dienen te worden binnen de in de Raad afgesproken financiële kaders van de EU-begroting 2021-2027 en dat deze moeten passen bij een prudente ontwikkeling van de EU-jaarbegroting. Het kabinet wil in het kader van de MFK-onderhandelingen niet vooruitlopen op de integrale afweging van middelen na 2027. Het kabinet zal de Commissie vragen aan te geven wat het financieel beslag van de toekomstige voorstellen zal zijn. Eventuele budgettaire gevolgen voor de Rijksbegroting worden ingepast op de begroting van het beleidsverantwoordelijke departement, conform de regels van de budgetdiscipline. Daarbij dient ook rekening gehouden te worden met eventuele budgettaire gevolgen voor medeoverheden.

e) Gevolgen voor regeldruk, concurrentiekracht en geopolitieke aspecten

Pijler 1 voorziet in het tegengaan van ongerechtvaardigde belemmeringen en het bieden van flexibele vormen van coöperatie en heeft daarmee gevolgen voor de regeldruk. Echter is het vooralsnog niet concreet en leidt het daarom zeer waarschijnlijk op de korte termijn niet tot vermindering van regeldruk. Het voorstel voorziet verder niet in bindende regelgeving en zal op

de korte termijn ook niet leiden tot meer regeldruk. Wel kunnen toekomstige initiatieven die voortvloeien uit de mededinging leiden tot aanvullende eisen voor bedrijven of overheden. Deze effecten zullen per maatregel beoordeeld worden wanneer concreet.

Het voorstel heeft geen directe gevolgen voor het concurrentievermogen van de EU. Het is gericht op het versterken van het Europese concurrentievermogen, onder meer via strategische technologische samenwerkingen, verbeterde toegang tot digitale markten en versterking en ondersteuning van Europese technologie-aanbieders. De verwachte effecten op het concurrentievermogen van de EU zijn daarom in potentie positief. Tegelijkertijd is het voorstel weinig concreet en brengt het veelal lopende initiatieven samen, waardoor het daadwerkelijke effect op de concurrentiekracht op dit moment zich moeilijk laat bepalen.

Het is voor de nationale veiligheid en geopolitiek handelsvermogen cruciaal dat Nederland en de EU haar open strategische autonomie binnen het digitale domein versterkt, risicovolle afhankelijkheid van derde landen en actoren vermindert, samenwerking met gelijkgezinde derde landen en actoren intensiveert en invloed op dit domein vergroot. Vanwege de toenemende verwevenheid van technologie en geopolitiek draagt deze strategie bij aan de weerbaarheid en relevantie van de EU. De voorstellen in de mededeling kunnen daarmee bijdragen aan het versterken van de Europese en Nederlandse economie, veiligheid en open strategische autonomie.

Fiche 3: Defence Readiness Omnibus pakket

1. Algemene gegevens

a) *Titel voorstel*

- Communication from the Commission to the European Parliament and the Council Defence Readiness Omnibus.
- Directive on the simplification of intra-EU transfers of defence-related products and the simplification of security and defence procurement.
- Regulation on the acceleration of permit-granting for defence readiness projects.
- Regulation defence readiness and facilitating defence investments and conditions for defence industry.

b) *Datum ontvangst Commissiedocument*

17 juni 2025

c) *Nr. Commissiedocument*

COM(2025) 820/2. COM(2025) 823 final, COM(2025) 821 final, COM(2025) 822 final

d) *EUR-lex*

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52025DC0820&qid=1751396491142>
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52025PC0823&qid=1751396639144>
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52025PC0821&qid=1751396491142>
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52025PC0822&qid=1751457869633>

e) *Nr. impact assessment Commissie en Opinie Raad voor Regelgevingstoetsing*

Niet opgesteld

f) *Behandelingstraject Raad*

Raad Algemene Zaken

g) *Eerstverantwoordelijk ministerie*

Ministerie van Defensie

h) *Rechtsbasis*

Voorstel voor een verordening over versnelling van de vergunningverlening voor defensiegereedheidsprojecten: artikel 114 VWEU.

Het voorstel voor een verordening over defensiegereedheid en het faciliteren van defensie-investeringen en -voorwaarden voor de defensie-industrie: artikel 114, artikel 192(1), artikel 173(3), artikel 182(4), artikel 183, artikel 188(2) VWEU.

Het voorstel voor een richtlijn met betrekking tot de vereenvoudiging van intra-EU-overdrachten van defensie gerelateerde producten en de vereenvoudiging van veiligheids- en defensieaanbestedingen: artikel 114(1), artikel 53(2), artikel 62 VWEU.

i) Besluitvormingsprocedure Raad

Gekwalificeerde meerderheid

j) Rol Europees Parlement

Medebeslissing

2. Essentie voorstel

a) Inhoud voorstel

Op 17 juni 2025 heeft de Europese Commissie (hierna: Commissie) het voorstel voor het *Defence Readiness Omnibus* pakket (hierna: het Omnibuspakket) gepubliceerd, dat volgt uit het Witboek voor Defensiegereedheid 2030.¹ Het Omnibuspakket bestaat uit een mededeling, twee verordeningen (over het versnellen van vergunningverlening voor defensiegereedheidsprojecten en over het faciliteren van defensie-investeringen en voorwaarden voor de defensie-industrie) en een richtlijn (over het vereenvoudigen van intra-EU overdrachten van defensie-gerelateerde producten). Vanwege de pakketbenadering wordt het geheel in dit BNC-fiche geapprecieerd.

Het Omnibuspakket bevat voorstellen voor defensie specifieke en niet-defensie specifieke wetgeving en programma's. Het Omnibuspakket is opgehangen aan de notie dat het geen oorlog is, maar ook geen vrede, en dat veel regelgeving niet op die situatie is toegerust. De Commissie verwijst in dat verband naar dreigingsanalyses van verschillende inlichtingendiensten. Deze signaleren dat de militaire productiecapaciteit van Rusland enorm is toegenomen en dat Rusland over voldoende militaire capaciteiten zal beschikken om binnen de komende drie tot vijf jaar de eenheid van de NAVO en de EU op de proef te stellen. Met het Witboek voor Europese Defensiegereedheid 2030 heeft de Commissie de maatregelen en acties aangekondigd om defensiegereedheid te versnellen. Het Omnibuspakket bevat voorstellen die bijdragen aan de juridische mogelijkheden om de defensie-industrie in Europa sneller op te schalen en algemene gereedstelling te bespoedigen.

In de mededeling verduidelijkt de Commissie enkele bestaande uitzonderingen in EU-wetgeving en roept lidstaten op die te gebruiken, zoals de bestaande uitzonderingen in milieu- en natuurwetgeving (zoals in de Vogel- en Habitatrichtlijnen, de verordening betreffende de overbrenging van afvalstoffen en de Kaderrichtlijn water). De Commissie verduidelijkt dat het

---

¹ Commissiedocument JOIN/2025/120 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:52025JC0120>, d.d. 19 maart 2025.

concept 'dwingende reden van groot openbaar belang', 'openbare veiligheid' of 'crisis' in deze uitzonderingen nadrukkelijk defensiegereedheid omvat. Voor het treffen van compenserende of mitigerende maatregelen geldt volgens de Commissie dat die de natuurdoelstellingen van bestaande wet- en regelgeving waarborgen en proportioneel zijn met de overwegingen van tijdige defensiegereedheid zodat de doelstelling van defensiegereedheid 2030 wordt bereikt. De Commissie wijst ook op het benutten van bestaande uitzonderingen in de Richtlijn Milieueffectbeoordeling, de Richtlijn voor oude elektrische en elektronische apparaten en de Richtlijn betreffende beperking van het gebruik van bepaalde gevaarlijke stoffen in elektrische en elektronische apparatuur. De Commissie verduidelijkt dat de uitzonderingen in de Arbeidstijdenrichtlijn kunnen worden toegepast bij industriële productie en dienstverlening in de defensiesector waar een plotselinge toename van activiteiten optreedt. Bovendien wijst zij op het oordeel van het Hof van Justitie dat deze richtlijn buiten toepassing kan worden gelaten bij bepaalde specifieke activiteiten van de strijdkrachten. Verder zal de Commissie in overleg treden met lidstaten en sociale partners om de toepassing van deze richtlijn op militair personeel te bespreken, inclusief de mogelijkheid om bestaande vrijstellingen uit te breiden. De Commissie noemt verder de uitzondering in de REACH-verordening. Ook wijst zij op bestaande mogelijkheden voor het opschorten van invoerrechten voor bepaalde wapens en militair materieel geïmporteerd uit derde landen door of namens militaire defensie-autoriteiten, maar ook voor kritieke grondstoffen, halffabricaten of componenten.

Ten slotte verduidelijkt de Commissie het kader voor duurzame financiering van de Unie om duidelijkheid te geven aan potentiële investeerders in de defensie-industrie. Zij geeft aan dat alleen wapens die verboden zijn door internationale wapenverdragen, waarvan de meerderheid van de EU-lidstaten partij is, in aanmerking komen bij uitsluitingen in het kader van het Klimaattransitiebenchmark en het Klimaattransitiebenchmarkverdrag. Daarbij erkent de Commissie dat de defensie-industrie vaker dan andere sectoren gebruikmaakt van bepalingen om gevoelige informatie niet prijs te geven. De Commissie kondigt voorts aan met betrekking tot het fusiecontroleregime, antitrust en staatssteun meer rekening te houden met de specifieke kenmerken van de defensie-industrie bij haar handhaving, om defensiegereedheid in 2030 mogelijk te maken. De Commissie biedt aan richtsnoeren voor samenwerkingsprojecten van ondernemingen in de defensiesector te geven wanneer die samenwerking noodzakelijk is voor productie-opscaling of als bedrijven anders niet in staat zijn een product te ontwikkelen of te produceren. Dit kan ook het geval zijn bij gezamenlijke inkoop van grondstoffen voor defensiebedrijven. De Commissie zal daarbij rekening houden met de veranderende veiligheids- en defensieomgeving in het kader van de lopende herziening van de fusierichtsnoeren. De Commissie kondigt tevens aan de criteria voor de defensiesector van het InvestEU Fund aan te zullen passen aan de specifieke kenmerken van de financiële instrumenten (schuld, schuldgaranties en aandelenfinanciering). De Commissie zegt dat zij waar nodig wijzigingen zal voorstellen bij de herziening van de *Sustainable Finance Disclosure Regulation* ter verduidelijking van de relatie tussen defensie-investeringen en het EU-duurzaamheidskader. Daarnaast verduidelijkt de Commissie dat de behoeften en specifieke kenmerken van de defensie-industrie volledig in aanmerking worden genomen in de verplichtingen inzake duurzame verslaglegging. In dat kader

zal de Commissie verder gaan met de herziening van de *Corporate Sustainability Reporting Directive* en waar nodig aanpassingen te doen in de aankomende herziening van de *European Sustainability Reporting Standards*.

Het voorstel over versnelling van de vergunningverlening voor defensiegereedheidsprojecten beoogt een *fast-track* regime voor vergunningverlening. Hiertoe moet elke lidstaat één loket² inrichten specifiek voor het faciliteren en coördineren van de vergunningverlening voor defensiegereedheidsprojecten. Het vergunningverleningsproces mag niet langer duren dan 60 dagen, waarbij deze termijn in uitzonderlijke gevallen eenmalig met 30 dagen kan worden verlengd als dit nodig is vanwege de omvang, locatie of complexiteit van het project. De vergunning wordt automatisch verleend als de termijn zonder reactie is verstreken. Met het loket kan overeen worden gekomen om een project op te splitsen in meerdere kleinere projecten om de termijn van 60 dagen te halen als een defensiegereedheidsproject de bouw van meerdere faciliteiten of eenheden op een locatie vereist. De lidstaten moeten daarnaast waar mogelijk en voor zover het nationale recht hierin voorziet voorrang geven aan defensiegereedheidsprojecten bij juridische procedures. Ook moet elke lidstaat informatie over de vergunningverlening makkelijk toegankelijk online zetten en administratieve hulp bieden aan de verzoekers.

Het verordeningvoorstel over defensiegereedheid en het faciliteren van defensie-investeringen en voorwaarden voor de defensie-industrie bevat wijzigingen van de REACH-verordening² over chemische stoffen, de indeling etikettering en verpakkingen-verordening (CLP), de verordening over Biociden, de POP-verordening (inzake persistente organische verontreinigende stoffen)³ en de EDF-verordening (inzake het Europees Defensiefonds).⁴ De Commissie merkt op dat lidstaten de al bestaande mogelijkheid om in specifieke gevallen vrijstellingen voor bepaalde stoffen toe te staan - indien dat noodzakelijk is in het belang van defensie - op dit moment op restrictieve wijze gebruiken. De aanpassingen die de Commissie in de REACH-verordening voorstelt moeten tegemoetkomen aan de noden van de defensie-industrie om defensiematerieel te ontwikkelen, te produceren en te onderhouden. Hiervoor moet volgens de Commissie de bestaande uitzondering in de REACH-verordening breder worden geformuleerd en coherent doorgevoerd in de CLP-verordening en de Biocidenverordening. Voor de POP-verordening stelt de Commissie voor om de behoeften van defensiegereedheid mee te nemen voordat er op internationaal niveau verboden of beperkingen worden vastgesteld. Daarnaast stelt de Commissie voor dat de lidstaten vrijstellingen van de rapportageverplichtingen t.a.v. het gebruik van chemische stoffen kunnen verlenen aan

---

² De REACH-verordening (1907/2006) betreft de productie van en handel in chemische stoffen. Het beschrijft waar bedrijven en overheden zich aan moeten houden. REACH staat voor Registratie, Evaluatie, Autorisatie en restrictie van Chemische Stoffen.

³ In de POP-verordening (2019/1021) staan regels voor het gebruiken en op voorraad houden van gevaarlijke chemische POP-stoffen. POP's zijn persistente organische verontreinigende stoffen die lang in het milieu aanwezig blijven.

⁴ Met de EDF-verordening (2021/697) is het Europees Defensiefonds (EDF) opgericht.

bedrijven, op grond van redenen van bescherming van de nationale of EU-veiligheidsbelangen. Met de wijzigingen in de EDF-verordening stelt de Commissie voor om meer flexibiliteit, snelheid, voorspelbaarheid en effectiviteit in het EDF in te bouwen. De Commissie introduceert de mogelijkheid om alleen de meest relevante criteria te selecteren in het gunnen van voorstellen, afhankelijk van de jaarlijkse *call for proposals*. De mogelijkheid om gebruik te maken van jaarlijkse of meerjarige werkprogramma's, samen met het vergroten van de mogelijkheid van directe toekenningen, en van indirect management, bieden meer flexibiliteit en voorspelbaarheid bij de planning en uitvoering van EDF-projecten. De Commissie stelt vereenvoudigingen en verbeteringen voor bij pre-commerciële aanbesteding en verbetering van toegangsrechten van co-financierende lidstaten tot de resultaten van ontwikkelingsprojecten, met als doel de daaruit voortvloeiende EDF-projecten zo snel mogelijk operationeel te krijgen. Bovendien zal de Commissie aanvullende maatregelen treffen om de beoordeling van voorstellen te versnellen en de tijd voor het ondertekenen van subsidieovereenkomsten en het verstrekken van betalingen te verkorten. Ten slotte stelt de Commissie voor om activiteiten in EDF-onderwerpen gericht op het testen van resultaten ook in Oekraïne mogelijk te maken, door deze net als reguliere testactiviteiten in aanmerking te laten komen voor financiering uit het EDF.

Het richtlijnvoorstel met betrekking tot de vereenvoudiging van intra-EU-overdrachten van defensie-gerelateerde producten en de vereenvoudiging van veiligheids- en defensieaanbestedingen bevat gerichte aanpassingen betreffende de overdracht van defensieproducten binnen de EU en de Defensieaanbestedingsrichtlijn. De wijzigingen in de eerste richtlijn (met betrekking tot de vereenvoudiging van intra-EU overdrachten) zijn gericht op het mogelijk maken van snelle overdracht van defensie gerelateerde producten door complexiteit weg te nemen en administratieve lasten te verlichten. De wijzigingen in de Aanbestedingsrichtlijn voor defensie en veiligheid zijn gericht op het faciliteren van gezamenlijke aanschaf van in Europa geproduceerde militaire goederen, meer ruimte voor innovatie en de aanschaf van de daaruit voortvloeiende producten, het versoepelen van het aanbestedingsproces door de drempelwaarden voor de toepasbaarheid van de richtlijn en de maximale looptijd van raamovereenkomsten te verhogen, de mogelijkheid te creëren om contracten gedurende de looptijd te wijzigen indien nodig en de administratieve lastendruk voor lidstaten te verlagen door het doorhalen van de statistiekverplichting. Tevens geeft de Commissie aan de Defensieaanbestedingsrichtlijn in 2026 volledig te herzien.

b) Impact assessment Commissie

De Commissie geeft aan dat er voorafgaand aan publicatie van het Omnibuspakket geen impact assessment uitgevoerd is vanwege de urgentie van de voorstellen, bedoeld om de snelle aanpassing van de Europese defensie-industrie aan de nieuwe geopolitieke omgeving te ondersteunen. De wijzigingen hebben volgens de Commissie geen significante impact op het beleid, maar zorgen slechts voor een efficiëntere en effectievere uitvoering. Hun doelgerichte karakter en het gebrek aan relevante beleidsopties maken een impact assessment volgens de Commissie overbodig. Het kabinet hecht er waarde aan dat Commissievoorstellen gepaard gaan met een degelijke impact assessment. Zonder impact assessment ontbreekt een grondige analyse van de gevolgen van de wijzigingen in

wetgeving. Het kabinet verwelkomt dan ook dat de Commissie binnen drie maanden na goedkeuring van het voorstel een *Staff Working Document* zal publiceren om deze voorstellen gedetailleerd te motiveren en de geschiktheid ervan toe te lichten om de vastgestelde beleidsdoelstellingen te bereiken, in overeenstemming met de relevante regels voor betere regelgeving. Gelet op de geopolitieke situatie kan het kabinet de Commissie volgen in haar keuze om in dit specifieke geval geen formele impact assessment op te stellen. Het kabinet zal er wel bij de Commissie op aandringen om het Staff Working Document tijdig beschikbaar te stellen, zodat de inhoud kan worden betrokken bij de beoordeling en bespreking van het voorstel in de Raad.

3. Nederlandse positie ten aanzien van het voorstel

a) Essentie Nederlands beleid op dit terrein

De militaire agressie van Rusland tegen Oekraïne heeft helaas de terugkeer van oorlog op Europese bodem gemarkeerd. Deze schokkende verandering in de geopolitieke situatie heeft de lidstaten ertoe aangezet hun defensieplannen en -capaciteiten te intensiveren en te vergroten. De voorstellen van de Commissie sluiten aan bij het kabinetsbeleid zoals uiteengezet in onder andere de Defensienota,⁵ het voorstel voor de Wet op de defensiegereedheid, de Defensie Strategie voor Industrie en Innovatie⁶ en eerdere BNC-fiches op dit terrein, zoals het BNC-fiche over de Europese Defensie-Industrie Strategie en Verordening Europees Defensie-industrie Programma.⁷ Zoals beschreven in de Defensie Strategie voor Industrie en Innovatie moeten Nederland en Europa meer verantwoordelijkheid nemen voor hun eigen veiligheid en minder afhankelijk zijn van anderen. Voor het kabinet is het versterken van de krijgsmacht en defensie-industrie een acute prioriteit.⁸ De krijgsmachten van de lidstaten moeten in staat zijn om capaciteiten voor afschrikking en inzet te ontwikkelen, te trainen en te gebruiken. De veiligheid van de EU en haar lidstaten is afhankelijk van het vermogen van de lidstaten om hun exclusieve territoriale verdedigingstaken uit te voeren, die zij collectief uitoefenen in het kader van de NAVO. Nationale en territoriale verdediging zijn de exclusieve verantwoordelijkheid van de lidstaten. Het Verdrag betreffende de Europese Unie erkent de bijzondere positie van de bescherming van de nationale veiligheid en de verdediging van de territoriale integriteit als essentiële staatsfuncties van de lidstaten die de Unie respecteert (artikel 4(2) EU-Verdrag). Het Hof van Justitie van de EU heeft in dat verband overwogen dat het EU-recht, hoewel niet volledig uitgesloten van toepassing, niet zo kan worden uitgelegd dat het de krijgsmachten belemmert hun taken te vervullen en afbreuk doet aan de essentiële functies van de staat, namelijk het behoud van de territoriale integriteit en de

---

⁵ Defensienota 2024: Sterk, slim en samen, d.d. 5 september 2024.

⁶ Defensie Strategie voor Industrie en Innovatie 2025–2029, d.d. 4 april 2025.

⁷ BNC-fiche Mededeling Europese Defensie-Industrie Strategie en Verordening Europees Defensie-industrie Programma, d.d. 28 maart 2024

⁸ PM verwijzing naar Kamerstuk Kabinetsappreciatie Witboek

bescherming van de nationale.⁹ Momenteel belemmert bepaalde EU-wetgeving inderdaad de uitvoering van de taken van de krijgsmachten.

Het kabinet bepleitte daarom dat in het Witboek Defensiegereedheid 2030 maatregelen zouden worden aangekondigd om bestaande belemmeringen in EU-regelgeving weg te nemen. Nadat de Commissie in het Witboek aankondigde met een Defensie Omnibus te komen, bepleitte Nederland in een non-paper dat het Omnibuspakket een bredere reikwijdte dan belemmeringen in EU-recht voor de defensie-industrie moest hebben zoals de Commissie in haar Witboek aankondigde. Wat het kabinet betreft focust de Omnibus op de gereedheid in de brede zin. Dit is ook onderdeel geweest van de kabinetsinzet in het non-paper 'beïnvloeding Witboek', de kabinetsappreciatie van het Witboek en het non-paper ter beïnvloeding van de Defensie Omnibus.

b) Beoordeling + inzet ten aanzien van dit voorstel

Het kabinet verwelkomt de voorstellen van de Commissie en is tevreden over het ambitieniveau, al zou het kabinet op enkele punten graag zien dat de Commissie verdergaat. Conform de wensen van het kabinet erkent de Commissie dat wetgeving uit vreedstijd niet altijd passend is voor de huidige tijd van de 'grijze zone tussen oorlog en vrede'. Daarnaast heeft de Commissie dit Omnibuspakket, zoals Nederland verzocht, nadrukkelijk breder getrokken dan enkel de defensie-industrie en ook toegeschreven naar 'Defence Readiness'. Het kabinet gaat in gesprek met de Commissie om te pleiten voor aanvullende voorstellen op beleidsterreinen die nu niet zijn meegenomen en waar het kabinet in het non-paper wel voor heeft gepleit.

De mededeling over de Defence Readiness Omnibus

Het kabinet verwelkomt de overkoepelende boodschap van de mededeling. Het kabinet acht het onwenselijk dat EU-wetgeving de gereedheidsstaken van de Europese krijgsmachten disproportioneel hindert. De verduidelijking van de Commissie ten aanzien van het gebruik van een aantal uitzonderingsbepalingen en interpretatie van bestaande wetgeving is een stap in de goede richting. Tegelijkertijd is het van belang dat eventuele regelgeving ten behoeve van defensiegereedheid niet disproportioneel afdoet aan andere terechte en essentiële doelen van EU-wetgeving, zoals de bescherming van natuur, milieu en gezondheid. Bij het benutten van deze uitzonderingen voor gereedstelling zal dan ook een afweging moeten worden gemaakt tussen die doelen en defensiegereedheid voor 2030. Het kabinet neemt goede notie van de uitleg van de Commissie ten aanzien van al bestaande uitzonderingen in natuurwetgeving (zoals in de Vogel- en Habitatrichtlijnen, de verordening betreffende de overbrenging van afvalstoffen en de Kaderrichtlijn water) die betrekking hebben op 'dwingende reden van groot openbaar belang', 'openbare veiligheid' of 'crisis'. Het kabinet is positief dat de Commissie expliciteert dat defensiegereedheid een dwingend openbaar belang kan vertegenwoordigen in de zin van het EU-recht. Dat kan lidstaten, en daarmee ook Nederland, helpen bij de inschatting wanneer een beroep kan worden gedaan op een uitzondering. Het kabinet is positief over de erkenning dat de vereisten van

---

⁹ Hof van Justitie zaak C-742/19, Ministrstvo za obrambo, r.o. 40-43. Deze zaak betrof de vraag of de Unierechtelijke bepalingen inzake de organisatie van arbeidstijd (richtlijn 2003/88/EG) ook van toepassing zijn op militairen.

compenserende en mitigerende maatregelen in verhouding moeten staan tot het vereiste van defensiegereedheid in 2030. Het kabinet is van mening dat dit ook in wetgeving had moeten worden verwerkt en blijft zich in Europa inzetten voor de uitzondering op de compensatieverplichting zoals voortvloeit uit de Natuurherstelverordening en de Habitatrichtlijn voor defensieactiviteiten, zodat andere publieke belangen zoals wonen, energie-infrastructuur en landbouw niet geschaad worden. Gelet op deze inzet moet nader bestudeerd worden wat deze erkenning betekent in het licht van de geldende verplichtingen tot het treffen van compenserende en mitigerende maatregelen, en in hoeverre de erkenning nieuwe mogelijkheden bevat die een andere, juridisch houdbare, invulling van het vereiste bieden. Dit neemt niet weg dat het ministerie van Defensie waar redelijkerwijs mogelijk zal voldoen aan de Natuurherstelverordening en de Habitatrichtlijn. Tevens verwelkomt het kabinet de oproepen van de Commissie aan de lidstaten om de bestaande uitzonderingen voor defensietoepassingen beter te gebruiken, minder restrictief uit te leggen en nationale koppen te beperken in zowel de REACH-verordening, Arbeidstijdenrichtlijn, Habitatrichtlijn, Vogelrichtlijn als bij uitzonderingen voor het opschorten van invoerrechten voor bepaalde wapens en militair materieel dat wordt geïmporteerd uit derde landen.

Het kabinet is het eens met de lezing van de Commissie dat de bestaande uitzonderingen uit de Arbeidstijdenrichtlijn kunnen worden toegepast bij industriële productie en dienstverlening in de defensiesector. Het kabinet verwelkomt het initiatief van de Commissie om in overleg te treden met lidstaten en sociale partners om de toepassing van de richtlijn op militair personeel te bespreken.

Het kabinet verwelkomt tevens de verduidelijking van de Commissie over het regime voor duurzame financiering. Dit brengt duidelijkheid voor potentiële investeerders in de defensie-industrie. Het kabinet acht het van belang dat dit ook duidelijk uit de betrokken EU-regels blijkt. Indien dit niet al wordt meegenomen in de lopende herzieningen van de richtlijn inzake rapportage over duurzaamheid van ondernemingen verwelkomt het kabinet het voornemen van de Commissie om bij de komende herziening van de Europese standaarden voor duurzaamheidsrapportering in 2025 aanvullende aanpassingen te doen wanneer belemmeringen voor defensie gerelateerde investeringen worden vastgesteld. Ook vindt het kabinet het van belang om bij de herziening van de verordening inzake openbaarmaking van informatie over duurzame financiering, de relatie tussen defensie-investeringen en het EU-duurzaamheidskader om defensiegereedheid te bereiken, te verduidelijken. Ook verwelkomt het kabinet het voornemen van de Commissie om bij het EU-fusiecontroleregime, antitrust en staatssteun meer rekening te houden met de specifieke kenmerken van de defensie-industrie en de Europese markt voor defensiemateriaal bij haar handhaving, om defensiegereedheid in 2030 mogelijk te maken. Richtsnoeren over samenwerkingsprojecten van ondernemingen in de defensiesector, met name wanneer een dergelijke samenwerking noodzakelijk is om de productie op te schalen of wanneer individuele bedrijven anders niet in staat zouden zijn om een product te ontwikkelen of te produceren, zijn daarvoor een goed instrument.

De verordening over versnelling van de vergunningverlening voor defensiegereedheidsprojecten

Het kabinet is in beginsel positief, omdat initiatiefnemers van defensie gereedstellingsprojecten gebaat zijn bij een versnelling van de vergunningverlening. De verplichting voor lidstaten tot het inrichten van één loket kan daar aan bijdragen. In het voorstel wordt overwogen dat aangesloten kan worden bij het loket dat moet worden ingericht op grond van de CRMA en de NZIA. Het kabinet steunt deze suggestie. Dit moet ook voorkomen dat er een bevoegdheidsverschuiving plaatsvindt in het vergunningstelsel. Tegelijkertijd spelen in de fysieke leefomgeving ook andere maatschappelijke vraagstukken die het kabinet, en in gevallen ook de Commissie, als urgent beschouwt. Nederland zoekt ruimte in de Habitatrictlijn om deze aan te vullen met de mogelijkheid dat in dichtbevolkte gebieden waar geen vrije ruimte meer bestaat af te schalen op natuurwaarden. Hierbij kan worden gedacht aan het schrappen van de instandhoudingsplicht cq de compensatieplicht. Het is van belang dat versnippering van verschillende vergunningverleningstrajecten voor plannen en projecten die van nationaal belang kunnen zijn, zoals defensie gereedstellingsprojecten, wordt voorkomen. De verplichting voor lidstaten om benodigde informatie openbaar toegankelijk te maken evenals de verplichting om ondersteuning te bieden bij onder andere relevante administratieve en rapportageverplichtingen kan voor de verzoeker een lastenverlichting betekenen bij de vergunningaanvraag. Dat is van belang omdat initiatiefnemers vaak niet of minder goed beschikken over natuur- of milieu informatie en daarvoor dus (ecologische) onderzoeksbureaus moeten inschakelen. Bij de *fast-track* vergunningverlening, middels de maximale termijn en vergunning van rechtswege, plaatst het kabinet een kanttekening. De termijn van 60 dagen is kort. Nu de Commissie de regels van bestaande natuur- en milieuwetgeving intact laat – en daarmee vasthoudt aan bestaande beschermingsniveaus – wordt de onderliggende complexiteit niet weggenomen. Het kabinet is benieuwd hoe de Commissie de praktische uitvoering hiervan voorziet. Het is de wens van het kabinet dat initiatiefnemers van defensie gereedstellingsprojecten straks aanzienlijk sneller duidelijkheid hebben over een vergunningsaanvraag, maar zij zijn ook gebaat bij vergunningen die voldoen aan natuur- en milieuwetgeving. Het is daarom van belang dat versnelling hand in hand gaat met zorgvuldigheid en juridische houdbaarheid. Het kabinet constateert dat de Commissie een *lex silencio positivo* voorstelt. Het kabinet steunt het achterliggende doel om hiermee versnelling in vergunningverlening te bereiken. Tegelijkertijd is een vergelijkbare regeling uit de Omgevingswet geschrapt. Het kabinet is in beginsel geen voorstander van vergunningverlening van rechtswege omdat dit mogelijk geen versnelling oplevert. Het kabinet zal in de onderhandelingen verduidelijking vragen over in hoeverre dit voorstel daadwerkelijk tot versnelling zal leiden. Gelet op de gewenste versnelling van defensiegereedstellingsprojecten bestudeert het kabinet hoe deze versnelling mogelijk te maken. Het is positief dat er in ruimtelijke ordening rekening wordt gehouden met ontwikkelingen van projecten, activiteiten en infrastructuur voor de defensiegereedheid. Het kabinet verwelkomt de oproep aan de lidstaten voor prioritering bij de gerechtelijke instanties. In het verleden was dit bijvoorbeeld het geval in de crisis en herstelwet. Ook de Raad van State zelf kan prioriteren zoals zij dat ook voor bouwzaken doet.

De verordening over defensiegereedheid en het faciliteren van defensie-investeringen en -voorwaarden voor de defensie-industrie

Het kabinet is positief over de wijzigingen die de Commissie voorstelt in de REACH-verordening en aanpalende wetgeving over chemische stoffen zoals de CLP-verordening, de verordening over Biociden en de POP-verordening. In haar streven naar een duurzaam en klimaatneutraal continent heeft de EU verschillende noodzakelijke EU-wetgevingsregimes ingericht. Dit komt concreet tot uiting in een autorisatie en restrictiebeleid voor de verkoop en het gebruik van gevaarlijke stoffen. Het kabinet hecht veel waarde aan de doelen van deze verordeningen, namelijk de bescherming van het milieu (bodem, water, lucht) en de veiligheid van werknemers die met gevaarlijke stoffen werken. Tegelijkertijd erkent het kabinet dat de vrijstellingen voor defensiedoeleinden en veiligheidsoverwegingen in de verschillende instrumenten niet voldoende tegemoetkomen aan de noden van de defensie-industrie in deze tijd. Deze wetgeving knelt voor het kabinet vooral bij het verwerven (van wapensystemen) buiten de Europese Economische Ruimte (EEA) in landen die een minder restrictief beleid hebben ten aanzien de bescherming van mens, milieu en leefomgeving. Het veranderen van de methodiek van een *case-by-case* uitzondering per chemische stof, naar een uitzondering voor een bepaald wapensysteem zou de administratieve lasten aanzienlijk verlichten. Momenteel maakt het kabinet gebruik van een beperkt aantal ontheffingen van REACH-, CLP- en de Biociden verordening. Het kabinet is terughoudend in het aanvragen van uitzonderingen en spant zich al jaren in om ook de instroom van de meest schadelijke stoffen aan banden te leggen via de *List Banned and Restricted Substances*. Ook bij de aanvraag van een ontheffing worden de gangbare milieubeschermdende maatregelen en arbeidsomstandigheden in acht genomen. Tevens erkent het kabinet dat de vrijstellingen in de verschillende Europese instrumenten verschillend zijn geformuleerd, wat tot een juridische onduidelijkheid leidt. Het kabinet is daarom positief over de inspanningen van de Commissie om meer eenduidigheid in de wetgeving te creëren. Daarnaast ziet het kabinet het belang van de milieubeschermdende wetgeving en zal het de verantwoordelijkheid nemen om zowel het defensiepersoneel als de omgeving zoveel mogelijk te beschermen tegen milieu- en gezondheidsschade bij ontheffingen.

De POP-verordening kent momenteel geen mogelijkheid voor krijgsmachten of bedrijven die produceren voor de defensie-industrie om een uitzondering aan te vragen voor gevaarlijke stoffen die internationaal als zodanig vastgesteld zijn. Het kabinet is positief over het voorstel van de Commissie om voorafgaand aan het plaatsen van een gevaarlijke stof op de verbodsjijst een extra analyse te doen over de mogelijke impact van een verbod op de gereedheid van de Europese krijgsmachten. Op die manier kan de Commissie de impact voor de defensie-industrie van de nominatie van een stof als POP-stof beter afwegen in de onderhandelingen die in het kader van het Verdrag van Stockholm plaatsvinden.¹⁰ Het kabinet herkent zich in de constatering van de Commissie dat regulering van een generieke uitzondering voor krijgsmachten of de defensie-industrie in de POP-verordening op dit moment niet mogelijk is omdat het Verdrag van Stockholm en het Protocol bij het Verdrag van 1979 dergelijke uitzonderingen niet kennen. Indien de Commissie zou willen inzetten op wijziging van de betreffende verdragen om een uitzondering voor krijgsmachten te realiseren kan het kabinet dit steunen; verdragswijziging lijkt echter niet reëel vanwege de vereiste consensus van de deelnemende landen (ook niet-EU lidstaten). Daarom is het

---

¹⁰ Verdrag van Stockholm inzake persistente organische verontreinigende stoffen (POP's), gesloten te Stockholm op 22 mei 2001

kabinet er voorstander van dat bij plaatsing van nieuwe stoffen op de verbodsjijst de defensie-industrie wordt betrokken zodat indien nodig specifieke uitzonderingen vooraf kunnen worden geformuleerd.

Het kabinet is positief over de wijzigingen die de Commissie voorstelt in de EDF-verordening. Het EDF is een belangrijk instrument om toekomstige militaire capaciteiten in gezamenlijkheid met andere lidstaten te ontwikkelen en om de fragmentatie van de Europese Defensie Technologische en Industriële Basis (EDTIB) tegen te gaan. Het kabinet verwelkomt de mogelijkheid om het testen van EDF-projecten in Oekraïne onderdeel te maken van de mogelijke activiteiten onder het EDF. Dit leidt niet alleen tot versterking van de Europese en Oekraïense DTIB, maar vergroot ook het potentieel van projecten om geleerde lessen in Oekraïne te incorporeren. Het kabinet roept de Commissie op om Oekraïne te vragen haar exportrestricties zodanig in te richten dat onderlinge samenwerking en uitwisseling van technologie vergemakkelijkt wordt. Het kabinet verwelkomt de voorstellen van de Commissie om het proces van beoordeling en gunning van EDF-projecten te versnellen om zo te zorgen dat de R&D-cyclus van ontwikkelingen onder het EDF zo kort en innovatief mogelijk worden. Verder is het kabinet positief over de mogelijkheid tot meerjarige werkprogramma's en directe toekenningen. Hierdoor kan de continuïteit van eerder gestarte ontwikkelingen beter worden gegarandeerd, zodat zonder vertraging EDF-projecten kunnen worden doorontwikkeld van een prototype tot een implementeerbare capaciteit. De Commissie heeft echter geen impact assessment uitgevoerd over de mogelijkheid tot meerjarige werkprogramma's en directe toekenningen. Daarnaast doet de Commissie een aantal voorstellen om de toekenningscriteria voor gunningen te versimpelen. Het kabinet is positief over het versimpelen van deze criteria. Wel wijst het kabinet er opnieuw op dat het lastig is om de volledige consequenties hiervan te bezien zonder impact assessment. Het kabinet ziet het EDF als hét instrument om grensoverschrijdende industriesamenwerking tussen lidstaten te bevorderen. Tot slot, lidstaten spelen een grote rol in het EDF, zowel als financierder als *launching customer* van de resultaten van EDF-projecten. De huidige EDF-verordening is onduidelijk over het recht van lidstaten op de resultaten van EDF-projecten, met lange onderhandelingen tot gevolg. Het kabinet waardeert de bereidheid van de Commissie om betere garanties aan lidstaten te bieden omtrent de rechten van de EDF-resultaten, aangezien het voor de lidstaten van groot belang is om de resultaten te kunnen gebruiken voor defensiedoeleinden. Het kabinet streeft tijdens de onderhandelingen naar een concretisering van de rechten die de lidstaten krijgen voor verdere ontwikkeling en implementatie van de EDF-resultaten.

De richtlijn met betrekking tot de vereenvoudiging van intra-EU-overdrachten van defensie gerelateerde producten en de vereenvoudiging van veiligheids- en defensieaanbestedingen

Het kabinet is over het algemeen positief over de administratieve lastenverlichting die de Commissie voorstelt ten aanzien van de intra-EU overdrachten van defensie gerelateerde producten. Een breder gebruik van algemene overdrachtsvergunningen, waarbij bedrijven niet voor iedere overdracht binnen een bepaald kader opnieuw een vergunning aan moeten vragen, draagt hier aan bij. Grensoverschrijdende samenwerking in de Europese defensie-industrie is gebaat bij minder administratieve lasten voor bedrijven bij het aanvragen van overdrachtsvergunningen. Dit geldt in het bijzonder voor industriële samenwerking die voortkomt

uit de EU-defensie-industrieprogramma's zoals het EDF. Daarom is het goed dat de Commissie probeert te bewerkstelligen dat er automatische overdrachtsvergunningen gelden binnen dergelijke programma's.

Het kabinet is positief over de aankondiging dat de Commissie de Defensieaanbestedingsrichtlijn zal herzien in 2026. De wijzigingen die de Commissie nu voorstelt zijn wat het kabinet betreft een stap in de goede richting en komen tegemoet aan thema's die eerder zijn aangekaart in het Nederlandse non-paper in aanloop naar dit Omnibuspakket. Er is aandacht voor interoperabiliteit, snelheid, flexibiliteit en de behoefte aan civiele goederen die ook nodig zijn voor militair optreden, oefenen daarbij inbegrepen. Wel plaatst het kabinet een kanttekening bij het voorstel van de Commissie om de mogelijkheid te creëren om contracten indien nodig gedurende de looptijd te wijzigen. Dit is op basis van jurisprudentie al mogelijk en zonder administratieve lastendruk. Het formaliseren daarvan strookt niet met het beoogde doel van het Omnibuspakket om de administratieve lasten te verminderen. Daarnaast zal er in de periode tot aan de herziening van de Defensieaanbestedingsrichtlijn nog meer aandacht moeten zijn voor veiligheid, bijvoorbeeld door het kunnen uitsluiten van producten op basis van herkomst, en ruimere mogelijkheden voor aanbestedende diensten om te anticiperen op (naderende) crisissituaties.

In het non-paper ter beïnvloeding van de Defensie Omnibus heeft het kabinet ook gepleit voor gerichte voorstellen voor aanpassing kaderrichtlijn afvalstoffen, de verordening betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels en de verordening betreffende medische hulpmiddelen. De Commissie heeft op deze terreinen geen aanpassingen voorgesteld in de Defensie Omnibus. Nederland zal bij de Commissie aangeven dat gerichte aanpassingen in deze richtlijn en verordeningen voor Nederland van belang blijven voor het versnellen van de gereedstelling van de krijgsmacht.

c) Eerste inschatting van krachtenveld

Lidstaten zijn gezien de veranderingen in de geopolitieke situatie eensgezind over de noodzaak tot versnellen van de gereedstelling van Europese krijgsmachten en verwelkomen voorstellen die daaraan bij kunnen dragen. Ook de Europese Raad benadrukte dit in de Raadsconclusies van 6 maart 2025.¹¹

Het kabinet bepleit een brede reikwijdte voor de Defence Readiness Omnibus, met een focus op wegnemen van belemmeringen in het EU-recht van invloed op de gereedheid in brede zin. De brief hierover aan Eurocommissaris voor Defensie en Ruimtevaart Kubilius is mede ondertekend door 10 andere lidstaten.¹²

De positie van het Europees Parlement is nog niet bekend.

---

¹¹ Europese Raad, Conclusies van de Europese Raad van 6 maart 2025, EUCO 10/25.

¹² Bijlage bij Kamerstuk 21501-28-285, verslag van de Raad Buitenlandse Zaken Defensie van 20 mei 2025, d.d. 3 juni 2025.

4. Beoordeling bevoegdheid, subsidiariteit en proportionaliteit

a) Bevoegdheid

Als onderdeel van de toets of de EU mag optreden conform de EU-verdragen toetst het kabinet of de EU handelt binnen de grenzen van de bevoegdheden die haar door de lidstaten in de EU-verdragen zijn toebedeeld om de daarin bepaalde doelstellingen te verwezenlijken.

De mededeling over de Defence Readiness Omnibus

De grondhouding van het kabinet is positief. De mededeling heeft betrekking op een grote verscheidenheid aan beleidsterreinen die betrekking hebben tot de defensie-industrie en het faciliteren van defensiegereedheid.

Voorstel voor een verordening over versnelling van de vergunningverlening voor defensiegereedheidsprojecten

Het oordeel van het kabinet ten aanzien van de bevoegdheid is positief. Het voorstel is gebaseerd op artikel 114 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU). Artikel 114 VWEU geeft de EU de bevoegdheid tot het vaststellen van maatregelen die de instelling en de werking van de interne markt betreffen. Het kabinet kan zich vinden in deze rechtsgrondslag. Op het terrein van de interne markt is sprake van een gedeelde bevoegdheid tussen de EU en de lidstaten (artikel 4, lid 2, sub a, VWEU).

Het voorstel voor een verordening over defensiegereedheid en het faciliteren van defensie-investeringen en -voorwaarden voor de defensie-industrie

Het oordeel van het kabinet ten aanzien van de bevoegdheid is positief. Met dit voorstel worden verschillende bestaande EU-verordeningen gewijzigd. Het voorstel is derhalve gebaseerd op verschillende rechtsgrondslagen:

Voor wijziging verordeningen (EG) nr. 1907/2006, (EG) nr. 1272/2008 en (EU) nr. 528/2012, is de rechtsgrondslag artikel 114 VWEU. Zoals eerder genoemd, geeft artikel 114 VWEU de EU de bevoegdheid tot het vaststellen van maatregelen die de instelling en de werking van de interne markt betreffen. Het kabinet kan zich vinden in deze rechtsgrondslag. Op het terrein van de interne markt is sprake van een gedeelde bevoegdheid tussen de EU en de lidstaten (artikel 4, lid 2, sub a, VWEU).

Voor wijziging van verordening (EU) 2019/1021 is de rechtsgrondslag artikel 192 VWEU. Artikel 192, lid 1, VWEU geeft de EU de bevoegdheid om activiteiten vast te stellen die de Unie moet ondernemen om de EU-milieudoelstellingen zoals neergelegd in artikel 191 VWEU te verwezenlijken. Het kabinet kan zich vinden in deze rechtsgrondslag. Op het terrein van milieubeleid is sprake van een gedeelde bevoegdheid (artikel 4, lid 2, sub e, VWEU)

Voor wijziging van verordening (EU) 2021/697 is de rechtsgrondslag artikel 173 (3), artikel 182 (4), artikel 183 en artikel 188, tweede alinea. Artikel 173, derde lid, VWEU geeft de EU de bevoegdheid om onder andere specifieke maatregelen te nemen ter ondersteuning van de activiteiten die in de lidstaten worden ondernomen om de doelstellingen van artikel 173, eerste lid VWEU te verwezenlijken, met uitsluiting van enige harmonisering van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen van de lidstaten. Op het terrein van industriebeleid is sprake van een aanvullende bevoegdheid van de EU op grond van artikel 6, onder b, VWEU. Het kabinet kan zich vinden in de voorgestelde rechtsgrondslag. Artikelen 182, 183 en 188 VWEU geven de EU de aanvullende bevoegdheid om respectievelijk EU kaderprogramma's voor onderzoek en ontwikkeling, regels voor deelname daaraan vast te stellen evenals de toepasselijke procedures voor die vaststelling. Het kabinet kan zich vinden in deze rechtsgrondslag. Op het terrein van onderzoek is sprake van een gedeelde bevoegdheid, zij het zonder harmonisatie (artikel 4, lid 3, VWEU).

Het voorstel voor een richtlijn met betrekking tot de vereenvoudiging van intra-EU-overdrachten van defensie gerelateerde producten en de vereenvoudiging van veiligheids- en defensieaanbestedingen

Het oordeel van het kabinet ten aanzien van de bevoegdheid is positief. Met dit voorstel worden verschillende bestaande EU-richtlijnen gewijzigd.

De rechtsgrondslag van het voorstel is voor zowel richtlijn 2009/43/EC als richtlijn 2009/91/EC artikel 114, lid 1, VWEU. Zoals eerder genoemd, geeft artikel 114 VWEU de EU de bevoegdheid tot het vaststellen van maatregelen die de instelling en de werking van de interne markt betreffen. Het kabinet kan zich vinden in deze rechtsgrondslag. Op het terrein van de interne markt is sprake van een gedeelde bevoegdheid tussen de EU en de lidstaten (artikel 4, lid 2, sub a, VWEU).

Voor wijziging van richtlijn 2009/81/EC is de rechtsgrondslag tevens artikel 53, lid 2, VWEU en artikel 62 VWEU. Artikel 53, lid 2, VWEU geeft de EU de bevoegdheid tot het vaststellen van richtlijnen voor de coördinatie van nationale bepalingen inzake toegang en uitoefening van bepaalde beroepsactiviteiten. Artikel 62 VWEU maakt de bevoegdheid uit het artikel 53, tweede lid, tevens van toepassing op diensten. Het kabinet kan zich vinden in deze rechtsgrondslag. Op het terrein van interne markt is sprake van een gedeelde bevoegdheid (artikel 4, lid 2, sub a, VWEU).

b) Subsidiariteit

Als onderdeel van de toets of de EU mag optreden conform de EU-verdragen toetst het kabinet de subsidiariteit van het optreden van de Commissie. Dit houdt in dat het kabinet op de gebieden die niet onder de exclusieve bevoegdheid van de Unie vallen of wanneer sprake is van een voorstel dat gezien zijn aard enkel door de EU kan worden uitgeoefend, toetst of het overwogen optreden niet voldoende door de lidstaten op centraal, regionaal of lokaal niveau kan worden verwezenlijkt, maar vanwege de omvang of de gevolgen van het overwogen optreden beter door de Unie kan worden bereikt (het subsidiariteitsbeginsel).

De mededeling over de Defence Readiness Omnibus

De grondhouding van het kabinet is positief. De mededeling heeft tot doel om voorstellen te doen voor de vereenvoudiging van defensie specifieke EU-regelgeving, het bieden van rechtszekerheid en het wegnemen van belemmeringen, met als gevolg dat de defensiegereedheid en de defensie-industrie worden gefaciliteerd. Gezien de grensoverschrijdende aspecten van defensie specifieke kwesties, kan dit onvoldoende door de lidstaten op centraal, regionaal of lokaal niveau worden verwezenlijkt, daarom is een EU-aanpak nodig. Bovendien hoort de uitleg van EU-regelgeving niet thuis op centraal, regionaal of lokaal niveau. Door middel van de verduidelijkingen die in de mededeling worden geboden, worden belemmeringen op de interne markt voor de defensie-industrie weggenomen en wordt rechtszekerheid geboden in het kader van defensiegereedheid. Om die redenen is optreden op het niveau van de EU gerechtvaardigd.

Voorstel voor een verordening over versnelling van de vergunningverlening voor defensiegereedheidsprojecten

Het oordeel van het kabinet ten aanzien van de subsidiariteit is positief. De verordening heeft tot doel het EU-regelgevingskader geschikt te maken voor de doelstelling van Europese defensiegereedheid. Gezien de belemmeringen op het gebied van vergunningverleningen grensoverschrijdend zijn, kan dit onvoldoende door de lidstaten op centraal, regionaal of lokaal niveau worden verwezenlijkt. Gecoördineerd Europees optreden is nodig om een aanzienlijke vereenvoudiging van de administratieve processen te bewerkstelligen en om de regelgevende en administratieve lasten in de verschillende sectoren weg te nemen, om de opschaling van de Europese defensie-industriële productie en gereedheid te versnellen dat noodzakelijk is om een conflict van hoge intensiteit voor te bereiden en daardoor af te schrikken. Bovendien wordt het gelijk speelveld op het terrein van defensie-industrie verbeterd. Om die reden is optreden op het niveau van de EU gerechtvaardigd.

Het voorstel voor een verordening over defensiegereedheid en het faciliteren van defensie-investeringen en -voorwaarden voor de defensie-industrie

Het oordeel van het kabinet ten aanzien van de subsidiariteit is positief. Dit voorstel heeft tot doel het vereenvoudigen van procedures die voortkomen uit bestaande EU-regelgeving. De verplichtingen uit het Unierecht kunnen alleen op Unieniveau worden gewijzigd, daarom is een EU-aanpak nodig. De defensie-industrie is een EU-brede, grensoverschrijdende industrie. Om de processen voor deze industrie te vereenvoudigen is het noodzakelijk dat er op EU-niveau wordt samengewerkt. Alleen door een gecoördineerde aanpak kunnen administratieve obstakels worden weggenomen. De voorgestelde hervormingen moeten leiden tot verbeteringen voor lidstaten, bedrijven en de Europese Commissie zelf van procedures met als uiteindelijk doel het waarborgen van de defensiegereedheid. Om die reden is optreden op het niveau van de EU gerechtvaardigd.

Het voorstel voor een richtlijn met betrekking tot de vereenvoudiging van intra-EU-overdrachten van defensie gerelateerde producten en de vereenvoudiging van veiligheids- en defensieaanbestedingen

Het oordeel van het kabinet ten aanzien van de subsidiariteit is positief. De verordening heeft tot doel de EU-wetgeving de wijzigen die direct van toepassing is op de EU-brede defensiemarkt. Door een geharmoniseerde aanpak te waarborgen in alle lidstaten wordt het gelijk speelveld op het terrein van de defensie-industrie verbeterd en worden belemmeringen op de interne markt voor de defensie-industrie weggenomen. Dit kan onvoldoende door de lidstaten op centraal, regionaal of lokaal niveau worden verwezenlijkt. Om die reden is optreden op het niveau van de EU gerechtvaardigd. Bovendien geldt ook hier, dat dit voorstel procedures uit bestaande EU-regelgeving dient te vereenvoudigen. ook daarom is EU-aanpak nodig.

c) Proportionaliteit

Als onderdeel van de toets of de EU mag optreden conform de EU-verdragen toetst het kabinet of de inhoud en vorm van het optreden van de Unie niet verder gaan dan wat nodig is om de doelstellingen van de EU-verdragen te verwezenlijken (het proportionaliteitsbeginsel).

De mededeling over de Defence Readiness Omnibus

De grondhouding van het kabinet is positief. De mededeling heeft tot doel om belemmeringen voor defensiegereedheid en de defensie-industrie weg te nemen. Het voorgestelde optreden is geschikt om deze doelstelling te bereiken, aangezien het een gerichte aanpak biedt om belemmeringen weg te nemen door middel van een gerichte interpretatie van geldende uitzonderingen in EU-regelgeving. Bovendien gaat het voorgestelde optreden niet verder dan noodzakelijk, omdat de mededeling enkel verduidelijkingen biedt van reeds bestaande uitzonderingsmogelijkheden.

De voorstellen voor de verordeningen en de richtlijn

Het oordeel van het kabinet ten aanzien van de proportionaliteit is positief. De voorgestelde wetgeving heeft tot doel de Europese defensiegereedheid te versterken door vereenvoudiging van de administratieve processen en het wegnemen van de regelgevende en administratieve lasten in de verschillende genoemde EU-beleid en wetgevingskaders. Het voorgestelde optreden is geschikt om het beoogde doel van Europese defensiegereedheid te bereiken met gerichte uitleg van bestaande regels, aanpassingen en vereenvoudigingen van bestaande EU-regels. Het voorgestelde optreden gaat niet verder dan noodzakelijk. De verordeningen, en de richtlijn zullen aanpassingen van wet en regelgeving voor de lidstaten betekenen die passen binnen de huidige geopolitieke context.

5. Financiële consequenties, gevolgen voor regeldruk, concurrentiekracht en geopolitieke aspecten

a) Consequenties EU-begroting

Het Omnibuspakket betreft een flexibelere toepassing van wettelijke (aankoop)voorschriften, harmonisatie en eenduidigere uitleg van bestaande wetgeving die ook effect kan hebben op defensie-gerelateerde activiteiten (denk aan REACH en natuur- en habitatrichtlijnen) en versnelde goedkeuringsprocedures bij investeringen in (defensie)projecten. Hier zijn geen consequenties voor de EU-begroting aan verbonden. Het kabinet is van mening dat de eventueel benodigde EU-middelen gevonden dienen te worden binnen de in de Raad afgesproken financiële kaders van de

EU-begroting 2021-2027 en dat deze moeten passen bij een prudente ontwikkeling van de jaarbegroting. Het kabinet wil niet vooruit lopen op de integrale afweging van middelen na 2027. Het door de Commissie voorgesteld (tijdelijk) opschorten van invoerrechten op militair materieel, kritieke grondstoffen, halffabricaten en componenten zal per geval moeten worden beoordeeld op uitwerking en effectiviteit.

b) Financiële consequenties (incl. personele) voor rijksoverheid en/ of medeoverheden

Er worden geen financiële consequenties voorzien voor de rijksoverheid en/of medeoverheden. (Eventuele) budgettaire consequenties worden ingepast op de begroting van het (de) beleidsverantwoordelijke departement(en), conform de regels van de budgetdiscipline.

c) Financiële consequenties en gevolgen voor regeldruk voor bedrijfsleven en burger

Het Omnibuspakket beoogt het verminderen van regeldruk voor bedrijfsleven en burger door versnelling van procedures, betere en eenduidigere uitleg van wetgeving en een meer flexibele toepassing van wettelijke eisen (bij defensie-gerelateerde projecten). Een verbetering van de gereedstelling in brede zin en meer grensoverschrijdende industriesamenwerking leidt naar verwachting tot meer economische activiteit.

Het kabinet onderstreept het belang van regeldrukvermindering als een topprioriteit, zoals neergelegd in het Actieprogramma Minder Druk Met Regels (9 december 2024). Het ontbreken van een impact assessment bij dit voorstel is onwenselijk, temeer omdat dit de inschatting van de regeldrukeffecten bemoeilijkt. Het kabinet is van mening dat voorstellen met (mogelijke) regeldrukgevolgen altijd vergezeld moeten gaan van een impact assessment.

Het is moeilijk in te schatten of de potentie om regeldruk te verminderen voor defensiegereedheid optimaal is benut door de Commissie. Noch of de voorstellen en interpretatieve mededeling die ook echt vermindert. Met betrekking tot het voorstel over aanbestedingen gaat het vastleggen in de richtlijn van een mogelijkheid (aansluiten raamcontracten) die uit de rechtspraak al volgt meteen gepaard met een administratieve last. Dat is een extra administratieve last. In het NL non-paper heeft het kabinet om specifieke uitzonderingen gevraagd die niet zijn voorgesteld in de omnibus. Voor defensie zijn uitzonderingen op natuur en milieuregels wenselijk zoals in non paper geformuleerd, omdat die een aanmerkelijke lastenverlichting en versnelling zouden meebrengen. De Commissie heeft daar geen gevolg aan gegeven.

d) Gevolgen voor concurrentiekracht en geopolitieke aspecten.

Naar verwachting zijn er positieve effecten van het Omnibuspakket op de concurrentiekracht van de EU door een verlaagde regeldruk voor het Europees bedrijfsleven. In het kader van toenemende internationale spanningen en geopolitieke onzekerheid, draagt het versterken van de concurrentiepositie bij aan de strategische positie van de EU.

6. Implicaties juridisch

a) Consequenties voor nationale en decentrale regelgeving en/of sanctionering beleid (inclusief toepassing van de lex silencio positivo)

Mededeling over de Defence Readiness Omnibus

Voor de interpretatie die de Commissie geeft in de mededeling, geldt dat die meteen door de lidstaten kan worden meegenomen in hun uitvoeringspraktijk evenals door rechter bij hun oordeel in juridische procedures. Het is echter geen juridische bindende interpretatie en bij onduidelijkheid in de uitvoering kan die tot discussie leiden.

Voorstel voor een verordening over versnelling van de vergunningverlening voor defensiegereedheidsprojecten

Het voorstel heeft implicaties voor zowel nationale als decentrale regelgeving op het gebied van vergunningverlening. In artikel 2 van het voorstel voor de verordening over versnelling van de vergunningverlening voor defensiegereedheidsprojecten wordt een centraal aanspreekpunt ingesteld waarvan wordt onderzocht of deze binnen een termijn van drie maanden na inwerkingtreding van de verordening kan worden opgericht. Het doel hiervan is om één toegankelijk contactpunt te creëren voor vergunningen voor defensiegereedheidsprojecten, dat de vergunningprocedure faciliteert en coördineert. De bevoegdheid tot het verlenen van de vergunningen kan bij het huidige bevoegde gezag blijven berusten. Voor het centraal contactpunt kan mogelijk worden aangesloten bij het centraal contactpunt van de CRMA en NZIA.

In artikel 5 lid 8 van het voorstel is er sprake van lex silencio positivo. Hierin wordt bepaald dat bij uitblijven van een reactie op de vergunningaanvraag binnen de vastgestelde termijnen, de vergunning wordt geacht te zijn verleend. Het kabinet steunt het achterliggende doel om hiermee versnelling in vergunningverlening te bereiken. Tegelijkertijd is met de inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1 januari 2024 is de lex silencio positivo komen te vervallen. Het kabinet is in beginsel geen voorstander van vergunningverlening van rechtswege omdat dit mogelijk geen versnelling oplevert en zal in de onderhandelingen verduidelijking vragen over in hoeverre dit voorstel daadwerkelijk tot versnelling zal leiden. Gelet op de gewenste versnelling van defensiegereedheidsprojecten bestudeert het kabinet die in relatie tot de huidige wettelijke termijnen en hoe deze versnelling mogelijk te maken.

Artikel 5, tweede lid, biedt de mogelijkheid om een project in kleinere delen op te knippen. Als een project in meerdere delen wordt opgeknipt, is het van belang om een eventuele MER in zijn geheel uit te voeren bij het eerste deel.

Het voorstel voor een verordening over defensiegereedheid en het faciliteren van defensie-investeringen en -voorwaarden voor de defensie-industrie

Dit voorstel bevat wijzigingen in bestaande verordeningen. Deze wijzigingen verduidelijken en/of verbreden bestaande uitzonderingen. Lidstaten zullen het gebruik van deze uitzonderingen expliciet in hun uitvoeringsregelgeving moeten opnemen indien zij van de uitzonderingsmogelijkheden wensen gebruik te maken.

Het voorstel voor een richtlijn met betrekking tot de vereenvoudiging van intra-EU-overdrachten van defensie gerelateerde producten en de vereenvoudiging van veiligheids- en defensieaanbestedingen

De vereenvoudigingen die worden voorgesteld zullen na vaststelling leiden tot wijzigingen in de relevante Nederlandse (aanbestedings-)regelgeving.

b) Gedelegeerde en/of uitvoeringshandelingen, incl. NL-beoordeling daarvan

Het voorstel voor een *verordening met betrekking tot vergunningsverlening* bevat geen gedelegeerde/uitvoeringshandelingen, en de overige verordening en richtlijn bevat met name wijzigingen van al bestaande regelgeving. De bevoegdheden omtrent gedelegeerde handelingen bestonden al binnen de huidige regelgeving, maar zijn in een paar gevallen gedeeltelijk aangepast in het voorstel.

Het voorstel voor een *richtlijn met betrekking tot de vereenvoudiging van intra-EU-overdrachten van defensie gerelateerde producten en de vereenvoudiging van veiligheids- en defensieaanbestedingen* bevat een drietal bevoegdheden voor de Commissie om gedelegeerde handelingen vast te stellen. In de richtlijn betreffende de overdracht van defensieproducten binnen de EU (Richtlijn 2009/43/EG) gaat het om de volgende voorstellen:

1. Op grond van artikel 4, lid 3, is de Commissie bevoegd om gedelegeerde handelingen vast te stellen op verzoek van een lidstaat of op eigen initiatief om additionele gevallen op te nemen waarin lidstaten de overdracht van defensie gerelateerde producten zonder voorafgaande toestemming, kunnen vrijstellen. Deze gedelegeerde bevoegdheid bestond al in de Richtlijn, het voorstel voegt hier echter een additioneel geval aan toe: wanneer overdracht noodzakelijk is voor grensoverschrijdende samenwerking.
2. Op grond van artikel 4, lid 8a, kan de Commissie gedelegeerde handelingen vaststellen om de voorwaarden voor toepassing van artikel 4, lid 5 en artikel 4, lid 8, te harmoniseren. Deze artikelen zien op overdrachtsvergunningen en uitvoerbeperkingen.
3. Op grond van artikel 5, lid 2b, is de Commissie bevoegd om gedelegeerde handelingen vast te stellen om de minimumreikwijdte van de algemene overdrachtsvergunningen uit artikel 5, lid 2, te harmoniseren.

Het toekennen van deze bevoegdheden is mogelijk, wanneer het niet-essentiële onderdelen van de basishandeling betreft. Het toekennen van deze bevoegdheden aan de Commissie is gerechtvaardigd op grond van artikel 290, lid 1, VWEU. Deze gedelegeerde handelingen bestonden al in de Richtlijn, maar worden met huidig voorstel gewijzigd of uitgebreid. De Commissie motiveert dit voldoende op basis van het snel evoluerende veiligheidslandschap dat aanvullende flexibiliteit vereist en de Commissie en de lidstaten doelgericht en behendig kunnen reageren. De Commissie kan hiermee een geharmoniseerde aanpak definiëren voor de uitvoering van artikel 4,

lid 8 over gebruikersverklaringen. Bovendien is het passend om de Commissie te machtigen om nieuwe gevallen toe te voegen waarin de lidstaten uitzonderingen zouden kunnen invoeren op de verplichting tot voorafgaande vergunning, waardoor meer flexibiliteit en vereenvoudigde en versnelde intra-EU-overdrachten van defensie gerelateerde producten mogelijk worden.

De voorgestelde verordening over defensiegereedheid en het faciliteren van defensie-investeringen en -voorwaarden voor de defensie-industrie bevat daarnaast verschillende bevoegdheden voor de Commissie om uitvoeringshandelingen vast te stellen. Dit zijn reeds bestaande uitvoeringshandelingen uit de EDF verordening (verordening 2021/697) waar het voorstel wijzigingen in aan brengt. Op grond van de EDF-verordening is de Commissie bevoegd om middels uitvoeringshandelingen werkprogramma's vast te stellen en financiering toe te kennen.

c) Voorgestelde implementatietermijn (bij richtlijnen), dan wel voorgestelde datum inwerkingtreding (bij verordeningen en besluiten) met commentaar t.a.v. haalbaarheid
Het Omnibuspakket bestaat uit voorstellen voor twee verordeningen en een richtlijn.

Volgens het voorstel treedt de verordening over versnelling van de vergunningverlening voor defensiegereedheidsprojecten in werking op de twintigste dag na de bekendmaking ervan in het Publicatieblad van de Europese Unie. Het kabinet acht de voorgestelde datum van inwerkingtreding haalbaar. Binnen drie maanden na dat de verordening voor vergunningverlening in werking is getreden moet ook het centraal aanspreekpunt zijn opgericht voor vergunningverlening. Gekeken zal worden of de wijziging t.z.t kan worden meegenomen in lopende wijzigingstrajecten en in hoeverre uitvoeringswetgeving nodig is.

Het voorstel voor de verordening over defensiegereedheid en het faciliteren van defensie-investeringen en -voorwaarden voor de defensie-industrie treedt in werking op de twintigste dag na de bekendmaking ervan in het Publicatieblad van de Europese Unie. Artikel 9, lid 2, tweede alinea en artikel 13 van Verordening 2021/697 (de 'EDF'-verordening), zijn volgens het voorstel van toepassing met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2025. De Commissie heeft in het voorstel nog niet voorzien in bepalingen met betrekking tot evaluatie.

Volgens de Commissie is dat nodig met het oog op efficiëntie en doeltreffendheid van de projecten die worden gefinancierd uit het EDF.

Het huidige voorstel voor de richtlijn met betrekking tot de vereenvoudiging van intra-EU-overdrachten van defensie gerelateerde producten en de vereenvoudiging van veiligheids- en defensieaanbestedingen voorziet niet in een algemene implementatietermijn noch een termijn voor inwerkingtreding na publicatie van het voorstel.

d) Wenselijkheid evaluatie-/horizonbepaling

De Commissie heeft in het voorstel nog niet voorzien in bepalingen met betrekking tot evaluatie.

e) Constitutionele toets

Niet van toepassing.

7. Implicaties voor uitvoering en/of handhaving

De voorstellen zijn bedoeld om de snelle aanpassing van de Europese defensie-industrie aan de nieuwe geopolitieke omgeving te ondersteunen. De wijzigingen zorgen volgens de Commissie voor een efficiëntere en effectievere uitvoering.

8. Implicaties voor ontwikkelingslanden

Er zijn geen verwachte implicaties voor ontwikkelingslanden.

Fiche 4: Mededeling Het Europees Oceaanpact

1. Algemene gegevens

a) *Titel voorstel*

Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's Het Europees oceaangepact

b) *Datum ontvangst Commissiedocument*

5 juni 2025

c) *Nr. Commissiedocument*

COM(2025)281

d) *EUR-Lex*

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=COM:2025:281:FIN>

e) *Nr. impact assessment Commissie en Opinie*

Niet opgesteld

f) *Behandelingstraject Raad*

Raad Algemene Zaken

g) *Eerstverantwoordelijk ministerie*

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

2. Essentie voorstel

Op 5 juni 2025 publiceerde de Europese Commissie (hierna: de Commissie) de mededeling het Europees oceaangepact (hierna: Oceaangepact). Het voorstel beoogt een overkoepelend beleidskader te bieden voor het oceaant¹- en zeebeleid van de Europese Unie (hierna EU). Het voorstel bevat geen wetgevende voorstellen, maar een reeks beleidsmaatregelen en nieuwe acties die in de komende jaren verder zullen worden uitgewerkt.

Het voorstel is opgebouwd rond zes pijlers: (1) beschermen en herstellen van de gezondheid van de oceaan, (2) stimuleren van het duurzame concurrentievermogen van de blauwe economie, (3) ondersteuning van kust- en eilandgemeenschappen en ultra-perifere gebieden, (4) bevorderen van oceaanonderzoek, kennis, vaardigheden en innovatie, (5) verbeteren van de maritieme veiligheid en defensie, en (6) versterken van de EU-oceaandiplomatatie en op regels gebaseerd internationaal bestuur.

---

¹ Oceaan is in dit verband de verzamelterm voor het wereldwijde oceaan systeem inclusief het gebied buiten nationale rechtsmacht en de (Europese) zeeën (binnen rechtsmacht).

De Commissie stelt in het voorstel een dertigtal eerder aangekondigde en nieuwe acties voor. Enkele voorbeelden zijn de op te stellen 2040 visie voor visserij, een evaluatie en mogelijke herziening van het Gemeenschappelijk Visserijbeleid (GVB), Europese strategieën voor havens en de maritieme maakindustrie, een snelle ratificatie en implementatie van de BBNJ-overeenkomst,² een ambitieus VN-Plasticverdrag, de implementatie van de visserij-subsidie afspraken van de Wereldhandelsorganisatie (WTO), en de herziening van de Kaderrichtlijn Mariene Strategie (KRM).

De Commissie focust op de implementatie en handhaving van bestaande wetgeving, zoals de Vogel- en Habitatrichtlijn (VHR), de KRM en de Natuurherstelverordening (NHV) omdat het mariene milieu, ondanks inspanningen, achteruit blijft gaan. De Commissie wil de lidstaten ondersteunen bij het behalen van de wettelijke doelen voor herstel van de kust- en mariene habitats en zal daarbij ook het gebruik van nieuwe technologieën stimuleren om toezicht en monitoring te vergemakkelijken. Een benadering voor waterkwaliteit van bron tot zee is uitgewerkt in de *EU Strategie voor Waterweerbaarheid*: hiervoor is een BNC-fiche in voorbereiding. De Commissie komt met acties voor koolstofopslag in en op de zeebodem en promoot samenwerking tussen regionale zee conventies en internationale riviercommissies.

Om de bestaande doelstellingen te verwezenlijken en wetgeving op een coherente wijze uit te voeren, kijkt de Commissie ook naar het bestuur van het oceaانب beleid en zal dit samenbrengen in een zogenaamde "Oceaanwet" (voorstel verwacht in 2027), gebaseerd op de Europese richtlijn Maritieme Ruimtelijke Planning (MRP; 2014). Deze Oceaanwet zal in het kader van een coherente uitvoering de verschillende doelen op één plek samenbrengen. De Commissie wil de MRP als strategisch instrument versterken en moderniseren. De Commissie moedigt lidstaten aan over te stappen naar een aanpak op zeebekkenniveau en met buurlanden samen te werken, binnen bestaande regionale samenwerkingsorganen en EU macro-regionale strategieën. Meer coördinatie moet gebruik en behoud van de zee in evenwicht brengen. Meervoudig ruimtegebruik moet de norm worden, zoals windenergiegebieden op zee met andere schone energietechnologieën, natuurbehoud en -herstel, visserij en/of duurzame aquacultuur. De Commissie stelt versterkt bestuur en samenwerking voor in de oprichting van een Oceaanraad, bestaande uit vertegenwoordigers van relevante oceaangebrelateerde sectoren. De Commissie is van plan met een publiek toegankelijk 'EU Oceaanpact dashboard' de voortgang van de relevante doelen en indicatoren te monitoren.

Voor het GVB benoemt de Commissie diverse aanvullende acties. Van de aankondiging van maatregelen op het gebied van decarbonisatie en modernisering (via het *energy transition partnership*), ondersteuning van kleinschalige visserij als prioriteit en met vademecum voor toepassing van artikel 17 GVB voor lidstaten om quota op een transparante manier toe te kennen, een EU-initiatief voor duurzame aquacultuur, tot de opschaling van de EU-algenproductie via de

---

² Overeenkomst in het kader van het Verdrag van de Verenigde Naties inzake het recht van de zee, inzake het behoud en het duurzame gebruik van de mariene biologische diversiteit van gebieden voorbij de grenzen van de nationale rechtsmacht (2023).

bio-economie strategie, gerichte beleidsontwikkeling op niet-inheemse soorten die visserij en aquacultuur bedreigen en een campagne over de voordelen van EU-aquatisch voedsel. Visserij-acties met mondiale implicaties zijn het verduurzamen van importen via de Autonome Tarief Quota, verbeterde transparantie over “*vessel ownership*” en adresseren van “*flags of convenience*”, het versterken van de nultolerantie aanpak van illegale, ongemelde en ongereguleerde visserij (o.a. door invoering van het zogeheten *IT CATCH*-systeem), en ook de aankondiging van een nieuwe strategische benadering van visserijakkoorden met derde landen, te verwachten in 2026.

De Commissie wil meer Europese inspanningen voor observatie van oceaan, (diep)zee en kust. Dat start met het veiligstellen van data van historische oceaanobservatie in 2025. Dit wordt in 2026 gevolgd door een “blauwdruk” met kennisgaten, en in 2027 met een coherente aanpak voor de planning en uitvoering van oceaanobservatiecampagnes. De *European Digital Twin of the Ocean* – een digitaal platform dat gegevens, modellen en toepassingen combineert om een uitgebreide, virtuele weergave van de mariene systemen te bieden – wordt verder ontwikkeld en is in 2030 geheel operationeel voor lidstaten en belanghebbenden.

De Commissie is van plan om in 2026 een nieuwe *Oceaan Research & Innovation Strategy* (R&I) te publiceren. Deze moet voortbouwen op het EU Kaderprogramma voor Onderzoek en Innovatie en de Europese missie 'Herstel onze Oceaan en Wateren tegen 2030'. Doel is minder versnippering van EU-R&I-initiatieven en het dichten van de kloof tussen onderzoek en innovatie. Hetzelfde wordt beoogd via het faciliteren van een Europees netwerk van testlocaties voor oceaantechnologie, de oprichting van een *Blue Generational Renewal Strategy*, een “blauwe bio-economie innovatie initiatief”, een strategie voor duurzaam toerisme, en een strategie voor de ontwikkeling van EU-kustgemeenschappen. De Commissie wil de veerkracht van deze gemeenschappen vergroten via EU-financiering uit fondsen (o.a. Cohesiefonds en Horizon) en via EIB-leningen. De Commissie zet in op verdere ontwikkeling van “innovatie-ecosystemen” in lidstaten en regio's, het aantrekken van investeringen in innovatie en het vergroten van het concurrentievermogen van de blauwe economie sectoren.

De Commissie stelt dat de EU moet blijven werken aan haar leiderschap in *offshore* hernieuwbare energiebronnen via concurrerende toeleveringsketens, toegang tot grondstoffen en geschoolde arbeidskrachten. Voldoende inzet van de lidstaten en regionale samenwerking is daarbij cruciaal. De Commissie haalt de *North Seas Energy Cooperation* voor hernieuwbare (wind)energie op zee aan, en benadrukt het belang van schone energiebronnen en actie daaromtrent. De Commissie verwijst hier naar de nog door haar op te stellen strategie voor de maritieme maakindustrie. De Commissie moedigt de lidstaten aan een deel van de ETS-inkomsten te investeren in het koolstofvrij maken van de maritieme sector (bijv. voor energie-efficiëntie van schepen en havens). Voor de voorwaardelijke maritieme beveiliging en veiligheid refereert de Commissie aan de Europese maritieme veiligheid- en securitystrategie³ en bijbehorend actieplan als EU-kader om

---

³ Maritieme Veiligheidsstrategie EU zie ook Kamerstuk nr. 22112-3660 van 21 april 2023

belangen op zee te beschermen. In lijn daarmee en met de gezamenlijke mededeling over zeekabelbeveiliging is het versterken van de samenwerking op gebied van marine en kustwacht prioriteit. De Commissie wil maritiem omgevingsbewustzijn ondersteunen, wat de EU-technologie voor veiligheid en defensie verbetert en de EU aanspoort om zeestrijdkrachten en bijbehorende infrastructuur te moderniseren. Het voorstel omvat diverse actiepunten, waaronder verbetering van communicatie- en netwerkcapaciteiten en de oprichting van regionale *informatie-fusie-centra*. De Commissie wil ook nauwere en gecoördineerde samenwerking tussen de EU en strategische partners, en regionale integratie van de gemeenschappelijke gegevens uitwisselingsstructuur (CISE).

Voor versterkt internationaal oceaانبestuur vraagt de Commissie de Raad om een voorzorgpauze op diepzeemijnbouw te steunen en herhaalt ze de inzet op ratificatie en, waar van toepassing, implementatie van verschillende verdragen en afspraken zoals de BBNJ-overeenkomst.⁴

Om het duurzame beheer van oceanen verder te waarborgen, met name op het gebied van visserij, zet de Commissie in op nauwere samenwerking tussen de EU, derde landen en mondiale actoren. De nadruk ligt op samenwerking en strategische initiatieven met *Small Island Development States* en met partners in regio's zoals de Middellandse en Zwarte Zee, het Noord- en Zuidpoolgebied, Afrika, en de Caribische en Indo-Pacifische regio.

3. Nederlandse positie ten aanzien van het voorstel

a) Essentie Nederlands beleid op dit terrein

Het Nederlandse beleid voor de oceaan en de eigen Noordzee (regio) is erop gericht dat deze gezond, biodivers en productief zijn en dat het gebruik duurzaam is. Dat is in het belang van mens, natuur en voedselwinning uit zee. Daarom hanteert Nederland het voorzorgsprincipe en een ecosysteembenadering. Het verdienvermogen van de Nederlandse (maritieme) blauwe economie⁵ omvat naast visserijwaardeketen, de commerciële scheepvaart, havens, energie, telecommunicatie, zandwinning en kust- en maritiem toerisme. Veiligheid en beveiliging van infrastructuur zijn van evident belang, net als dijken en duinen.

Ruimtelijke planning is nodig om de vele functies op de Noordzee veilig en in balans met elkaar een plek te geven, omdat de ruimte op zee, hoewel anderhalf keer zo groot als het landoppervlak, beperkt is. Activiteiten die plaatsvinden op zee moeten passen binnen de ecologische randvoorwaarden. Het beleid voor zee en kust is opgenomen in het Nationaal Water Programma 2022-2027 en het bijbehorende Programma Noordzee (PNZ).⁶ Het PNZ is het Nederlandse ecosysteem gebaseerde maritiem ruimtelijke plan met aandacht voor de relevante land-zee interacties.⁷ Het PNZ omvat het Programma van Maatregelen voor de schone en gezonde zee van de KRM. Waar en wanneer menselijke activiteiten te veel druk leggen op het mariene milieu

---

⁴ Nederland heeft op 24 mei 2025 het oordeel over het richtlijnvoorstel van de Commissie naar de Kamers gecommuniceerd middels een fiche. Zie Kamerstukken 22112, nr. 4072.

⁵ De blauwe economie, gemeten volgens de jaarlijkse maritieme monitor in Nederland, bedroeg in 2023 3,1% van de werkgelegenheid en 3,5% van het bruto binnenlands product (bbp), exclusief kust- en maritiem toerisme, maar inclusief bijdrage van havens, scheep- en jachtbouw en watersportindustrie.

⁶ Kamerstuk 35 325, nr. 5.

⁷ Zie ook Omgevingswet artikel 3.9 lid 2 sub c, sub d en sub e.

moeten we reguleren en innoveren om die druk te verlagen of natuur te herstellen of versterken. De blauwe economie is verankerd in het Nederlandse topsectorenbeleid. Samenwerking tussen diverse sectoren en rond natuurherstel kan leiden tot succesvolle businesscases in een duurzame blauwe economie en meervoudig ruimtegebruik van de zee. Voor de meest actuele beleidsontwikkeling verwijst het kabinet naar de ontwerp partiële herziening van het huidige PNZ,⁸ de Kamerbrief over de ontwerp Mariene Strategie deel 1, met beschrijving huidige milieutoestand van de Noordzee, de goede milieutoestand en milieudoelen,⁹ de Visie voedsel uit zee en grote wateren¹⁰ en ook een Kamerbrief over het ontwikkelkader windenergie op zee¹¹. In de Visie voedsel uit zee en grote wateren is uitgewerkt dat voedselwinning uit zee belangrijk is omdat het een gezonde bron van eiwitten is met een beperkte voetafdruk. Het krijgt daarom een gelijkwaardigere plek bij de keuzes voor het gebruik van de ruimte op de Noordzee. Ook wordt nadrukkelijk gekeken naar mogelijkheden voor multifunctioneel gebruik van de ruimte. Onderzoek en innovatie hebben een centrale plaats in de visie.

Ter bescherming en herstel van het mariene milieu in de Noordoost-Atlantische Oceaan werkt Nederland samen in de regionale zee conventie van het OSPAR-verdrag inzake de bescherming van het mariene milieu in het noordoostelijk deel van Atlantische Oceaan, mede om de KRM uit te voeren. Door geopolitieke veranderingen wordt het belangrijker om de ruimtelijke planning en het inrichten en plaatsen van windparken, het toewijzen van ankervakken, het inrichten van onderwater kabel tracés, en het inrichten van verkeersscheidingssystemen ook te bezien vanuit een maritieme veiligheids perspectief. Voor de bescherming van de infrastructuur op de Noordzee is er sinds 2023 het Programma Bescherming Noordzee Infrastructuur (PBNI). Daarin werken de verantwoordelijke ministeries samen met verschillende sectorpartijen zoals de energie- en telecomindustrie. Het PBNI werkt actief samen met de omringende Noordzeelanden.

In de grotere Noordzeeregio werkt Nederland sinds 2023 samen met de andere landen rond de grote Noordzee, inclusief Ierland, in het *Greater North Sea Basin Initiative* (GNSBI). Het doel van het GNSBI is om de internationale en sectoroverschrijdende samenwerking (natuur, energie, visserij en maritieme ruimtelijke planning) te versterken en voort te bouwen op bestaande netwerken en initiatieven, om zo samen te werken aan het omgaan met de ruimtelijke druk en te zorgen dat de ecologische draagkracht niet overschreden wordt. Het GNSBI is er om de internationale en integrale samenwerking op de schaal van de grotere Noordzeebekken te verkennen, samen te zoeken naar win-winsituaties en een betere coördinatie en samenhang van de maritieme ruimtelijke plannen van landen te bereiken.

De Noord-Atlantische Oceaan en de Noordzee verbinden de Oost- en Noordflank van het NAVO-verdragsgebied en zijn van belang voor het verdedigen van zowel het nationale als bondgenootschappelijk grondgebied en het veiligstellen van vitale aanvoerlijnen. Nederland levert

---

⁸ Kamerstuk nummer 35325-10 van 28 april 2025.

⁹ Kamerstuk nummer 33450-133 van 23 mei 2025.

¹⁰ Kamerstuk 21501-32, nr. 1624.

¹¹ Kamerstuk nummer 33561-85 van 26 mei 2025.

een belangrijke bijdrage aan de verdediging van dit grondgebied door het verlenen van *Host Nation Support* in NAVO-verband, waarbij militaire eenheden en materialen van bondgenoten via Nederlandse havens ontvangen worden. Naast veilige scheepvaart en de nodige afstanden tot functies op zee, en de bescherming van infrastructuur omvat veiligheid op de Noordzee ook de openbare orde, strafrechtelijke handhaving, maritieme veiligheid en beveiliging, inclusief cyber security, crisisbeheersing en rampenbestrijding en grensbewaking die door (veelal handhavende) organisaties geheel of gedeeltelijk binnen het Kustwachtsamenwerkingsverband worden verricht. Het kabinet werkt aan verbeterde beeldopbouw en aan juridische, civiele en defensie-handelingsopties om in maritieme veiligheidssituaties, incidenten of dreigingen in te kunnen grijpen. Voor het ruimen van explosieven doet Nederland, ook in internationaal verband, onderzoek naar alternatieve technologie om met minder impact op gevoelige mariene diersoorten gevaarlijke historische munitie onschadelijk te maken en veilig gebruik van de zee daarmee zeker te stellen.

Het Nederlandse oceaan- en zeebeleid is kennis-gedreven, gestoeld op de aanpak van vervuiling vanaf de bron tot de zee, het voorzorgsbeginsel en een ecosysteembenadering. Data, informatie, wetenschap en ruimtelijk-ecologische en economische modellering ondersteunen het beleid omtrent oceaan en Noordzee.

De essentie van het Nederlands beleid op het gebied van duurzaam oceaanbeheer is vastgelegd in de notitie "Toekomstbestendige Oceanen" uit 2017.¹² Sindsdien is het oceaanbeleid van Nederland onder andere aangevuld met het kabinetsstandpunt diepzeemijnbouw,¹³ met de implementatie van het Kunming-Montréal *Global Biodiversity Framework* (CBD) en werkt Nederland sinds de ondertekening van de BBNJ-overeenkomst in september 2023 aan de nationale wetgeving ter uitvoering van de overeenkomst en ter voorbereiding op de aanvaarding daarvan voor het gehele Koninkrijk. Zoals aangegeven in de Kamerbrief inzake het kabinetsstandpunt diepzeemijnbouw¹⁴ staat het voor Nederland voorop dat diepzeemijnbouw alleen zou mogen plaatsvinden indien aantoonbaar strikt binnen de draagkracht van het mariene ecosysteem, verankerd in sterke internationale regels met strikte milieuvoorwaarden en effectief toezicht op naleving daarvan. Het kabinet is van mening dat de wetenschappelijke kennis met betrekking tot de effecten van diepzeemijnbouwactiviteit op dit moment niet toereikend is om de stap van exploratie naar exploitatie te maken.

b) Beoordeling + inzet ten aanzien van dit voorstel

Het kabinet staat in algemene zin positief tegenover het voorstel. Zonder impact assessment voor het geheel en voor de aangekondigde acties en voornemens afzonderlijk is integrale effect-beoordeling op voorhand niet mogelijk. Daarbij wil het kabinet de volgende voor Nederland positieve elementen uit het voorstel kort expliciet noemen: de aandacht voor regionale samenwerking en oplossingen; voedsel uit zee; nultolerantie voor illegale visserij; de strategische

---

¹² Kamerstuk nummer 30196-34 van 20 april 2017.

¹³ Kamerstuk nummer 32849-231 van 4 juli 2023.

¹⁴ Kamerstuk nummer 32849-231 van 4 juli 2023.

benadering van visserij-akkoorden met derde landen; de energietransitie met daarbij de rol van windenergie op zee; de vereenvoudiging van de KRM, het verminderen van administratieve lasten rond rapportage en datamanagement en de coherentie tussen uitvoering van de VHR, NHV en KRM; en de inzet op het VN-Plasticsverdrag. Het kabinet waardeert de nadruk op het voorzorgsbeginsel, met name in relatie tot opkomende technologieën zoals mariene geo-engineering. Hierna wordt ingegaan op voornemens met specifieke aandachtspunten. Het kabinet steunt de actie om de Richtlijn voor Maritieme Ruimtelijke Planning voor 2027 te evalueren en mogelijk aan te passen. Het kabinet zet er op in dat het MRP wetstraject in samenhang wordt gedaan met de herziening van de KRM: dit ondersteunt de samenhangende uitvoering zoals door Nederland geïmplementeerd in het PNZ, ondersteunt de internationale samenwerking zoals Nederland die nastreeft in het GNSBI. Dat de MRP-richtlijn na herziening als uitgangspunt voor een Oceaanwet dient, daarover is het kabinet in algemene zin positief.

Het kabinet had meer actie verwacht ter ondersteuning van het GNSBI, en gaat daarover met de Commissie in gesprek. Bijvoorbeeld over een gezamenlijk assistentiemechanisme met de initiatieven in de Oost- en Atlantische zee. Met de GNSBI-landen start het kabinet een gesprek over een gecoördineerd standpunt over de MRP-richtlijn en meer stroomlijning en coördinatie van EU-projecten, financiering en programma's die van nut zijn voor de grote Noordzee.

Het kabinet heeft in september 2024 een standpunt ingenomen¹⁵ over de evaluatie en mogelijke herziening van het GVB, die snel nodig is om invulling te geven aan een toekomstbestendige visserij. Het kabinet verwelkomt maatregelen op het gebied van decarbonisatie en modernisering van de vloot, de strategie voor onderzoek en innovatie, een initiatief voor duurzame aquacultuur en zeewierkweek en het verduurzamen van de importen. Het kabinet wil dat het Europees Fonds voor Maritieme Zaken, Visserij en Aquacultuur (EMVAF) wordt uitgebreid, zodat investeringen in nieuwbouw of in schonere motoren ook mogelijk is voor vaartuigen groter dan 24 meter.

Bij de actie om de uitdagingen rond "*goedkoop vlaggen*"¹⁶ in de visserij te adresseren, is het nog niet duidelijk wat de beoogde intensivering van de inspanningen precies inhoudt. Het kabinet verwacht dat een intensiever toezicht- en handhavingsbeleid door de Commissie zal leiden tot extra druk. Als de Commissie haar betrokkenheid bij de (internationale) coördinatie en het faciliteren van realisatie van vergrote transparantie over de eigendomsketen in de visserijsector wil intensiveren, staat het kabinet daar positief tegenover.

Het kabinet kijkt uit naar de door de Commissie aangekondigde strategieën voor havens, inclusief secundaire havens met een duidelijke functie voor nationale veiligheid, offshore logistiek en duurzame energie. Dat geldt ook voor andere acties en strategieën die de Commissie aankondigt voor de maritieme maakindustrie. Het kabinet is het eens met de Commissie dat er naast beprijzen

---

¹⁵ Kamerstuk nummer 32 201-117 van 11 september 2024.

¹⁶ Deze term verwijst naar de praktijk waarbij schepen zich registreren in een land met minder strenge regelgeving en lagere kosten, zoals belastingen en registratiegelden, dan in het land van de eigenaar.

en normeren ook ondersteuning nodig is voor de verduurzaming van de maritieme sector: dit sluit aan bij het Nederlandse maritieme masterplan en de bijdrage uit het klimaatfonds.

Oceanobservatie levert de kritische data over ecologie, voor weersverwachting, klimaatadaptatie, zeespiegelstijging, maritieme sectoren en in toenemende mate ook defensie en veiligheid. Hiervoor is Europa nu afhankelijk van internationale partners die zich in de huidige geopolitieke context terugtrekken uit belangrijke kennis- en observatieprogramma's, waardoor datasets in gevaar komen. Het kabinet steunt het streven naar Europees leiderschap op het gebied van oceanobservatie en datamanagement met *Horizon Europe* middelen. Nederlandse onderzoeksinstituten kunnen hieraan bijdragen en van profiteren.

In bijzonder voor maritieme veiligheid en beveiliging is het verzamelen en delen van data van belang voor een algemeen en *near real time* beeld van activiteiten op de EU-wateren. Sensoren, drones en handhavingsschepen van de Kustwacht dragen daaraan bij. Het kabinet is van mening dat een maritiem mechanisme kan helpen, waarbij EU-lidstaten op verzoek elkaar assisteren in elkaars territoriale wateren en exclusief economische zone. Een goede Europese juridische basis is relevant voor het delen van informatie tussen de verschillende betrokken (opsporings)diensten. Nederland vindt het belangrijk dat het Verenigd Koninkrijk opnieuw aansluit bij CISE, en dat het juridisch raamwerk voor CISE wordt versterkt. In april 2025 is de Kamer geïnformeerd over het kabinetsstandpunt over het EU-actieplan voor beveiliging zeekabel infrastructuur.¹⁷

Door geopolitieke ontwikkelingen staat het VN-Zeerechtverdrag de laatste jaren meer onder druk, terwijl Nederland een bijzonder belang heeft bij het internationaal zeerecht en internationale afspraken over het beheer van de oceaan. De BBNJ-overeenkomst en de Conventie voor Biodiversiteit (CBD) zullen in het beheer van de oceaan een belangrijke rol gaan vervullen, ook door het versterken van de samenwerking tussen organisaties met mandaten op de oceaan. Het kabinet benadrukt hierbij dat veel aspecten van oceaanbeheer vallen onder de gedeelde bevoegdheden van de EU en haar lidstaten. De uitvoering van het Oceaanpact mag niet leiden tot een verschuiving in de bevoegdheidsverdeling; Nederland dient bevoegd te blijven om in internationale fora op te treden.¹⁸ In het Oceaanpact stelt de Commissie de BBNJ-Richtlijn te gebruiken om naleving van de overeenkomst te realiseren. Het kabinet zal vragen of de Commissie kan verduidelijken naar wie dat streven is gericht: de EU-lidstaten of de EU.

De oproep van de Commissie aan de Raad om een voorzorgspauze op diepzeemijnbouw te steunen, verdient apart aandacht. In 2021 heeft een overgrote meerderheid van de EU-lidstaten, waaronder Nederland, zich uitgesproken tegen een voorstel van de Commissie voor een Raadsbesluit tot EU-standpuntbepaling over diepzeemijnbouw. Het bepalen van een standpunt ten aanzien van diepzeemijnbouw is daarmee een nationale competentie en EU-lidstaten kunnen

---

¹⁷ Kamerstuk nummer 22112-4019 van 4 april 2025.

¹⁸ Eenzelfde opmerking heeft het kabinet geplaatst in het oordeel over het Commissievoorstel voor een richtlijn ter implementatie van de BBNJ-overeenkomst. Zie ook: Kamerstukken 22112, nr. 4072.

zelfstandig positie innemen in de Internationale Zeebodemautoriteit. Voor het kabinet zijn er geen ontwikkelingen die aanleiding geven dit punt te heroverwegen.

c) Eerste inschatting van krachtenveld

De lidstaten hebben zich op 26 maart 2025 in een informele ministeriële bijeenkomst in Brussel in grote meerderheid positief uitgesproken over een EU Oceaanpact. Op 20 maart 2025 verwelkomde De Europese Raad het voornemen voor een EU Oceaanpact en onderstreepte in haar conclusies het strategische belang van de oceanen, zeeën, waterweerbaarheid en de blauwe economie.¹⁹ Op onderdelen en bij uitwerking van het Oceaanpact zullen lidstaten mogelijk een andere kijk hebben, bijvoorbeeld over de financiering en het voorstel voor een EU-Oceaanwet op basis van een herziene Maritieme Ruimtelijke Planning (MRP) Richtlijn. Het is de verwachting dat een aantal lidstaten zich zal uitspreken over het respecteren van de bestaande bevoegdheidsverdeling tussen de EU en de EU-lidstaten.

In het Europees Parlement (hierna: EP) vond op 3 april 2025 een plenair debat over het Europese Oceaanpact plaats. Er is geen EP-resolutie rond het Oceaanpact aangenomen. Er is een gedeeld beeld dat de belangen van de Europese vissers en het gezonde mariene milieu centraal moeten staan. De EP Intergroep voor zeeën, rivieren en kustgebieden (Searica) pleit voor wetgevende actie van het Oceaanpact. De Europarlementariërs van de Searica intergroep zullen het wetgevende initiatief naar verwachting waarderen, vooral als dat een gezamenlijke aanpassing van de KRM en de MRP-richtlijnen wordt.

4. Grondhouding ten aanzien van bevoegdheid, subsidiariteit, proportionaliteit, financiële gevolgen en gevolgen voor regeldruk, concurrentiekracht en geopolitieke aspecten

a) Bevoegdheid

De grondhouding van het kabinet is positief ten aanzien van de bevoegdheid. De mededeling heeft betrekking op onder meer visserij, milieu, energie, transport, veiligheid, onderzoek en, technologische ontwikkeling. De instandhouding van de biologische rijkdommen van de zee in het kader van het gemeenschappelijk visserijbeleid is een exclusieve bevoegdheid van de EU op grond artikel 3, eerste lid, onderdeel d, van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie (VWEU). Op het terrein van milieu, energie en transport, is sprake van een gedeelde bevoegdheid tussen de EU en de lidstaten (artikel 4, tweede lid, onderdelen d, e, g, h en i, VWEU). Op het terrein van onderzoek en technologische ontwikkeling is sprake van een parallelle bevoegdheid tussen de EU en de lidstaten (artikel 4, derde lid, VWEU). Op grond van artikel 4, tweede lid, Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU) dient de EU de essentiële staatsfuncties, zoals de bescherming van de nationale veiligheid, te eerbiedigen. Bij concretisering van de verschillende acties die de Commissie voorstelt, zal per keer een nadere analyse van de bevoegdheidsvraag aan de orde zijn.

---

¹⁹ Bijeenkomst van de Europese Raad (20 maart 2025) – Conclusies, EUCO 1/25 CO EUR 1 CONCL 1.

b) Subsidiariteit

Voor de onderwerpen die vallen onder de gedeelde bevoegdheid is de grondhouding van het kabinet positief. Het voorstel heeft tot doel om bij te dragen aan een samenhangende en grensoverschrijdende aanpak van oceaan- en zeebeleid, waaronder milieu, energie, transport en onderzoek. Gezien de schaal, verwevenheid en grensoverschrijdende aard van de problematiek kan dit onvoldoende door de lidstaten op centraal, regionaal of lokaal niveau worden verwezenlijkt, daarom is een EU-aanpak wel nodig. Door versterkte samenwerking en afstemming tussen lidstaten, onder meer via gezamenlijke programma's, wordt grensoverschrijdende coherentie in beleid en ruimtegebruik bevorderd, en kunnen gezamenlijke uitdagingen effectiever worden aangepakt. Om die redenen is optreden op het niveau van de EU gerechtvaardigd. Op het gebied van de instandhouding van de biologische rijkdommen van de zee in het kader van het gemeenschappelijk visserijbeleid is de subsidiariteit niet van toepassing, gegeven de exclusieve bevoegdheid van de EU.

c) Proportionaliteit

De grondhouding van het kabinet is positief. Het voorstel heeft tot doel om bij te dragen aan een samenhangende en grensoverschrijdende aanpak van oceaan- en zeebeleid, zoals bescherming van het mariene milieu en natuur, bevordering van de energietransitie, vergroening van havens en scheepvaart, aquacultuur, kustontwikkeling en monitoring en onderzoek. Het voorgestelde optreden is geschikt om deze doelstellingen te bereiken, omdat de Commissie in het voorstel een strategie uitdraagt met beleidsinitiatieven en nieuwe acties met aandacht voor regionale en internationale samenwerking en oplossingen. Daarbij gaat het voorgestelde optreden niet verder dan noodzakelijk, omdat zee- en oceaanbeleid per definitie internationaal is en Nederland afhankelijk is van samenwerking met buurlanden, EU en internationale verdragen om de eigen nationale doelstellingen te bereiken op de hierboven genoemde doelstellingen.. Het pact werkt hiermee complementair aan bestaand Nederlands beleid ten aanzien van de genoemde thema's. Wanneer concrete nieuwe maatregelen in het kader van dit voorstel worden voorgesteld door de Commissie zullen deze maatregelen per geval op de proportionaliteit worden beoordeeld.

d) Financiële gevolgen

Het voorstel zelf heeft geen directe financiële consequenties. Tegelijkertijd worden een aantal nieuwe voorstellen, acties, plannen en strategieën aangekondigd. Het kabinet is van mening dat eventueel benodigde EU-middelen gevonden dienen te worden binnen de in de Raad afgesproken financiële kaders van de EU-begroting 2021–2027 voor zover deze voorstellen uitkomen voor het volgende Meerjarig Financieel Kader (MFK) is vastgesteld, en dat deze moeten passen bij een prudente ontwikkeling van de jaarbegroting. Het kabinet wil niet vooruitlopen op de integrale afweging van middelen na 2027. (Eventuele) budgettaire gevolgen worden ingepast op de begroting van het/de beleidsverantwoordelijk(e) departement(en), conform de regels van de budgetdiscipline.

e) Gevolgen voor regeldruk, concurrentiekracht en geopolitieke aspecten

Het voorstel bevat geen wetgevingsmaatregelen en heeft daarom geen rechtstreekse impact op de regeldruk voor bedrijven, burgers en de overheid. Bij de uitwerking in de komende jaren komen

wel wetgevende trajecten aan bod. Voor de verdere uitwerking van de acties vraagt het kabinet aan de Commissie om een impact-assessment uit te voeren bij de voorstellen, zodat eventuele regeldrukgevolgen in kaart kunnen worden gebracht.

Het voorstel heeft als doel om de concurrentiekracht te versterken. Het beschermen en herstellen van de gezondheid van de oceaan en zee is onderdeel daarvan. Het kabinet kan niet inschatten of dit een direct gevolg zal zijn van dit voorstel. Daarvoor zijn de acties en voornemens onvoldoende concreet of verankerd in maatregelen. De investeringen en plannen in de blauwe economie via het EIB-instrumentarium en via Europees gefinancierd onderzoek hebben wel de potentie om positief uit te werken op de concurrentiekracht van de EU en haar lidstaten, mits voldoende richtinggevend en gediversifieerd. In zijn algemeenheid is de inzet om via innovatie de duurzame blauwe economie verder te helpen en zo de druk op het mariene ecosysteem te verlagen en tegelijkertijd de concurrentiekracht van duurzame en innovatieve sectoren te vergroten. Ook voor de beoordeling van effecten op concurrentiekracht zijn impact assessments belangrijk voor goede oordeelsvorming.

Oceanen zijn van groot geopolitiek, economisch en natuur belang. Zeeroutes en maritieme knooppunten zijn de slagaders van de wereldeconomie. Een vrije, veilige en stabiele maritieme omgeving is van strategisch belang voor de EU en voor Nederland als handelsland. Territoriale conflicten en militaire activiteiten kunnen spanningen doen toenemen. Daarnaast herbergen oceanen waardevolle grondstoffen, waaronder zeldzame metalen. Een groeiende vraag naar kritieke grondstoffen wereldwijd veroorzaakt concurrentie om grondstoffen uit de oceaanbodem en toegang tot zee- en handelsroutes te verkrijgen. Tegelijkertijd worden sectoren als maritieme infrastructuur en hernieuwbare energie steeds belangrijker in het huidige geopolitieke en geo-economische landschap.

De vrijheid van navigatie en het gebruik van maritieme handelsroutes worden bedreigd door de toenemende complexiteit van maritieme veiligheidsuitdagingen. Bovendien is het maritieme domein ook van belang vanuit het oogpunt van militaire aanvoerroutes en de verdediging van eigen en bondgenootschappelijk grondgebied. De volle zee leent zich vanwege de beperkte toezicht-mogelijkheden ook voor illegale activiteiten als piraterij en smokkel van mensen en van illegale waar, omdat effectieve grensbewaking op zee een uitdaging is en blijft. Daarbij komt de noodzaak om vitale infrastructuur op de zeebodem, zoals elektriciteit- en internetkabels, te beschermen. Hybride activiteiten, waarbij staten en niet-statelijke actoren gebruikmaken van een combinatie van conventionele en onconventionele middelen om hun doelen te bereiken, zijn een groeiende bedreiging voor de maritieme veiligheid. Gedrag op zee heeft dus geopolitieke aspecten en kan in potentie zelfs leiden tot conflicten. Het maken en beschermen van goede afspraken over het gebruik van het maritieme domein en over maritieme grenzen dient daarom de Nederlandse veiligheidsbelangen.

In aanvulling op de hiervoor vermelde zaken, is het kabinet van mening dat samenwerking op basis van wederzijdse belangen met landen in Azië en Oceanië steeds belangrijker wordt.

Nederland en de EU kunnen zich meer dan ooit bewijzen als betrouwbare partner voor de Indo-Pacific.²⁰ Vooral op het gebied van veiligheid, welvaart en het beschermen van vrije doorvaart. Voor Afrika wijst het kabinet op de Nederlandse Afrika Strategie 2022-2032.²¹

---

²⁰ Beleidsnotitie «Indo-Pacific: een leidraad voor versterking van de Nederlandse en EU-samenwerking met partners in Azië, Kamerstuk 21 501-02, nr. 2241

²¹ Kamerstuk 29 237, nr. 183

Fiche 5: Mededeling Europese strategie voor waterweerbaarheid en aanbeveling over leidende beginselen inzake waterefficiëntie eerst

1. Algemene Gegevens

a) Titel voorstel

Mededeling van de Commissie aan de het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's Europese strategie voor waterweerbaarheid en aanbeveling van de Commissie over leidende beginselen inzake waterefficiëntie eerst

b) Datum ontvangst Commissiedocument

4 juni 2025

c) Nr. Commissiedocument

COM(2025)280

COM(2025)3580

d) EUR-Lex

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/?uri=CELEX:52025DC0280>

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX:32025H1179&qid=1750104402944>

e) Nr. impact assessment Commissie en Opinie Raad voor Regelgevingstoetsing

Niet opgesteld

f) Behandelingstraject Raad

Milieuraad

g) Eerstverantwoordelijk ministerie

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

2. Essentie voorstel

De Europese Commissie (hierna: Commissie) heeft op 4 juni jl. de mededeling over de Europese Waterweerbaarheidsstrategie (hierna: strategie) uitgebracht, met een daar bijbehorende aanbeveling over waterefficiëntie. Deze worden beiden in dit BNC fiche geapprecieerd.

De strategie richt zich op drie hoofddoelstellingen: het herstel van de waterkringloop, het bevorderen van een water economie en het garanderen van schoon en betaalbaar water en sanitaire voorzieningen voor iedereen. Volgens de Commissie is een aanpak van zowel watertekorten als -overschotten noodzakelijk. Daartoe worden vijf pijlers voorgesteld: bestuur en implementatie, financiering, digitalisering, onderzoek en innovatie en veiligheid en voorbereid zijn. Zoetwater is een niet-vanzelfsprekende bron en toegang ertoe is een mensenrecht. Waterefficiëntie is volgens de Commissie de sleutel. Het zorgen voor de beschikbaarheid van water is essentieel, evenals het herstellen en beschermen van de waterkringloop van "de bron tot aan zee". Het betreft

zowel oppervlakte- als grondwater. Waterweerbaarheid is ook een zaak van veiligheid en het voorbereid zijn op crises in de EU. De aanpak van verontreiniging aan de bron blijft belangrijk.

Via de bijbehorende aanbeveling over waterefficiëntie moedigt de Commissie lidstaten aan het beginsel van “waterefficiëntie eerst” toe te passen. De Commissie ziet in de aanbeveling de mogelijkheid tot een verbetering van de waterefficiëntie met ten minste 10% in 2030, waarbij lidstaten worden aangemoedigd eigen streefcijfers te ontwikkelen. Ten tweede wordt aanbevolen dat landen duurzaam en efficiënt waterbeheer toepassen met behulp van klimaatprognoses, digitale hulpmiddelen, innovatie en regelmatige monitoring. Ten derde wordt opgeroepen tot goed bestuur voor waterbeheer met eerlijke en transparante mechanismes voor waterverdeling. Ten vierde wordt gekeken naar effectief en efficiënt watermanagement via opleiding en bewustwording. Tot slot wordt geadviseerd om via grensoverschrijdende en internationale samenwerking het beginsel wereldwijd te versterken en langetermijninvesteringen aan te trekken.

Om de doelstellingen van de strategie te behalen, zet de Commissie in op vijf pijlers. Ten eerste wordt ingezet op *governance* en uitvoering, waarbij lidstaten worden aangespoord om bestaande EU-wetgeving verder te implementeren, o.a. de Nitraatrichtlijn en Kaderrichtlijn Water. Ten tweede wil de Commissie inzetten op zowel publieke als private investeringen in duurzaam waterbeheer. Ten derde ziet de Commissie kansen om met digitalisering en kunstmatige intelligentie goed waterbeheer te versnellen en te vereenvoudigen. Ten vierde wil de Commissie de concurrentiekracht van de watersector vergroten door innovatie op te schalen, kennis beter te benutten en vaardigheden te versterken. Tot slot vormen veiligheid en paraatheid de vijfde pijler van de strategie. Afsluitend roept de Commissie op om mondiaal te werk te gaan. Waterweerbaarheid is cruciaal voor Europese en wereldwijde duurzame ontwikkeling, mensenrechten, vrede en veiligheid. Een sterk internationaal leiderschap van Europa op waterweerbaarheid draagt bij aan bescherming en herstel van de mondiale watercyclus, opbouw van een watereconomie en toegang tot schoon (drink-)water.

3. Nederlandse positie ten aanzien van het voorstel

a. Essentie Nederlands beleid op dit terrein

Vraagstukken met betrekking tot water spelen in Nederland vanwege de ligging in de delta van verschillende rivieren altijd op meerdere terreinen, zoals landbouw, industrie, wonen, natuur en goederenvervoer. Nederland heeft dan ook een ver uitgewerkte verdeling van verantwoordelijkheden bij verschillende actoren van publiek en privaat. De Rijksoverheid heeft daarom in samenwerking met de medeoverheden al veel beleid, wet- en regelgeving en strategieën en plannen op het gebied van waterbeheer en klimaatadaptatie ontwikkeld en geïmplementeerd. Nationale voorbeelden hiervan zijn divers: het Nationaal Water Programma,¹ de Nationale Adaptatiestrategie,² en zoals genoemd in de voetnoot.³ Het kabinet voorziet dat de

---

¹ [Nationaal Waterprogramma 2022-2027](#) inclusief het Programma Noordzee

² [Nationale Adaptatiestrategie 2016](#)

impact van extreem weer niet volledig kan worden voorkomen en zet daarom in op meerlaagse veiligheid: naast preventie en ruimtelijke inrichting, richt het kabinet zich op waterbewustzijn, crisisbeheersing en waterrobuust herstel.⁴ Nederland is verdragspartij van het WHO-protocol Water en Gezondheid over veilig drinkwater, sanitaire voorzieningen en duurzaamheid, waarbij Nederland actief bijdraagt aan het internationale werkprogramma voor waterveiligheid en gezondheid.⁵

Ook is Nederland bezig om de Europese *Critical Entities Resilience Directive*⁶ om te zetten naar de Wet Weerbaarheid Kritieke Entiteiten met als doel de fysieke weerbaarheid van vitale organisaties te vergroten tegen verschillende risico's, inclusief klimaat- en natuur-gerelateerd. Daarnaast omvat het Nederlandse beleid maatregelen over de aanpak van waterkwaliteit en waterkwantiteit.

Tenslotte past de Nederlandse inzet op internationale samenwerking via riviercommissies, scheepvaartcommissies en bilateraal met onze buurlanden in dit kader.⁴ Klimaatverandering vraagt om een versterking van deze internationale samenwerking in de stroomgebieden waar Nederland deel van uitmaakt. De proactieve en verbindende waterrol die de EU internationaal wil blijven spelen en daarbij het (verder) ontwikkelen van een mondiaal hoofdstuk over waterweerbaarheid is ook Nederlands beleid.

b. Beoordeling + inzet ten aanzien van dit voorstel

Het kabinet herkent in de strategie het Nederlands waterbeleid. Centraal staat de benadering van het watersysteem als één geheel, van bron tot aan de zee, met zowel waterkwantiteit als waterkwaliteit. Daarbij kijkt de strategie naar een goede aanpassing van het watersysteem tegen de gevolgen van klimaatverandering. De inzet van de Commissie op waterbesparing en hergebruik, de verbinding tussen water en bodem met de sponswerking en het beter en meer meten in het (drink)watersysteem passen hier goed. Ook de inzet van *nature-based solutions* in de vorm van groenblauwe oplossingen bieden hier kansen op een win-win voor natuur- en waterbeheer. Ook de inzet op een sterke positie van Europa op het gebied van water in de wereld, kan op actieve steun vanuit het kabinet rekenen. Positief is dat de Commissie ook de onlosmakelijke verbinding tussen de wateropgaven en andere opgaven, zoals landbouw, industrie, (schone) energieproductie, ruimtelijke ordening en het vervoer over water (TEN-T)⁷ ziet. Daarom moet beleid en regelgeving rekening houden met de verschillende sectoren en de onderlinge verwevenheid. Dit geldt zowel voor het Nederlandse als het Europese beleid en regelgeving. Het kabinet ondersteunt de inzet van de strategie op het gebied van (volks)gezondheid door toegang tot schoon en veilig drinkwater en sanitatie.

---

³ [Nationaal Waterprogramma 2022-2027](#) inclusief het Programma Noordzee, [Nationale Adaptatiestrategie 2016](#), [Deltaprogramma 2025](#), [Waterwet](#), [Nationaal Plan van Aanpak Drinkwaterbesparing](#), [EU 2020/2184](#), [Hoofdvaarwegennetwerk](#), [Hoofdwatersysteem](#), [Hoofdwegennetwerk](#) en [Hoofdspoorwegennetwerk](#); [Ruimte voor de Rivier 2.0](#), [Deltaprogramma 2025](#)

⁴ [Voorkomen kan niet, voorbereiden wel. Allemaal aan de slag | Rapport | Rijksoverheid.nl](#)

⁵ [UNECE WHO Protocol Water en Gezondheid](#)

⁶ [Critical Entities Resilience Directive](#)

⁷ [Trans-Europees Transport Netwerk \(TEN-T\)](#)

De inzet op het versterken van de grensoverschrijdende samenwerking tussen landen, in onder meer de riviercommissies, is positief. Het kabinet vindt versterking van deze samenwerking met ondersteuning van de EU belangrijk, bijvoorbeeld in de beschikbare middelen en capaciteit van de internationale riviercommissies. Juist in het versterken van deze samenwerking, ook op de kleinere waterstromen is een verbetering van het internationale waterbeheer te behalen. Een andere maatregel waar het kabinet met veel verwachting naar kijkt is het aangekondigde publiek-private onderzoek om PFAS te kunnen detecteren en behandelen. Het kabinet bundelt hierin graag de krachten met de Europese partners.

Het kabinet steunt de proactieve en verbindende waterrol die EU wil blijven spelen in de wereld, onder meer via de coördinatie van de positie van EU-lidstaten in multilaterale fora. Het betreft bijvoorbeeld het realiseren van ambitieuze en actiegerichte uitkomsten van de VN-waterconferenties in 2026 en 2028, door onder meer stappen richting een regulier intergouvernamenteel VN-proces op water, via het stroomlijnen van water in multilaterale processen. Het kabinet steunt ook activiteiten en deelname aan essentiële coalities, netwerken en partnerschappen, zoals de VN-Waterconventie over grensoverschrijdend waterbeheer. Het kabinet steunt verder het nader ontwikkelen van het mondiale hoofdstuk in de strategie. De in de strategie genoemde *Global Gateway Strategy* en sterkere betrokkenheid van de private sector om investeringen te stimuleren, bieden kansen om de Nederlandse watersector (watertech bedrijven, ingenieursbureaus, bouwers en kennisinstellingen) in Europa en wereldwijd te positioneren en om door middel van industriebeleid de Europese groeiemarkten te ondersteunen.

Het kabinet vindt dat het opzetten van een Thematische Water Hub, Europese Wateracademie, een Slimme Industriële Alliantie, een Platform van Excellent Praktijkonderwijs Water en een Europese Water Alliantie kansen biedt voor profilering en acquisitie van Nederlandse onderzoeks- en onderwijsinstellingen en het bedrijfsleven.

Het kabinet is er positief over dat de Commissie nu niet kiest voor het komen tot nieuwe regelgeving, maar naar de mogelijkheden binnen de huidige regelgeving kijkt. Daarin liggen voldoende uitdagingen. Het kabinet roept de Commissie op om daarbij te streven naar harmonisatie van EU-wetgeving met als doel om de regeldruk te verminderen. Het kabinet heeft hierbij als uitgangspunt een haalbare en efficiënte implementatie en effectieve koppeling tussen richtlijnen, en betere afstemming tussen bovenstroomse en benedenstroomse lidstaten.

Het kabinet is terughoudend ten aanzien van de hoeveelheid plannen en actieplannen die de Commissie in de strategie aankondigt of introduceert. Er zijn al veel voorgeschreven plannen en cycli in het waterdomein en lidstaten moeten voldoende ruimte houden voor een nationale context. Dit geldt in het bijzonder ten aanzien van het onderwerp waterbesparing. Dit betekent dat het kabinet bij de uitwerking van de strategie iedere keer scherp zal kijken of de voorstellen van de Commissie uitvoerbaar zijn, tot administratieve lasten leiden voor overheid en burger, en of er voldoende ruimte is voor maatwerk op nationaal, regionaal en lokaal niveau. Het doel en

verwachte verbetering moet daar wel tegen opwegen. Ook andere initiatieven die de Commissie in de strategie aankondigt, zal het kabinet op deze wijze beoordelen.

In het bijzonder zal het kabinet scherp zijn op plannen rondom droogte en waterbeschikbaarheid. Zo kunnen de aangekondigde criteria voor waterschaarste niet op steun van Nederland rekenen. Dit is een centraal onderwerp, waar Nederland al veel beleid op heeft (zoals de verdringsreeks bij droogte) en het kabinet volop mee bezig is. Het kabinet vindt dat er in de uitvoering voldoende rekening moet worden gehouden met de verschillen tussen de lidstaten en de nationale contexten.

Waterbesparing is belangrijk en ook een doelstelling van het kabinet. Het is echter in eerste instantie een nationale competentie. Waterbeschikbaarheid is een kwestie van aanbod en vraag, waarbij ruimte moet zijn om de meest kostenefficiënte keuzes te maken. De doelstelling van 10% water efficiency in 2030 zoals uitgewerkt in de aanbeveling is in lijn met het kabinetsbeleid. Daarbij is het belangrijk hoe dit precies ingevuld gaat worden. Nederland werkt voor 2035 toe naar een beperking van het huishoudelijk drinkwatergebruik⁸ en van het zakelijk gebruik met 20% gereduceerd ten opzichte van de referentieperiode 2016-2019. Ook het veilig hergebruiken van water en het bevorderen van het beperken van energiegebruik lijken vooralsnog in lijn met het kabinetsbeleid. Nederland steunt daarnaast het voorstel van de Europese Commissie om een publiek-privaat initiatief op te zetten om te komen tot een technologische doorbraak m.b.t. uitvoerbare en betaalbare methoden voor droge koeling.

c. Eerste inschatting van krachtenveld

Er is binnen het Europees Parlement brede steun voor de strategie, onder andere gelet op de door het Europees Parlement aangenomen resolutie hierover op 7 mei jl.⁹ Verwacht wordt dat lidstaten positief zullen zijn over de strategie. Vrijwel alle lidstaten erkennen de toenemende urgentie van droogte- en overstromingsproblemen.

4. Grondhouding ten aanzien van bevoegdheid, subsidiariteit, proportionaliteit, financiële gevolgen en gevolgen voor regeldruk, concurrentiekracht en geopolitieke aspecten

a) Bevoegdheid

De grondhouding ten aanzien van de bevoegdheid is ten aanzien van deze strategie en aanbeveling is positief. De strategie heeft betrekking op meerdere beleidsterreinen van de EU, met name op die van waterbeheer in brede zin, milieu, natuur, landbouw, goederenvervoer en de bijbehorende logistieke keten, trans-Europese transportnetwerken, stedelijke inrichting, kennis en innovatie, bedrijfsactiviteiten, internationaal beleid en gemeenschappelijke veiligheidsvraagstukken op het gebied van waterbeschikbaarheid en calamiteiten. Op het gebied van landbouw en milieu en op het gebied van vervoer en trans-Europese transportnetwerken hebben de EU en EU-lidstaten een gedeelde bevoegdheid (artikel 4, lid 2, sub d, e, g, h en k, VWEU). Mochten er in het vervolg op

---

⁸ [Nationaal Plan van Aanpak Drinkwaterbesparing](#)

⁹ [Resolutie van het Europees Parlement inzake de Europese strategie voor waterweerbaarheid](#)

het gebied van waterweerbaarheid voorstellen tot wetgevingshandelingen van de Commissie worden gepubliceerd, dan zal het kabinet de bevoegdheid van de Commissie om deze voorstellen te doen, zoals gebruikelijk, kritisch beoordelen voor dat specifieke voorstel.

b) Subsidiariteit

De grondhouding ten aanzien van de subsidiariteit ter attentie van zowel de strategie als de aanbeveling is positief. De strategie heeft tot doel de waterweerbaarheid en samenhangende klimaatbestendigheid van de EU te vergroten. Gezien het grensoverschrijdende karakter van de water- en klimaatproblematiek kan dit onvoldoende door lidstaten op centraal, regionaal of lokaal niveau worden verwezenlijkt, daarom is een EU-aanpak nodig. Naast acties op lokaal, regionaal, nationaal, internationaal (binnen de stroomgebieden en samenwerking in rivier- en scheepvaart commissies), bilateraal niveau, en op mondiaal niveau dienen ook op Europees niveau acties te worden ondernomen om een waterweerbare samenleving te realiseren. Coördinatie binnen de EU zorgt voor efficiëntieverbeteringen met name op het gebied van bilaterale en multilaterale samenwerking, noodzakelijk voor adequaat, grensoverschrijdend waterbeheer. Om die redenen is optreden op het niveau van de EU gerechtvaardigd. Mochten er in het vervolg op het gebied van waterweerbaarheid voorstellen tot wetgevingshandelingen van de Commissie worden gepubliceerd, dan zal het kabinet deze zoals te doen gebruikelijk beoordelen op hun subsidiariteit.

c) Proportionaliteit

De grondhouding van het kabinet is positief ter attentie van zowel de strategie als de aanbeveling. De strategie heeft tot doel de waterweerbaarheid van de EU te vergroten. De strategie geeft uitgangspunten voor verdere beleidsontwikkeling binnen de EU op dit vlak. De strategie brengt dan ook geen nieuwe juridische verplichtingen in bestaande programma's met zich mee en de aanbeveling is ook niet bindend. Zoals de strategie nu is verwoord, lijkt het optreden geschikt om de doelstelling van het vergroten van de waterweerbaarheid binnen de EU te bereiken, omdat de beschreven acties EU lidstaten de additionele beleidsruimte en versterking van bestaande wetgeving gericht op waterweerbaarheid. Bovendien gaat het voorgestelde optreden niet verder dan noodzakelijk, omdat de uitvoering aan de lidstaten wordt overgelaten. Mochten er in het vervolg op het gebied van waterweerbaarheid voorstellen tot wetgevingshandelingen van de Commissie worden gepubliceerd, dan zal het kabinet deze zoals te doen gebruikelijk beoordelen op hun proportionaliteit.

d) Financiële gevolgen

De strategie bevat geen aankondigingen voor extra te maken uitgaven buiten de kaders van het huidige MFK op dit moment. Het ombuigen van Europese fondsen kan gevolgen hebben voor de opzet van de volgende EU-begroting, bijvoorbeeld budget voor waterweerbaarheid. Het voorstel kent positieve gevolgen waarbij internationale inzet ondersteund kan worden door de EU. Het kabinet ziet hier bijvoorbeeld een belangrijke taak voor de Commissie in het (financieel) ondersteunen van de samenwerking in de riviercommissies. Het kabinet is van mening dat eventueel benodigde EU-middelen gevonden dienen te worden binnen de in de Raad afgesproken financiële kaders van het huidige MFK 2021–2027 en dat deze moeten passen bij een prudente ontwikkeling van de jaarbegroting. Het kabinet zal de Commissie vragen aan te geven wat het

financieel beslag van de toekomstige voorstellen zal zijn. Het kabinet wil niet vooruitlopen op de integrale afweging van middelen na 2027. Eventuele nationale budgettaire gevolgen dienen ingepast te worden op de begroting van het beleidsverantwoordelijk departement, conform de regels van de budgetdiscipline. Daarbij dient ook rekening gehouden te worden met eventuele budgettaire gevolgen voor medeoverheden. In geval er voorstellen volgen naar aanleiding van deze Mededeling zullen deze onder andere op financiële gevolgen beoordeeld worden volgens de bestaande werkafspraken met de Kamer voor het opstellen van een BNC-fiche.

e) Gevolgen voor regeldruk, concurrentiekracht en geopolitieke aspecten

Aangezien niet in de strategie noch in de aanbeveling is voorzien in nieuwe regelgeving worden vooralsnog geen gevolgen voorzien voor de regeldruk. Wel is er sprake van mogelijke inbedding van waterweerbaarheid in bestaande regelgeving. Het kabinet zal in dergelijke gevallen letten op de gevolgen voor de regeldruk. De mededeling heeft eveneens vooralsnog geen gevolgen voor administratieve lasten. Bij de uitwerking van eventuele maatregelen ten behoeve van dit proces zal het kabinet rekening blijven houden met de gevolgen van de administratieve lasten. Er kunnen echter verschillen in waterbeschikbaarheid per land ontstaan hetgeen een internationale dimensie toevoegt met mogelijk negatieve gevolgen voor de concurrentiekracht. Ook aanpak van verontreiniging aan de bron heeft mogelijk gevolgen voor de concurrentiekracht. Het lanceren van een Water Smart Industrial Alliance en een Europese Wateracademie, zoals opgenomen in de mededeling, kan een positief effect hebben op de concurrentiekracht aangaande de marktkansen van het Nederlands bedrijfsleven en kennisinstituten. Bij ondersteuning van de samenwerking van de internationale riviercommissies kunnen positieve aspecten optreden. Geopolitieke aspecten zijn dat Europa wereldwijd de drager van waterkennis en technologie wordt en zich hierdoor, met Nederland, strategisch sterk positioneert waar wereldwijd van kan worden geprofiteerd.

Fiche 6: Verordening uitfaseren import Russisch aardgas en monitoring energieafhankelijkheden

1. Algemene gegevens

a) *Titel voorstel*

REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL on phasing out Russian natural gas imports, improving monitoring of potential energy dependencies and amending Regulation (EU) 2017/1938.

b) *Datum ontvangst Commissiedocument*

17 juni 2025

c) *Nr. Commissiedocument*

COM(2025)828

d) EUR-Lex

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52025PC0828&qid=1750422100253>

e) *Nr. impact assessment Commissie*

SWD(2025) 830

f) *Behandelingstraject Raad*

Raad voor Vervoer, Energie en Telecom (energie)

g) *Eerstverantwoordelijk ministerie*

Ministerie van Klimaat en Groene Groei

h) *Rechtsbasis*

Artikel 194, tweede lid en Artikel 207 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU)

i) *Besluitvormingsprocedure Raad*

Gekwalificeerde meerderheid

j) *Rol Europees Parlement*

Medebeslissing

2. Essentie voorstel

a) *Inhoud voorstel*

Op 17 juni heeft de Europese Commissie (hierna: Commissie) een wetgevingsvoorstel gepresenteerd voor het beëindigen van de invoer van Russisch gas en olie tegen eind 2027. Dit voorstel komt voort uit de REPowerEU Routekaart (hierna: Routekaart) die de Commissie op

6 mei 2025 heeft gepubliceerd.¹ Het voorstel geeft aan langs welke weg de Commissie wil komen tot een volledige en snelle uitfasering van Russische aardgas en olie. Het voorstel voorziet daartoe in (1) een stapsgewijs verbod op de invoer van aardgas dat gasvormig via pijpleidingen of vloeibaar in de vorm van LNG afkomstig is uit Rusland of (in)direct uit Rusland wordt ingevoerd. Daarnaast presenteert het voorstel (2) een verplichting voor alle lidstaten om nationale diversificatieplannen op te stellen voor de geleidelijke stopzetting van de invoer van Russisch gas. Voor lidstaten die nog Russische olie via pijpleidingen importeren voorziet het voorstel een verplichting om dergelijke plannen ook voor de invoer van Russische olie op te stellen. Ook introduceert het voorstel een verbetering van de informatievoorziening middels (3) een nieuw kader ter bevordering van de transparantie, toezicht en handhaving van de verordening.

Volgens het beoogde invoerverbod is de invoer van pijpleidingengas en LNG afkomstig uit, of aangevoerd vanuit, Rusland vanaf 1 januari 2026 verboden. Voor bestaande contracten worden uitzonderingen toegestaan. De invoer van dit gas in het kader van bestaande korte termijncontracten, gesloten vóór 17 juni 2025, wordt uiterlijk vanaf 17 juni 2026 verboden, met uitzondering van de invoer van aardgas dat via pijpleidingen wordt geleverd aan landen zonder zeekust en die gekoppeld zijn aan lange termijncontracten. In dat geval gaat het verbod per 1 januari 2028 in. De invoer van Russisch pijpleidingengas en LNG in het kader van bestaande lange termijncontracten wordt vanaf 1 januari 2028 verboden.

De Commissie geeft daarbij aan dat dit verbod moet worden gezien als een handelsmaatregel en een soevereine maatregel van de Unie waarover importeurs van Russisch aardgas geen controle hebben. Dat geeft deze importeurs volgens de Commissie de mogelijkheid om een beroep te doen op overmachtsclausules (*'force majeure'*) waarmee de tekortkoming van de verbintenis aan de zijde van de importeurs niet aan hen kan worden toegerekend. Zodoende wordt volgens de Commissie voorkomen dat de Russische tegenpartij een beroep kan doen op in de contracten veelal opgenomen *take-or-pay* clausules of dat importeurs van Russisch aardgas verplicht zijn schadevergoeding te betalen.

Lange termijncontracten voor LNG-terminaldiensten voor klanten uit Rusland of die door Russische ondernemingen worden gecontroleerd, worden ook verboden per 1 januari 2026, met uitzondering van contracten die vóór 17 juni 2025 zijn gesloten. Voor die gevallen gaat het verbod per 1 januari 2028 in. Het verbod om LNG-terminaldiensten te verlenen moet ervoor zorgen dat deze terminalcapaciteit kan worden gecontracteerd door alternatieve leveranciers, wat uiteindelijk de veerkracht van de energiemarkten zal vergroten.

Op grond van het voorstel worden lidstaten verplicht om nationale diversificatieplannen te ontwikkelen en uit te voeren die gericht zijn op de geleidelijke afschaffing van de invoer van Russisch aardgas. Deze plannen moeten precieze maatregelen en mijlpalen bevatten voor de

---

¹ Kamerstukken II 2024-2025, 22112, nr. 4074.

geleidelijke afschaffing van de directe of indirecte invoer van Russisch gas. Tevens moeten de plannen technische of juridische barrières beschrijven ten aanzien van het uitschakelen van Russisch gas en maatregelen om deze barrières te overkomen.

Importeurs van aardgas van Russische oorsprong worden verplicht om gedetailleerde contractuele informatie (excl. prijsinformatie) te verstrekken aan de douaneautoriteiten en om (in)direct ook aan andere bevoegde autoriteiten belast met het toezicht van de verordening². Het gaat hier om alle informatie die nodig is om mogelijke risico's voor de gashandel en de leveringszekerheid te evalueren en de naleving van de bepalingen uit de verordening te kunnen controleren.

Het wetsvoorstel verplicht de lidstaten die nog Russische olie via pijpleidingen importeren daarnaast om per uiterlijk 31 december 2027 diversificatieplannen op te stellen die gericht zijn op het uitschakelen van olie-importen uit Rusland. Volgens het voorstel dienen de lidstaten hun plannen uiterlijk 1 maart 2026 in te dienen bij de Commissie. De Commissie zal deze plannen beoordelen en indien nodig een aanbeveling doen aan de betreffende lidstaat indien een risico wordt vastgesteld waardoor de einddatum voor het uitschakelen niet wordt gehaald.

De Commissie onderbouwt de voorgestelde maatregelen met een beroep op het afbouwen van Europese afhankelijkheden van Russisch aardgas, LNG en olie. De Commissie beargumenteert hierbij hoe de Rusland de afgelopen decennia op verschillende momenten de toelevering van deze producten op politieke wijze heeft ingezet, met grote gevolgen voor de economie van de EU. De voorgestelde maatregelen helpen dergelijke situaties in de toekomst te voorkomen.

b) Impact assessment Commissie

De impact assessment bij het voorstel stelt dat de resterende Russische gasvolumes onder bestaande contracten geleidelijk kunnen worden beëindigd zonder grote economische gevolgen, invloed op prijzen of risico's voor de leveringszekerheid. Dit aangezien er voldoende alternatieve leveranciers op de mondiale gasmarkt beschikbaar zijn, het mondiale aanbod van LNG de komende jaren toeneemt (uit onder meer de VS en Qatar), de gasmarkt van de EU goed onderling verbonden is en er voldoende invoerinfrastructuur in de EU beschikbaar is. Bovendien zijn in het voorstel waarborgen ingebouwd om in te spelen op de ontwikkeling van de gasmarkten door een gecoördineerde en stapsgewijze afbouw van Russisch gas, diversificatie en constante monitoring door de Commissie. Ook het uitschakelen van Russische olie tegen 2027 zou volgens het impact assessment van de Commissie geen problemen voor de leveringszekerheid veroorzaken. De Adriapijpleiding vormt volgens de Commissie een geldig alternatief om de resterende Russische pijpleidingleveringen te vervangen. Ook zal de extra vraag om Russische olie te vervangen waarschijnlijk geen wezenlijke invloed hebben op het wereldwijde evenwicht en dus ook niet op de prijzen.

---

² Europese Commissie, de bevoegde instanties conform verordening nr. 2017/1938 (het Ministerie van Klimaat en Groene Groei), de regulerende instantie (de Autoriteit Consument en Markt) en het Europees Agentschap voor de samenwerking tussen energietoezichthouders, ACER.

3. Nederlandse positie ten aanzien van het voorstel

a) Essentie Nederlands beleid op dit terrein

Het kabinet wil zo snel mogelijk onafhankelijk worden van Russische energie. Hiervoor zet het kabinet nationaal onder meer in op energie efficiëntie, de uitrol van schone energieproductie, diversificatie van energie-import en meer gaswinning op de Noordzee.

Ook is het voorstel in lijn met eerdere maatregelen tegen de Rusland, zoals de verhoogde importheffingen op Russische en Belarussische kunstmest en landbouwproducten³ uit februari 2025 en de verhoogde heffingen op graan en oliezaden uit april 2024.⁴ Deze maatregelen dienden ook om economische afhankelijkheden van Rusland af te bouwen.

Daarnaast draagt het voorstel bij aan het beperken van het Russische oorlogvoerende vermogen. Dit is in lijn met de bredere Nederlandse en EU-inzet in het kader van de grootschalige Russische invasie van Oekraïne, waaronder op het gebied van sancties.

b) Beoordeling + inzet ten aanzien van dit voorstel

Het kabinet staat positief tegenover het voorstel. Nederland heeft het in 2022 uitgebrachte REPowerEU plan altijd gesteund. Toen in 2024 een heropleving van de import van Russisch gas plaatsvond, was dit voor Nederland, samen met een groot aantal lidstaten, aanleiding om er bij de Commissie op aan te dringen om te komen met een routekaart waarin een gecoördineerde, veilige en geleidelijke afbouw van de import van Russische energie wordt uiteengezet.

Het kabinet steunt de doelen uit het voorstel. Dit is tevens uitgesproken tijdens de Energieraad op 16 juni 2025. Het voorstel sluit aan zowel bij de herhaalde oproep van onder meer Nederland als bij een breed gedragen wens in de Tweede Kamer om de import van Russische fossiele energie zo spoedig mogelijk te stoppen. In Europees verband zet Nederland zich in voor het robuuste alternatief dat ook de Commissie als uitgangspunt hanteert. Dit houdt in dat de import van gas naar de EU zo divers mogelijk wordt ingericht, zowel via pijpleidingen als in de vorm van LNG uit verschillende delen van de wereld, zodat nieuwe dominante afhankelijkheden worden voorkomen. Onder meer de significante uitbreiding van LNG-importcapaciteit in Europa en Nederland, en het feit dat deze capaciteit door een diverse groep importeurs is geboekt – elk met een eigen inkoopportfolio op de wereldmarkt – draagt hieraan bij.

Het kabinet onderschrijft de motivatie voor het verbod op de import van aardgas uit Rusland, dat gebaseerd is op meerdere voorbeelden van onaangekondigde en onrechtvaardige leveringsreducties en onderbrekingen, ook al vóór de Russische agressieoorlog in Oekraïne, die de aardgaslevering aan de EU ernstig verstoorden, zoals handelingen die plaatsvonden in 2006 (verstoring levering aan Bulgarije en andere landen in Zuidoost-Europa), 2009 (onderbreking gasdoorvoer door Oekraïne) en 2014 (verminderde gaslevering aan lidstaten die gas leverden aan

---

³ https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2025Z03420&did=2025D07706

⁴ [Europese Raad | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#)

Oekraïne).⁵ Door het handelen van de Rusland is dit een onbetrouwbare leverancier van aardgas gebleken waarvoor geen plek (meer) moet zijn op de Europese interne markt, ook niet na beëindiging van de oorlog. Het voorstel zorgt daarvoor want het heeft een permanente werking, dit in tegenstelling tot een sanctie.

Het kabinet ondersteunt de beoogde volledige en stapsgewijze uitfasering van de import van Russisch gas in de EU. Wel heeft het kabinet nog vragen bij de zeer beknopte analyse van de Commissie over de juridische gevolgen van het voorstel voor lange termijncontracten en de mogelijkheid voor importeurs om een beroep te doen op overmachtsclausules (*'force majeure'*) om te voorkomen dat de Russische tegenpartij een beroep kan doen op in de contracten veelal opgenomen 'take-or-pay' clausules of dat importeurs van Russisch aardgas verplicht zijn schadevergoeding te betalen. Het is belangrijk om beter te kunnen beoordelen of deze maatregel importeurs voldoende waarborgen biedt tegen beroepen op wanprestatie en schadeplichtigheid en zeker te stellen dat Rusland niet verrijkt wordt door deze verordening door enerzijds het activeren van de *take-or-pay* clausules en anderzijds het niet afgenomen gas (deels) opnieuw te verkopen, nu aan partijen uit derde landen. Nederland zal tijdens de inhoudelijke behandeling van het voorstel om meer duidelijkheid vragen over de juridische onderbouwing van het voorstel.

Het kabinet begrijpt de keuze van de Commissie om het verbod op de import onder korte termijncontracten eerder te laten ingaan dan het verbod op de import onder langetermijncontracten. Importeurs zullen meer tijd nodig hebben om een alternatief te vinden voor de leveringen onder langetermijncontracten dan voor de leveringen onder korte termijncontracten. Het gaat immers om (veel) grotere volumes en een looptijd tot ver na 2030 waarvoor een alternatief moet worden gevonden.

Het kabinet steunt ook het voorgestelde verbod op lange termijncontracten voor LNG-terminaldiensten voor klanten uit Rusland of klanten die onder controle staan van Russische ondernemingen. Deze situatie doet zich weliswaar in Nederland niet voor, maar in lidstaten waar dit wel het geval is, is het zaak dat deze diensten zo snel als mogelijk is beschikbaar worden voor andere partijen voor de import van LNG uit andere bronnen dan Rusland. Het zou anders mogelijk kunnen zijn dat Russische partijen deze capaciteit niet vrijgeven, met minder import van aardgas tot gevolg.

Het kabinet kan zich ook in het voorstel van de Commissie vinden om lidstaten te verplichten nationale diversificatieplannen op te stellen die gericht zijn op de geleidelijke afschaffing van de invoer van Russisch aardgas. Aandachtspunt hierbij is dat Nederland weliswaar zicht heeft op het Russisch gas dat nu nog direct naar Nederland komt (als LNG via de GATE importterminal), maar dat dit gas ook wordt doorgevoerd naar andere lidstaten. Verder heeft het kabinet geen zicht op Russisch gas dat mogelijk in andere lidstaten wordt ingevoerd en vermengd met gas dat uit andere

---

⁵ Commission Staff Working Document Assessing the impact of measures to phase out Russian gas imports and improve the monitoring of potential energy dependencies and amending Regulation (EU) 2017/1938, SWD(2025) 830 final

bronnen naar Nederland komt. Het kabinet heeft hier overleg over met de Commissie en mogelijk kan dit op regionaal niveau nader in ogenschouw worden genomen.

Het kabinet ondersteunt ook de verplichting voor het opstellen van nationale diversificatieplannen door lidstaten die nog Russische olie via pijpleidingen ontvangen. Deze lidstaten genieten sinds het 6e EU sanctiepakket uit 2022 een uitzondering op het EU-verbod om Russische olie te importeren vanwege de hoge afhankelijkheid van deze lidstaten van Russische olie-import via pijpleidingen.⁶ Het voorstel van de Commissie biedt ruimte aan een gefaseerde afbouw van Russische olie-import, waarbij rekening wordt gehouden met voldoende olietransportcapaciteit via naburige lidstaten om deze lidstaten van alternatieve olielevering te voorzien. Weliswaar is er nog maar een zeer beperkt aantal lidstaten afhankelijk van Russisch olie, maar omdat de afhankelijkheid van deze lidstaten groot is, maakt dit de EU als geheel kwetsbaar voor (dreigende) verstoringen van olieleveringen uit Rusland. Bovendien beschikken bedoelde lidstaten over mogelijkheden om hun olie-import te diversifiëren en kunnen zij via de Adria-pijpleiding ruwe olie van de wereldmarkt afnemen. Er zijn tot op heden geen concrete initiatieven vanuit deze landen genomen om mogelijke knelpunten op te lossen. Omdat Nederland geen Russische olie importeert hoeft Nederland geen nationaal diversificatieplan op te stellen.

Het kabinet kan zich vinden in het voorstel van de Commissie voor een nieuw kader voor transparantie en toezicht. Wel is het kabinet van mening dat het voorstel volstrekt duidelijk moet maken dat bedrijven die Russisch aardgas importeren daarover ten minste informatie moeten verstrekken aan de instanties⁷ in de lidstaat waar de eerste import plaatsvindt. Het kabinet kan alleen zo invulling geven aan de verplichting om de import vanuit Rusland afkomstige LNG volgens de bepalingen van het voorstel te weren. Het kabinet zal zich ervoor inzetten dat dit duidelijk blijft in het voorstel.

c) Eerste inschatting van krachtenveld

Het voorstel van de Commissie wordt door een ruime meerderheid van de lidstaten verwelkomd. Onder lidstaten bestaat brede steun voor het uitfaseren van Russische aardgas en olie. Wel hebben meerdere lidstaten, waaronder Nederland, nog vragen over de mogelijkheid voor EU-importeurs om een beroep te kunnen doen op overmachtsbepalingen in hun contracten ('force majeure').

Daarnaast maken enkele lidstaten zich zorgen over de mogelijke gevolgen van het voorstel voor hun leveringszekerheid van gas. Een gering aantal lidstaten is tegen het voorstel en koppelt zijn steun voor het 18de sanctiepakket tegen Rusland aan het terugtrekken van het voorstel of het verkrijgen van verregaande uitzonderingen. Om die zorgen te ondervangen heeft de Commissie in het voorstel de bepaling opgenomen dat zij in zeer specifieke gevallen, namelijk in het geval dat de leveringszekerheid in één of meer lidstaten serieus wordt bedreigd, één of meer lidstaten tijdelijk kan vrijstellen van het verbod op de import van Russisch aardgas. De Commissie kan aan deze

---

⁶ Deze lidstaten zijn evenwel in het 6e sanctiepakket tegen Rusland opgeroepen deze importafhankelijkheid terug te dringen.

⁷ Douane, de bevoegde instantie volgens Verordening (EU) 2017/1938 en de regulerende instantie volgens Richtlijn (EU) 2024/1788).

vrijstelling voorwaarden verbinden om ervoor te zorgen dat deze ontheffing strikt beperkt is tot de bedreiging van de leveringszekerheid.

Naar verwachting zal het Europees Parlement de doelrichting van het voorstel steunen.

4. Beoordeling bevoegdheid, subsidiariteit en proportionaliteit

a) Bevoegdheid

Als onderdeel van de toets of de EU mag optreden conform de EU-verdragen toetst het kabinet of de EU handelt binnen de grenzen van de bevoegdheden die haar door de lidstaten in de EU-verdragen zijn toegedeeld om de daarin bepaalde doelstellingen te verwezenlijken. Het oordeel van het kabinet over de bevoegdheid van de EU is positief. Het voorstel is gebaseerd op artikel 194, tweede lid en op artikel 207 VWEU.

Artikel 207 regelt de gemeenschappelijke handelspolitiek van de EU. Artikel 3, eerste lid VWEU, aanhef en onder e stelt dat de EU een exclusieve bevoegdheid heeft op het gebied van de gemeenschappelijke handelspolitiek, wat betekent dat de Europese Unie deze bevoegdheid toekomt en niet de lidstaten. Dit artikel vormt de basis voor het verbod op de import van aardgas afkomstig uit Rusland. Aangezien dit verbod een vorm van handelsregulering is, is artikel 207 VWEU een toereikende rechtsgrondslag.

Artikel 194, tweede lid, geeft de EU de bevoegdheid om maatregelen vast te stellen om de onder artikel 194, eerste lid, genoemde doelstellingen te verwezenlijken: waarborgen van de werking van de energiemarkt, waarborgen van de continuïteit van de energievoorziening in de EU, stimuleren van energie-efficiëntie, energiebesparing en hernieuwbare energie en bevorderen van de interconnectie van energienetwerken. Op het gebied van energie hebben de EU en de lidstaten een gedeelde bevoegdheid (artikel 4, tweede lid, aanhef en onder i, VWEU). Dit artikel vormt de basis voor de nationale diversificatieplannen en het nieuwe kader voor transparantie en toezicht.

b) Subsidiariteit

Als onderdeel van de toets of de EU mag optreden conform de EU-verdragen toetst het kabinet de subsidiariteit van het optreden van de Commissie. Dit houdt in dat het kabinet op de gebieden die niet onder de exclusieve bevoegdheid van de Unie vallen of wanneer sprake is van een voorstel dat gezien zijn aard enkel door de EU kan worden uitgeoefend, toetst of het overwogen optreden niet voldoende door de lidstaten op centraal, regionaal of lokaal niveau kan worden verwezenlijkt, maar vanwege de omvang of de gevolgen van het overwogen optreden beter door de Unie kan worden bereikt (het subsidiariteitsbeginsel).

Het kabinet heeft een positief oordeel ten aanzien van subsidiariteit voor wat betreft de maatregelen artikel 194, tweede lid, VWEU als rechtsgrondslag. Het voorstel heeft tot doel onafhankelijk te worden van gas en olie uit Rusland. Deze doelstelling kan vanwege het grensoverschrijdende karakter van het energiesysteem van de EU en de onderlinge afhankelijkheden tussen lidstaten onvoldoende door de lidstaten op centraal, regionaal of lokaal niveau worden verwezenlijkt, daarom is een EU-aanpak nodig. Gezien de gevolgen voor het

functioneren van de interne markt en een gelijk speelveld kan de doelstelling van het voorstel dan ook het beste worden bereikt door een Europese aanpak en een gecoördineerde uitfasering van Russische fossiele energie op basis van nationale diversificatieplannen en monitoring door de Commissie. Om deze redenen is optreden op EU-niveau gerechtvaardigd.

Voor artikel 207, VWEU, geldt dat hier de subsidiariteitstoets niet van toepassing is, gegeven de exclusieve bevoegdheid van de EU.

c) Proportionaliteit

Als onderdeel van de toets of de EU mag optreden conform de EU-verdragen toetst het kabinet of de inhoud en vorm van het optreden van de Unie niet verder gaan dan wat nodig is om de doelstellingen van de EU-verdragen te verwezenlijken (het proportionaliteitsbeginsel). Het kabinet heeft een positief oordeel ten aanzien van de proportionaliteit. Het voorstel heeft tot doel de import van aardgas en olie uit de Rusland volledig uit te faseren. Het voorgestelde optreden is geschikt om deze doelstelling te bereiken, omdat het de import van aardgas uit Rusland verbiedt en lidstaten verplicht om in nationale diversificatieplannen maatregelen en mijlpalen op te nemen voor de geleidelijke afschaffing van de invoer van Russisch gas en olie. Bovendien gaan de maatregelen niet verder dan noodzakelijk is om de doelstelling van het voorstel te realiseren – de volledige uitfasering van Russische olie en aardgas – door o.a. de voorgestelde waarborgen zoals geleidelijke beëindiging en oog voor nationale situaties.

5. Financiële implicaties, gevolgen voor regeldruk, concurrentiekracht en geopolitieke aspecten

a) Consequenties EU-begroting

In het bij het voorstel gevoegde financiële document (bijlage III bij het voorstel) raamt de Commissie met de uitvoering gemoeide kosten op € 318.000,00 per jaar voor de periode 2025 t/m 2027, in totaal € 954.000,00. Deze middelen worden grotendeels ingezet voor het inhuren van personeel (3 fte/jaar).

Het kabinet is van mening dat eventuele EU-middelen gevonden dienen te worden binnen de in de Raad afgesproken financiële kaders van het Meerjarig Financieel Kader 2021-2027 en dat deze moeten passen bij een prudente ontwikkeling van de EU-jaarbegroting. Het kabinet wil niet vooruit lopen op de integrale afweging van middelen van het volgend Meerjarig Financieel Kader na 2027. Daarnaast moet de ontwikkeling van de administratieve uitgaven in lijn zijn met de ER-conclusies van juli 2020 over het MFK-akkoord. Het kabinet is kritisch over de stijging van het aantal werknemers.

b) Financiële consequenties (incl. personele) voor rijksoverheid en/of medeoverheden

Het voorstel leidt tot extra werk voor de Douane waar het gaat om het in ontvangst nemen, verifiëren/controleren en doorgeleiden van door bedrijven aan te leveren informatie over hun contracten voor de import van LNG uit Rusland. Daarnaast leidt het voorstel tot beperkt extra werk binnen de departementale organisatie van de Rijksoverheid. Dit betreft vooral het opstellen van het nationale diversificatieplannen voor aardgas. De ordegrrootte van deze financiële consequenties zal

nader moeten worden ingeschat wanneer het voorstel is afgerond. Conform de regels van de budgetdiscipline, zal worden gekeken hoe de budgettaire gevolgen worden ingepast op de begroting van het/de beleidsverantwoordelijk(e) departement(en).

c) Financiële consequenties en gevolgen voor regeldruk voor bedrijfsleven en burger

De Commissie gaat ervan uit dat de nieuwe informatieverplichtingen passend en noodzakelijk zijn voor een doeltreffende uitvoering en monitoring van het importverbod op gas uit Rusland en dat deze geen lasten opleggen die niet in verhouding staan tot het nagestreefde doel. Voor de beheerder van de GATE LNG terminal leidt het voorstel maar zeer beperkt tot extra regeldruk. Verder zijn er alleen consequenties voor bedrijven die in Nederland LNG importeren via de GATE terminal, dat is een minimaal aantal en zij kunnen veelal volstaan met eenmalige aanlevering van de in het voorstel benoemde contractinformatie. Dit maakt dat de regeldruk voor hen zeer beperkt is. Ook de financiële consequenties zijn zeer beperkt. Het voorstel gaat er van uit dat bedrijven die aardgas/LNG importeren onder lange termijncontracten, met een beroep op overmacht ('force majeure') kunnen voorkomen dat hun Russische tegenpartij een beroep kan doen op eventuele *take-or-pay* bepalingen. Het voorstel gaat er verder vanuit dat het mondiale aanbod van aardgas de komende jaren zal toenemen waardoor bedrijven die nu nog aardgas uit Rusland importeren onder een langetermijncontract dit zonder significante meerkosten kunnen vervangen door gas uit andere bronnen. Het kabinet deelt deze inschatting. Er zijn geen directe consequenties voor burgers.

d) Gevolgen voor concurrentiekracht en geopolitieke aspecten

Het voorstel geeft in de huidige geopolitieke context een belangrijk signaal af, namelijk dat de EU zich nog steeds richt op de volledige uitfasering van Russische energie uiterlijk eind 2027. De gevolgen voor energieprijzen en de concurrentiekracht worden beperkt geacht vanwege de verwachte mondiale toename van aanbod van LNG in de komende jaren. Dat kan het wegvallend aanbod van Russisch aardgas opvangen. Dat ook omdat het gebruik van Russisch aardgas in de EU sinds het begin van de grootschalige oorlog sterk is afgenomen. Dit is op meerdere manieren ondervangen: toegenomen import van LNG, sterke toename in het aanbod van duurzame energie en gasbesparing. Ook de komende jaren zal – naast de import van meer LNG – vol worden ingezet op gasbesparing en de ontwikkeling van alternatieve, duurzame bronnen van energie.

6. Implicaties juridisch

*a) Consequenties voor nationale en decentrale regelgeving en/of sanctionering beleid (inclusief toepassing van de *lex silencio positivo*)*

De Verordening werkt rechtstreeks door in de Nederlandse rechtsorde. Om toezicht te kunnen houden op de naleving van deze bepalingen en handhavend te kunnen optreden dient echter nationale regelgeving te worden aangepast. Het gaat daarbij om voorschriften die op grond van artikel 6.13 van de Energiewet zijn gesteld bij of krachtens de Energiewet en een wijziging bij algemene maatregel van bestuur van bijlage A van de Algemene Douanewet.

b) Gedelegeerde en/of uitvoeringshandelingen, incl. NL-beoordeling daarvan

Er worden geen gedelegeerde en/of uitvoeringshandelingen voorzien.

c) *Voorgestelde datum inwerkingtreding*

De Verordening treedt in werking op de eerste dag na bekendmaking in het Publicatieblad van de Europese Unie.

d) *Wenselijkheid evaluatie-/horizonbepaling*

Per 31 augustus 2026 en 31 augustus 2027 zal ACER een overzicht publiceren van de contracten voor de levering van gas dat zijn bron vindt in of dat op directe of indirecte wijze wordt geëxporteerd vanuit Rusland. Ook zullen de gevolgen voor de diversificatie van energiemarkten worden beoordeeld. Verder zal de Commissie jaarlijks een rapport uitbrengen over de uitfasering van Russisch aardgas. Indien monitoring door de Commissie laat zien dat de leveringszekerheid van één of meer lidstaten ernstig in gevaar komt, kan de Commissie deze lidstaten toestemming geven om de toepassing van het importverbod voor aardgas uit Rusland tijdelijk op te schorten. De in het voorstel opgenomen evaluatiebepalingen zijn wenselijk, omdat de werking van het importverbod en de diversificatie afhankelijk zijn van marktveranderingen, die moeilijk voorspelbaar zijn.

e) *Constitutionele toets*

Niet van toepassing.

7. Implicaties voor uitvoering en/of handhaving

a) *Uitvoerbaarheid*

De uitvoering wordt belegd bij de Douane en het Ministerie van KGG en past binnen de bij deze organisaties belegde werkzaamheden. De terminologie die reeds eerder is gebruikt voor de sanctiemaatregelen op goederen uit Rusland en Belarus sluit niet optimaal aan op de EU-douanewetgeving en de geautomatiseerde systemen van de Douane. Hierover heeft het kabinet de Kamer geïnformeerd in april 2024.⁸ Het huidige voorstel volgt dezelfde systematiek. Er bestaat daarbij nog enige onduidelijkheid over welke situaties precies onder het voorstel vallen. Om die reden blijft het kabinet zich inzetten om zoveel als mogelijk de aansluiting van terminologie op de douanewetgeving alsnog te bewerkstelligen c.q. helderheid te verkrijgen over de situaties waarin de maatregelen van toepassing zijn. Het sanctiepakket tegen Rusland en Belarus doet al langere tijd een fors beroep op de capaciteit van de Douane en deze nieuwe voorstellen komen daar bovenop. Het is daarom van groot belang dat de vormgeving van de maatregelen zo handzaam en efficiënt mogelijk is. Ook speelt het risico dat men de maatregelen zal proberen te omzeilen, hetgeen veel controlecapaciteit vraagt van de Douane.

b) *Handhaafbaarheid*

De handhaving wordt belegd bij de Douane en de ACM en past binnen de bestaande werkzaamheden van deze organisaties.

8. Implicaties voor ontwikkelingslanden

Niet van toepassing.

---

⁸ Kamerstuk 33037, nr. 2187.

GRAAG UITERLIJK MAANDAG 30 JUNI 12:00 RETOUR IVM VERZENDING COCO
TER BESLISSING

Aan

De minister

29/6

Directie Financiële
Markten

Persoonsgegevens

nota

NO FM 180695 BNC-fiche herziening securitisatie-
raamwerk

Datum

24 juni 2025

Notanummer

2025-0000180695

Bijlagen

1. BNC-fiche Securitiserings
Review
2. SECR voorstel
3. CRR voorstel

Aanleiding

- De Europese Commissie heeft op 17 juni 2025 een voorstel gepubliceerd om het Europees regelgevend kader voor securitisaties te herzien (bijlagen 3 en 4).
- Bijgevoegd BNC-fiche (bijlage 1) bevat een appreciatie van dit wetgevingsvoorstel. Het fiche staat geagendeerd voor de BNC-commissie van 2 juli 2025 en de ministerraad van 11 juli 2025.

Beslispunten

1. Bent u akkoord met het bijgevoegd BNC-fiche en de voorgestelde kabinetsinzet? Indien u akkoord bent zullen we dit fiche agenderen in de BNC-commissie.
2. Graag tevens uw akkoord voor het openbaar maken van de nu voorliggende nota, conform de beleidslijn Actieve openbaarmaking nota's. Omlijnde delen worden voorafgaand aan openbaarmaking onzichtbaar gemaakt.

Kern

- Een securitisatie is een financieel instrument waarmee leningen of het kredietrisico van leningen van met name banken aan huishoudens en bedrijven worden gebundeld, ingedeeld in verschillende klassen en verkocht als verhandelbare effecten.
- De Commissie wil het regelgevend kader voor securitisaties herzien. Het doel is om het gebruik van securitisaties als financieringsinstrument te versterken en barrières om te investeren in deze instrumenten weg te nemen. Dit wil de Commissie bewerkstelligen door het vereenvoudigen van de transparantievereisten, het versoepelen van de zorgvuldigheidsverplichtingen (due-diligence verplichtingen), het aanpassen van kapitaal- en liquiditeitsvereisten en het verbeteren van het toezicht.
- Het kabinet spreekt zich in het fiche overwegend positief uit over het voorstel. Het kabinet ziet securitisatie als een belangrijk instrument om de kapitaalmarktunie te verdiepen, door bij te dragen aan meer en een divers aanbod van kapitaal in de EU. Het kabinet steunt in het fiche meer proportionaliteit in het algemene raamwerk voor securitisaties om regeldruk te verminderen en ook barrières te verlagen voor (niet-bancaire) investeerders.
- Ook de keuze voor gerichte aanpassingen in het prudentiële raamwerk voor banken, die bijdragen aan risicosensitiviteit en primair zien op de meest veilige delen van securitisaties, die uitgevende banken zelf op hun balans

houden, kan rekenen op steun. Wel wordt in het fiche aangegeven dat het kabinet van mening is dat kapitaaleisen risicogebaseerd moeten zijn, aanpassingen de financiële stabiliteit niet mogen ondermijnen en dat materiele afwijkingen van de internationale Bazelstandaarden voor banken tijdens de onderhandelingen zoveel mogelijk moeten worden voorkomen.

Toelichting

Algemene introductie regelgevend kader

- De Commissievoorstellen zijn onderdeel van het bredere pakket aan maatregelen ter versterking van de spaar- en investeringsunie.
- In de kabinetsinzet op de kapitaalmarktunie van 17 maart 2025 heeft het kabinet aangegeven zich in te zetten voor herziening van het raamwerk voor securitisaties, om de barrières voor investeringen in securitisaties te verlagen voor een bredere doelgroep van institutionele beleggers, met name door meer proportionele regelgeving.
- Securitatisaties worden gereguleerd in de securitisatieverordening (hierna: SECR), dat een algemeen kader voor securitisaties vaststelt. De SECR definieert securitisaties en bevat zorgvuldigheids-, risicobehoud- en transparantievereisten voor de partijen die bij securitisaties betrokken zijn. Daarnaast stelt de verordening kapitaalvereisten voor banken (hierna: CRR) kapitaalvereisten vast voor banken die securitisaties aanhouden.
- Het BNC-fiche behandelt de voorgestelde aanpassingen voor de SECR en de CRR. De Commissie wil ook de twee gedelegeerde verordeningen aanpassen. Die vallen echter buiten dit fiche. Voor de voorgestelde aanpassing van de gedelegeerde verordening over het liquiditeitsdekkingsvereiste van banken (*liquidity coverage ratio*, de LCR) loopt sinds 17 juni een consultatie van vier weken. De voorgestelde aanpassingen van de Solvency II gedelegeerde verordening over kapitaaleisen voor verzekeraars worden naar verwachting in juli gepubliceerd ter consultatie. De eventuele reactie vanuit Nederland op deze consultaties zal separaat met u worden afgestemd en de Kamer zal daar in dat geval, op een later moment en via de daarvoor geëigende route, over worden geïnformeerd.

Inhoud en appreciatie

- De voorstellen zijn te verdelen in vier thema's. U vindt hieronder kort de toelichting en de appreciatie daarvan, zoals opgenomen in het BNC-fiche.

#	Inhoud voorstel	Appreciatie in BNC-fiche
1	<i>Versimpeling due diligence en transparantievereisten.</i> Voor investeerders worden bepaalde zorgvuldigheidseisen versoepeld. Zo vervallen enkele controle vereisten voor investeerders in securitisaties als de uitgever is gevestigd en onder toezicht staat in de EU. Transparantievereisten worden aangepast door het herzien van de rapportageformats. Daarnaast komt er een eenvoudiger regime voor	Het kabinet oordeelt hier <u>positief met een kanttekening</u> over. Het kabinet verwelkomt de voorstellen om de zorgvuldigheidseisen aan te passen. Ook de introductie van vereenvoudigde rapportageformats wordt verwelkomd, mits toezichthouders voldoende toegang houden tot essentiële informatie. Ook is het van belang dat rapportageformats en de gehanteerde definities daarvoor duidelijk zijn voor de gebruikers.

	private securitisaties (zoals bilaterale deals waar geen prospectus voor nodig is).	
2	<i>Aanpassingen criteria voor eenvoudige, transparante en gestandaardiseerde (STS) securitisaties</i> STS-securitisaties zijn een categorie securitisaties die aan strenge voorwaarden voldoen en daardoor veiliger zijn. Voor bepaalde securitisaties, zoals van MKB-leningen, worden de regels voor Simpele, Transparante en Gestandaardiseerde (<i>Simple, Transparent and Standardized, STS</i>)-criteria iets versoepeld. Ook wordt het mogelijk gemaakt dat verzekeraars (ongedekte) garanties verstrekken voor STS securitisaties, onder voorwaarden.	Het kabinet oordeelt hier <u>gedeeltelijk positief</u> over. De voorgestelde versoepeling van STS-criteria voor MKB-leningen kan mogelijk bijdragen aan een betere toegang tot financiering voor deze sector. Het stimuleren van financiering aan de reële economie, met name voor het MKB, is een prioriteit voor Nederland. Ten aanzien van het versoepelen van de STS-eisen door het mogelijk te maken dat verzekeraars ongedekte garanties verstrekken is het voor het kabinet van belang dat een toename van besmettings- en systeemrisico's voorkomen wordt. Om deze reden volgt het kabinet het oordeel van de Europese toezichthouders dat versoepeling slechts mogelijk is onder strenge voorwaarden en vergezeld van een gedegen risicoanalyse. Het kabinet is er nog niet van overtuigd dat dit voldoende het geval is.
3	<i>Verbeterd toezicht op securitisaties</i> Op het gebied van toezicht worden er verschillende voorstellen gedaan. Allereerst wordt het toezicht op de eisen uit de SECR versterkt en gecentraliseerd door een uitbreiding van de rol van het Gemeenschappelijke Toezichtsmechanisme (Single Supervisory Mechanism, SSM). Ook krijgt de Europese Bankautoriteit (EBA) een leidende rol in het nastreven van convergentie in het toezicht. Verder stelt de Commissie in de CRR aanpassingen voor in het raamwerk dat de toezichthouders gebruiken bij de goedkeuring van securitisatietransacties waarbij het risico wordt overgedragen aan de	Het kabinet oordeelt hier <u>positief</u> over. De voorstellen voor versterking van het toezicht kunnen bijdragen aan een meer uniforme toepassing van de regelgeving, meer eenduidigheid en voorspelbaarheid en een beter werkbaar raamwerk, specifiek ook voor de beoordeling van <i>significant risk transfers</i>.

	investeerder en de bank profiteert via kapitaalverlichting (<i>significant risk transfer</i>). Dit beoordelingsraamwerk kent gebreken en wordt niet als efficiënt en voorspelbaar ervaren. De kern van het beoordelingsraamwerk wordt nu geënt op principes, terwijl details uitgewerkt moeten worden in technische standaarden met als doel een soepeler en voorspelbaarder proces.	
4	<i>Aanpassing kapitaalvereisten voor banken</i> Kapitaalvereisten worden berekend op basis van risicogewogen activa, waarbij voor risicovollere activa hogere kapitaaleisen gelden dan voor activa met een lager risico. De Commissie stelt aanpassingen voor om kapitaalvereisten meer risicogebaseerd te maken en een drempel voor het securitiseren weg te nemen. De Commissie wil enkele aanpassingen doen in de methodes die ten grondslag liggen aan de berekening van kapitaalvereisten voor securitisaties. Dit omvat o.a. een verlaging van de minimale risicogewichten voor securitisaties, de zogeheten minimumvloer. De Commissie introduceert hierbij een nieuwe categorie securitisaties in het raamwerk, zogeheten weerbare securitisaties. Voor die securitisaties gelden voordeligere eisen. De Commissie wil de in het laatste bankenpakket overeengekomen transitiebepalingen die de kapitaaleisen tijdelijk verlagen laten aflopen.	Het kabinet oordeelt hier <u>positief met kanttekeningen</u> over. Het kabinet steunt de keuze om het prudentiële raamwerk voor banken niet volledig om te gooien, maar gerichte aanpassingen te doen die bijdragen aan risicosensitiviteit en vooral zien op de veilige delen van securitisaties, die banken zelf op hun balans houden als ze securitisaties uitgeven. Aanpassingen in de minimumvloer voor risicogewichten passen hier bij. Wel moet de kalibratie van de vloer zowel proportioneel als voldoende robuust vanuit stabiliteitsperspectief zijn. Het kabinet begrijpt de introductie van de categorie weerbare securitisaties. De voorwaarden hiervoor dragen bij aan het beperken van risico's van verlaagde kapitaaleisen voor deze posities. Kapitaaleisen worden namelijk gedifferentieerd verlaagd, vooral voor de meest veilige delen van STS securitisaties, die banken zelf op hun balans houden als ze securitisaties uitgeven. Daar hebben banken het beste zicht op de risico's. Doordat er geen generieke verlaging van kapitaaleisen is, wordt voorkomen dat lagere kapitaaleisen een prikkel voor banken zijn om te investeren in securitisaties die zijn uitgegeven door andere banken (risicovollere delen van securitisaties zijn meer geschikt voor andere investeerders). Hiermee weegt de introductie van de categorie weerbare

	securitisaties op tegen het nadeel van extra complexiteit. Het kabinet wil materiele afwijkingen van de Bazelstandaarden tijdens de onderhandelingen zoveel mogelijk voorkomen. Het kabinet is geen voorstander van vermindering van de kapitaaleisen voor securitisaties waar banken als investeerder in optreden, behoudens de vloer voor risicogewichten en een opwaartse begrenzing van overmatige kapitaaleisen. Het kabinet steunt het niet verlengen van de huidige transitimaatregelen.

(Interdepartementale) afstemming

- Het concept BNC-fiche is op ambtelijk niveau afgestemd, zowel intern als met meelezers vanuit EZ en VRO. Hieruit kwamen geen discussiepunten naar boven. Verdere interdepartementale afstemming moet nog plaatsvinden via het BNC en CoCo-proces.
- Daarnaast is het concept BNC-fiche besproken met DNB en AFM. DNB en AFM kunnen zich vinden in de koers die in dit BNC-fiche wordt gekozen t.a.v. de SECR. DNB is echter geen voorstander van verlaging van kapitaalvereisten in afwijking van de Bazelstandaarden, zoals opgenomen in het voorstel tot wijziging van de CRR. Wij zien wel enige ruimte en noodzaak voor een aanpassing van kapitaalvereisten voor banken, onder de juiste voorwaarden, gelet op de doelstellingen van het pakket. In algemene zin begrijpen wij het standpunt van DNB en we zullen gedurende de onderhandelingen nauw met DNB in contact blijven over de precieze voorstellen die zijn en worden gedaan.
- Het Commissievoorstel is besproken met de financiële sector. De sector kan zich op hoofdlijnen vinden in het voorstel.

Communicatie & politiek/bestuurlijke context

Niet van toepassing

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Aan
Van
Via
Kopie aan
Afgestemd met

M en R

Bescherming persoonlijke levenssfeer

TER BESLISSING

Datum

27 juni 2025

Onze referentie

BZ2517897

Opgesteld door

Bescherming persoonlijke levenssfeer

Uiterlijk bij

30 juni 2025

Bijlage(n)

1

nota

BNC Fiche Internationale Digitale Strategie

Aanleiding

- Op 5 juni jl. publiceerde de Europese Commissie en de Hoge Vertegenwoordiger van de Unie voor Buitenlandse Zaken en Veiligheidsbeleid (HV) gezamenlijk de Internationale Digitale Strategie voor de EU.
- Bijgevoegd BNC-fiche is besproken in BNC (2/7) en gaat via CoCo (8/7) ter goedkeuring naar de MR van 11 juli a.s. en daarna naar de Kamer. Voor bespreking in CoCo en MR is akkoord van M / R benodigd.
- Vanwege de focus op het externe beleid van de EU en de aanzienlijke reikwijdte van de strategie heeft BZ de coördinatie op zich genomen. Hierom ontvangt u voorafgaand aan verdere interdepartementale behandeling het BNC-fiche.

Geadviseerd besluit

M en R

- U kunt kennisnemen van de nota en akkoord gaan met het concept BNC-fiche, welke vervolgens via de CoCo (8/7) en MR (11/7) naar de Kamer zal gaan.

Kernpunten

- Met de Internationale Digitale Strategie speelt de EU in op de groeiende geopolitieke en technologische impact van digitale technologieën. De strategie ziet toe op het versterken van het concurrentie-, en innovatievermogen en de weerbaarheid van de EU.
- De strategie wordt gepresenteerd langs zes pijlers: (1) digitale technologie als kern van extern beleid, (2) uitbreiding van het wereldwijde netwerk van digitale partnerschappen, (3) versterking van het Europese technologieaanbod, (4) focus op strategische samenwerkingsdomeinen, (5) mondiaal digitaal bestuur, en (6) een veilige, concurrerende en verbonden EU.
- Met de strategie biedt de EU belangrijke aanknopingspunten om de (economische) veiligheid, open strategische autonomie en handelspositie van de EU en haar lidstaten te versterken.
- De mededeling wordt door het kabinet in het BNC-fiche verwelkomd.

- Positieve punten voor het kabinet zijn o.a. de aandacht voor het verder uitbouwen en verdiepen van digitale partnerschappen, de aandacht voor het verder versterken van cyberveiligheid en digitale weerbaarheid en de focus op (economische) veiligheid.
- Aandachtspunten die in het BNC-fiche worden aangestipt zien onder andere op het feit dat de strategie veel bestaande initiatieven samenbrengt maar weinig nieuwe initiatieven opzet, en daarmee de vraag of de huidige acties en het voorgestelde optreden ambitieus genoeg zijn.

Datum
27 juni 2025

Onze referentie
BZ2517897

Toelichting

Aan MINDEF, STASDEF
Van DGB
Afgestemd met DJZ, HDFC, DCO, DMLVD, DOBP, DV, DBE, COMMIT
In afschrift aan CDS

TER BESLISSING

Datum

27 juni 2025

Onze referentie

MINDEF20250024470

Opgesteld door

[Redacted]

Aantal bijlagen

1

Nota

Aanleiding

- Op 17 juni jl. heeft de Europese Commissie het *Defence Readiness Omnibus* pakket gepubliceerd. Hiertoe wordt een BNC-fiche opgesteld dat op 2 juli voorligt in de BNC, op 8 juli in de CoCo en op 11 juli in de MR.
- Op 26 juni is er met de Staatssecretaris gesproken over het concept BNC-fiche.
- Deze nota informeert u over de belangrijkste discussiepunten in het interdepartementale afstemmingstraject en tekstuele aanpassingen om tot een oplossing te komen.
- Omdat de onderhandelingen over het voorstel in Brussel reeds zijn begonnen, en de gehele maand juli nog doorlopen, is het van belang om spoedig tot een afgestemde kabinetsreactie te komen.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd om akkoord te gaan met de inhoud van het concept BNC-fiche.

Kernpunten

Het Omnibus pakket bestaat uit een mededeling, twee verordeningen (over versnellen vergunningverlening voor defensiegereedheidsprojecten en over het faciliteren van defensie-investeringen en voorwaarden voor de defensie industrie) en een richtlijn (over het vereenvoudigen van intra-EU overdrachten van defensie-gerelateerde producten).

Defensie is grotendeels positief over het voorstel. Veel van de elementen uit het Nederlandse non-paper zijn geland in het voorstel. Het punt waar nog naar wordt gekeken is het voorstel van het *fast track regime* voor vergunningverlening.

Gelakt vanwege eenheid kabinetsbeleid. [Redacted]

Fast-track regime voor vergunningverlening

Gelakt vanwege eenheid kabinetsbeleid. [Redacted]

Voorstel om onderstaande tekst toe te voegen aan de interdepartementaal afgestemde versie van het concept BNC-fiche. En 'Op het terrein van prioriteren constateert het kabinet dat de lex

silencio positivo onder de Omgevingswet niet meer bestaat, en dat gelet op de gewenste versnelling van defensiegereedstelingsprojecten het kabinet daarom de gevolgen van het voorstel bestudeert en verder onderzoekt hoe deze versnelling mogelijk te maken.' (pagina 9)

Hoewel het voorstel omtrent vergunningverlening door defensie als positieve stap wordt gezien is er meer nodig voor daadwerkelijke defensiegereedstelling. Er bestaan zorgen dat dit negatieve effecten heeft op sectoren. De voorlopige beoordeling is echter dat ook indien een vergunning via *lex silencio* wordt verleend dat de bestaande verplichtingen zoals compensatie op Defensie blijven berusten. Daarmee lijken de directe gevolgen voor andere departementen beperkt.

Uitzonderingen in natuur- en milieuwetgeving

Gelakt vanwege eenheid kabinetsbeleid.

Voorstel om onderstaande tekst uit het non-paper toe te voegen aan de interdepartementaal afgestemde versie van het concept BNC-fiche.

'Het kabinet had graag gezien dat dit ook in het wetsvoorstel was verwerkt en blijft zich daarom inzetten voor een uitzondering op de compensatieverplichting zoals voortvloeit uit de Natuurherstelverordening en de Habitatrichtlijn, voor Defensieactiviteiten, zodat andere publieke belangen zoals wonen en landbouw niet geschaad.' (pagina 7)

Aanbestedingsrichtlijnen

Voorstel om onderstaande tekst uit het non-paper toe te voegen aan de interdepartementaal afgestemde versie van het concept BNC-fiche. *'Wel plaatst het kabinet een kanttekening bij het voorstel van de Commissie om de mogelijkheid te creëren om contracten indien nodig gedurende de looptijd te wijzigen. Dit is op basis van jurisprudentie al mogelijk en zonder administratieve lastendruk. Het formaliseren daarvan strookt niet in strijd met het beoogde doel van de Defence Readiness Omnibus om de administratieve lasten te verminderen'.* (pagina 11)

Toelichting

Financiële overwegingen

Uit het BNC-fiche Defence Readiness Omnibus pakket volgen geen financiële consequenties

Juridische overwegingen

Het BNC-fiche Defence Readiness Omnibus pakket heeft geen juridische implicaties.

Communicatie

Met DCO zal in aanloop naar verzending van het BNC-fiche Defence Readiness Omnibus pakket aan de Tweede Kamer worden gekeken naar mogelijkheden voor communicatie.

Informatie die niet openbaar wordt gemaakt

Persoonsgegevens van de opsteller en ondertekenaar worden gelakt vanwege de bescherming van de persoonlijke levenssfeer. Overige gelakte passages worden gelakt vanwege eenheid kabinetsbeleid.

Datum
27 juni 2025
Onze referentie
MINDEF20250024470

DE DIRECTEUR-GENERAAL BELEID

[REDACTED]

Aan Minister Infrastructuur en Waterstaat

In kopie – staatssecretaris LVVN

nota Concept Kabinetsstandpunt Europees Oceaanpact

TER BESLISSING

Datum

23 juni 2025

Onze referentie

IenW/BSK-2025/146350

Opgesteld door

DG Water en Bodem
Dir. Waterveiligheid, Rivieren
en Zee
Zee

Beslistermijn

1 juli 2025

Bijlage(n)

2

Op 5 juni 2025 presenteerde de Europese Commissie (EC) de Mededeling over het Oceaanpact, met daarin haar actieplan voor de komende vier jaar voor de oceaan, Europese zeeën en de blauwe economie. Voor alle voorstellen worden namens het kabinet eerste beoordelingen opgesteld: BNC-fiches ("Beoordeling Nieuwe Commissievoorstellen"). Deze hebben als doel om de Kamers over dergelijke voorstellen en de Nederlandse positie te informeren.

U bent coördinerend bewindspersoon voor het Europees geïntegreerd maritiem beleid, waartoe dit onderwerp behoort. De staatssecretaris van LVVN is nauw betrokken bij het Oceaanpact, o.a. door de relatie met visserij.

Het BNC-fiche gaat via het interdepartementale BNC-overleg (2 juli), de Coördinatie Commissie (CoCo; 8 juli), en de Ministerraad (11 juli) naar de Kamers.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd om akkoord te gaan met de inhoud van het concept BNC-fiche en de kabinetspositie daarin. De ministerraad zal ze formeel vaststellen.

Kernpunten

- De Mededeling beoogt een overkoepelend beleidskader te bieden voor het oceaan¹- en zeebeleid van de Europese Unie (EU).
- Het bevat geen wetgevende voorstellen, maar een reeks beleidsinitiatieven en nieuwe acties die in de komende jaren verder worden uitgewerkt door de EC en betrokkende partijen. Om deze reden bevat de mededeling ook geen impact assessment. De impact assessments worden uitgevoerd bij de uitwerken van de genoemde initiatieven naar wetgevende voorstellen.
- De Mededeling is opgebouwd rond zes pijlers:
  - (1) beschermen en herstellen van de gezondheid van de oceaan,
  - (2) stimuleren van het duurzame concurrentievermogen van de blauwe economie,
  - (3) ondersteuning van kust- en eilandgemeenschappen en ultra-perifere gebieden,
  - (4) bevorderen van oceaanonderzoek, kennis, vaardigheden en innovatie,
  - (5) verbeteren van de maritieme veiligheid en defensie, en

¹ Oceaan is in dit verband de verzamelterm voor het wereldwijde oceaansysteem inclusief het gebied buiten nationale rechtsmacht en de (Europese) zeeën (binnen rechtsmacht).

(6) het versterken van de EU-oceaandiplomatie en op regels gebaseerd internationaal bestuur.

- Het kabinet is positief over het feit dat belangrijke elementen voor Nederland terugkomen in de Mededeling, namelijk de aandacht voor regionale samenwerking en oplossingen, visserijbeleid en voedsel uit zee, stroomlijning en vereenvoudiging van EU-beleid en het samen ontwikkelen van kennis, data en digitale hulpmiddelen.
- Voor visserijbeleid binnen en buiten Europese wateren zijn aparte acties opgenomen, net als voor maritieme veiligheid en beveiliging. Die kunnen op de instemming rekenen van LVVN, respectievelijk Defensie/Kustwacht.
- Voorstellen voor internationale samenwerking rond de Noordzee en daarbuiten sluiten aan bij Nederlandse beleid en inzet, zoals onder het *Greater North Sea Basin Initiative (GNSBI)*, de *North Seas Energy Cooperation* en het werk aan het mariene milieu in de regionale zee-conventie OSPAR.
- Het oordeel over bevoegdheid, subsidiariteit en proportionaliteit van de EU voor het Europees Oceaanpact als Mededeling is positief.

Datum

23 juni 2025

Onze referentie

IenW/BSK-2025/146350

Opgesteld door

DG Water en Bodem
Dir. Waterveiligheid, Rivieren
en Zee
Zee

Aan

Minister

Bijlage(n)

2

Krachtenveld

Het Europees Oceaanpact is een belangrijke opdracht voor de Eurocommissaris voor Visserij en Oceaan, Costas Kadis. Uw voorganger en de staatssecretaris van LVVN (Rummenie) hebben met de Eurocommissaris gesproken tijdens zijn werkbezoek aan Nederland op 7 april 2025.

Op 20 maart 2025 zijn in de Europese Raad conclusies aangenomen waarin de Lidstaten het belang van de oceaan en zeeën bevestigen en de EC vragen om een ambitieus overkoepelend Oceaanpact. In het Europees Parlement is brede steun voor het Oceaanpact.

Ook nationaal verwacht LVVN dat belanghebbenden in de Nederlandse visserij positief reageren. Voor de maritieme en offshore economische sectoren bevat het Oceaanpact weinig directe concrete zaken. Partijen zullen moeten wachten op de uitwerkingen van de genoemde strategieën voor Havens en de maritieme maakindustrie.

Toelichting

- De aangekondigde Europese wetgevende trajecten zijn de herziening en vereenvoudiging van de Kaderrichtlijn Mariene Strategie (KRM) in 2027, de Richtlijn Maritieme Ruimtelijke Planning (MRP) met aandacht voor regionale samenwerking (ook in 2027) en de evaluatie en herziening van het Gemeenschappelijk Visserij Beleid. Een voorstel voor een EU Oceaanwet op basis van de MRP-richtlijn moeten we afwachten (in 2027).
- Nederland zal zich ervoor inzetten dat een gedegen impact assessment uitgevoerd gaat worden voor de wetgevende voorstellen. De Mededeling zelf heeft geen directe consequenties, ook niet financieel of qua regeldruk.
- In grote lijnen worden de Nederlandse belangen met het Europees Oceaanpact gediend. Nederland had graag gezien dat het Oceaanpact uitgesproken zou zijn over directe ondersteuning aan het GNSBI (dat een Nederlands initiatief is). Vandaar dat NL op dat punt verder met de EC in gesprek wil gaan.
- Twee belangrijke aandachtspunten in het Oceaanpact zijn de dossiers van diepzeeoefening en de ratificatie van de overeenkomst voor Bescherming van het Mariene Milieu in gebieden buiten Nationale Rechtsmacht (de volle zee).

- Hier zit een spanningsveld tussen de autonomie en bevoegdheidsverdelingen van de EC, de EU-lidstaten en het Koninkrijk. Dit is de VVD in de Tweede Kamer (TK) ook opgevallen.
- Deze twee zaken zijn apart in behandeling met de TK en de EC, maar komen terug in de Mededeling, en daarom komen deze onderwerpen aan bod in het BNC -fiche, waarbij het eerder ingenomen kabinetsstandpunt wordt herhaald.
- Er is verband tussen het Oceaanpact en de EU Waterweerbaarheidstrategie. Dat gaat om aspecten van vervuiling en een "bron tot zee"-benadering, en over ontzilting (voor drinkwater). Er wordt geen relatie getrokken naar kustbescherming of overstromingsrisico's. Dit kabinetsstandpunt ontvangt u separaat.

Datum

23 juni 2025

Onze referentie

IenW/BSK-2025/146350

Opgesteld door

DG Water en Bodem
Dir. Waterveiligheid, Rivieren
en Zee
Zee

Aan

Minister

Bijlage(n)

2

Politieke context

Vanuit de Tweede Kamer zijn op 16 juni jl. vragen gesteld door de VVD in het Schriftelijk Overleg voor de Landbouw- en Visserijraad (23-24 juni), onder meer naar de betekenis van dit Europees Oceaanpact op de autonomie van Nederland. Het kabinet heeft (via LVVN) op 18 juni geantwoord. Strekking van dat antwoord is dat het Europees Oceaanpact voortbouwt op bestaande wet- en regelgeving en bestaand beleid, en een strategie is in de vorm van een Mededeling. Ook dat de Commissie niet voorstelt om het Oceaanpact tekenen en dat de Commissie in eerste instantie enkele richtlijnen wil aanpassen, waaronder de Maritieme Planning Richtlijn en dan pas met een Oceaanwet komt. In het antwoord is ook aangegeven dat het nu moeilijk te zeggen is of de nationale autonomie beïnvloed wordt, en dat het voor het kabinet van groot belang is dat de uitvoering van het Oceaanpact niet leidt tot een verschuiving in de bevoegdheidsverdeling.

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden

[artikel 5.1.2a Woo](#)

[Redacted content]

[Redacted content]

[Redacted content]

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
02	Concept BNC Fiche Europees Oceaanpact	Het kabinetsstandpunt met daarin de essentie van het voorstel van de Europese Commissie, essentie van het Nederlands beleid, beoordeling van het voorstel en de bevoegdheid, subsidiariteit, en proportionaliteit analyse.
03	COM (2025) 281 Mededeling Europese Commissie 'het Europees Oceaanpact'	Het voorstel van de Europese Commissie

Datum
23 juni 2025

Onze referentie
IenW/BSK-2025/146350

Opgesteld door
DG Water en Bodem
Dir. Waterveiligheid, Rivieren en Zee
Zee

Aan
Minister

Bijlage(n)
2

TER BESLISSING

Datum

25 juni 2025

Onze referentie

IenW/BCK/612274

Opgesteld door

DG Water en Bodem
Dir. Bodem, Ruimte en
Klimaatadaptatie
Fysieke Leefomgeving en
Kenniss

Beslistermijn

1 juli 2025

Bijlage(n)

3

Aan

De Minister

Ter informatie aan de staatsecretaris

nota

BNC-fiche over Communication Water Resilience Strategy
en Aanbeveling over leidende beginselen inzake
waterefficiëntie eerst

Aanleiding

De Europese Commissie (hierna: Commissie) heeft op 4 juni jl. de *Communication Water Resilience Strategy* (hierna: de Mededeling) uitgebracht, met een daarbij horende Aanbeveling over waterefficiëntie (hierna: de Aanbeveling). Voor alle voorstellen wordt namens het kabinet eerste beoordelingen opgesteld, de BNC-fiches (Beoordeling Nieuwe Commissievoorstellen). Hiermee wordt het parlement over dergelijke voorstellen en kabinetspositie geïnformeerd.

U (minister) bent coördinerend bewindspersoon voor het Europees waterbeleid, waartoe dit onderwerp behoort. De staatssecretaris van IenW wordt geïnformeerd, omdat het voorstel naar alle waarschijnlijkheid ook in de Europese Milieuraad aan bod komt.

Het BNC-fiche gaat via het interdepartementale BNC-overleg (2 juli), de Coördinatie Commissie (CoCo; 8 juli), en de Ministerraad (11 juli) naar de Kamers. Met deze nota leg ik het conceptfiche aan u voor.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd om:

- Akkoord te gaan met de inhoud van dit BNC-fiche.
- Mandaat te verlenen om binnen de in het BNC-fiche vastgestelde Nederlandse standpunten op te treden bij de vaststelling van Raadsconclusies over waterweerbaarheid tijdens de Milieuraad.

Kernpunten

- De Mededeling en de Aanbeveling bevatten geen wetgevende voorstellen, maar een reeks beleidsmaatregelen en nieuwe acties die in de komende jaren verder zullen worden uitgewerkt.
- De strategie richt zich op het herstel van de waterkringloop, het bevorderen van een water economie en het garanderen van schoon en betaalbaar water en sanitaire voorzieningen voor iedereen. De Aanbeveling over water efficiency zet water efficiency, een kernpunt van de Mededeling, nader uiteen.
- De Mededeling is opgebouwd uit vijf pijlers: governance en implementatie, financiering, digitalisering, onderzoek en innovatie en veiligheid en voorbereidheid.
- Belangrijke voorstellen betreffen o.a.:
  - a. Een doelstelling tot verbetering van waterefficiëntie met 10% in 2030;
  - b. Aansporing aan lidstaten om bestaande watergerelateerde EU-wetgeving verder te implementeren.

- c. Het organiseren van dialogen tussen lidstaten en de Commissie over nationaal waterbeleid en implementatie.
- d. Handhaving van nationaal water(-gerelateerd) beleid;
- Het kabinet is positief dat de Waterweerbaarheidsstrategie het Nederlandse waterbeleid in zijn algemeenheid ondersteunt en dat de Commissie nu niet kiest voor het komen tot nieuwe regelgeving, maar naar de mogelijkheden van de huidige regelgeving kijkt. Het Kabinet roept de Commissie op om daarbij te streven naar harmonisatie van EU-wetgeving.
- Het Kabinet is kritisch over de hoeveelheid plannen en actieplannen die de Commissie in de strategie aankondigt of introduceert. In het bijzonder zal Nederland plannen rondom droogte en waterbeschikbaarheid scherp beoordelen.
- Het oordeel over bevoegdheid, subsidiariteit en proportionaliteit van de EU voor de Mededeling over de *Waterresilience Strategy* en de bijbehorende Aanbeveling over water efficiëncy is positief.

Datum

25 juni 2025

Onze referentie
612274

Opgesteld door

DG Water en Bodem
Dir. Bodem, Ruimte en
Klimaatadaptatie
Fysieke Leefomgeving en
Kennis

Aan

De Minister

Bijlage(n)

3

Krachtenveld

Er is Europees brede steun voor de strategie, o.a. gelet op de door het Europees Parlement aangenomen motie hierover op 7 mei jl. Verwacht wordt dat lidstaten positief zullen zijn over de strategie. Vrijwel alle lidstaten erkennen de toenemende urgentie van droogte- en overstromingsproblemen.

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden

Niet van toepassing

Toelichting

- Zowel de Mededeling als de Aanbeveling bevatten geen voorstellen voor wet- of regelgeving, maar kondigen wel plannen en acties aan.
- In grote lijnen worden de Nederlandse belangen met de Mededeling over de Water Weerbaarheidsstrategie gediend.
- Nederland had graag gezien dat de Mededeling zich op het versterken van de grensoverschrijdende samenwerking tussen landen, in onder meer de riviercommissies sterker uitspreekt.
- Gezien de aard van een Mededeling heeft het geen directe consequenties, ook niet financieel of qua regeldruk;
- De Commissie heeft geen impact assessment uitgevoerd. Nederland zal zich ervoor inzetten dat een gedegen impact assessment uitgevoerd gaat worden voor de wetgevende voorstellen.
- Er is verband tussen de EU Waterweerbaarheidsstrategie en het Oceaanpact. Dat gaat om aspecten van vervuiling en een "bron tot zee"-benadering, en over ontzilting (voor drinkwater). Er wordt geen relatie getrokken naar kustbescherming of overstromingsrisico's. Dit kabinetsstandpunt ontvangt u separaat.
- Het is denkbaar dat het fiche aan de hand van bespreking in de BNC en/of de CoCo nog op enkele punten wijzigt. Indien dit de inhoud raakt zal dit aan u worden voorgelegd voorafgaand aan de bespreking in de Ministerraad.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
1	Concept BNC Fiche Communication Water Resilience Strategy en Aanbeveling over leidende beginselen inzake waterefficiëntie eerst	Het kabinetsstandpunt met daarin de essentie van het voorstel van de Europese Commissie, essentie van het Nederlands beleid, beoordeling van het voorstel en de

		bevoegdheid, subsidiariteit, en proportionaliteit analyse.
2	<i>COM (2025) 280 Communication on the European Water Resilience Strategy</i>	De Mededeling zelf, met daarin de voorstellen van de Europese Commissie rond waterweerbaarheid
3	<i>C(2025) 3580 AANBEVELING VAN DE COMMISSIE van 4.6.2025 over leidende beginselen inzake waterefficiëntie eerst</i>	De Aanbeveling over water efficiency, met daarin de voorstellen van de Europese Commissie m.b.t. water efficiency

Datum

25 juni 2025

Onze referentie

612274

Opgesteld door

DG Water en Bodem
Dir.Bodem, Ruimte en
Klimaatadaptatie
Fysieke Leefomgeving en
Kennis

Aan

De Minister

Bijlage(n)

3

Aan de Minister van Klimaat en Groene Groei

6/7/25

**Directoraat-generaal Klimaat
en Energie**
Directie Energiemarkt

TER BESLISSING
Datum

24 juni 2025

Kenmerk

DGKE-DE / 99607351

Kopie aan

Bijlage(n)

nota
TER BESLISSING

BNC Fiche Verordening uitfasen import van
Russisch aardgas en het verbeteren van de
monitoring van potentiële energieafhankelijkheden

Parafenroute

Aanleiding

Op 17 juni 2025 heeft de Europese Commissie het wetgevingsvoorstel gepresenteerd voor het beëindigen van de import van Russisch aardgas en olie, uiterlijk per eind 2027. Daarnaast beoogt het voorstel de monitoring van mogelijke energieafhankelijkheden te verbeteren. Dit voorstel bouwt voort op de REPowerEU Routekaart van 6 mei 2025. Het concept-BNC-fiche over dit voorstel wordt geagendeerd voor het interdepartementale BNC-overleg op 2 juli en de CoCo op 8 juli, met het doel tot besluitvorming in de ministerraad op 11 juli. Het kabinet zal het BNC-fiche vervolgens aanbieden aan het parlement ter informatie en voor de verdere behandeling. Het voorstel wordt besproken in de Raadwerkgroep Energie, met besluitvorming voorzien tijdens de formele Energieraad in oktober en finaal akkoord in december zodat de verordening per 1 januari 2026 inwerking kan treden.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd om kennis te nemen van de nota en akkoord te gaan met het concept-BNC-fiche.

Kernpunten

- Het voorstel introduceert een gefaseerd verbod op de invoer van Russisch aardgas en LNG en langetermijncontracten voor LNG-terminaldiensten, en verplicht lidstaten tot het opstellen van nationale diversificatieplannen. Importeurs moeten contractinformatie verstrekken aan bevoegde autoriteiten
- Het kabinet steunt en verwelkomt de voorgestelde maatregelen voor het – met het oog op de leveringszekerheid stapsgewijs - uitfasen van

Russische fossiele energie en beschouwt het voorstel als een belangrijke stap die aansluit bij het nationale beleid en eerdere Europese oproepen.

- Het voorstel biedt een structurele juridische basis voor het beëindigen van de invoer van Russisch aardgas. Hiermee betreft het lange termijn maatregelen ter versterking van de NL en Europese leveringszekerheid, in aanvulling op de tijdelijke crisismaatregelen en sanctiepakketten in het kader van de Russische invasie in Oekraïne. Het kabinet acht dit wenselijk, maar zal de Europese Commissie om nadere toelichting vragen over de mogelijkheid voor EU-importeurs om een beroep te kunnen doen op overmachtsbepalingen in hun contracten en het risico op activering van 'take-or-pay'-clausules. Het is belangrijk dat het voorstel importeurs voldoende waarborgen biedt tegen beroepen op wanprestatie en schadeplichtigheid.
- Nederland ondersteunt de verplichting tot het opstellen van diversificatieplannen en verwelkomt het voorgestelde kader voor transparantie, waarbij importeurs relevante contractuele informatie dienen te verstrekken aan bevoegde autoriteiten. Het kabinet onderstreept het belang van beter zicht op indirecte invoer van Russisch gas via andere lidstaten en is hierover in overleg met de Commissie.
- Het voorstel wordt breed gesteund in de Raad. Twee lidstaten zijn tegen het voorstel en koppelen hun steun voor het 18^e sanctiepakket aan het terugtrekken van het voorstel of veergaande uitzonderingen. De Commissie heeft hiervoor reeds enige flexibiliteit opgenomen. Zo kan de Commissie in uitzonderlijke gevallen tijdelijke vrijstelling verlenen bij risico's voor de leveringszekerheid.